

Velja po pošti: ==

za celo leto naprej . . . K 26.—
za pol leta . . . » 13.—
za četrt . . . » 6.50
za en mesec . . . » 2.20
za Nemčijo celoletno . . . » 29.—
za ostalo inozemstvo . . . » 35.—

V upravnistvu: ==

za celo leto naprej . . . K 22.40
za pol leta . . . » 11.20
za četrt . . . » 5.60
za en mesec . . . » 1.90
Za pošiljanje na dom 20 v, na mesec. — Posamezne štev. 10 v.

SLOVENEK

Inserati: ==

Enostolpna petitvrsta (72 mm):
za enkrat . . . po 15 v
za dvakrat . . . » 13 »
za trikrat . . . » 10 »
za več ko trikrat . . . » 9 »

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljenju primeren popust.

Izhaja: ==

vsak dan, izvzemaš nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6/III.
Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74. —

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevih ulicah štev. 6.
Sprejema naročnino, inserate in reklamacije. —
Upraviškega telefona štev. 188. —

ZORA ZORI . . .



ep dan bo jutri, lep za vse, kar jih stoji pod našo zastavo. Ali ga pozdravljaš v prekipevajočem navdušenju kot manifestacijo naše narodne edinosti, ali se ga veseliš kot logične posledice dolgoletnega premišljenega in potrpežljivega dela, je vseeno. Dobro denejo srcu prizori, ko dobe nezavestna stremjenja ljudske duše zavesten izraz, ko se logičnemu umskemu zaključku v življenja polni čustveni formulaciji vzame takorekoč vse njegovo filozofsko ozadje, ko v drznem skoku stopi volja mas na plan moško in neizpodbojno s svojim: Hočem, bodi!

Ni jih malo, ki so klicali ta dan izza megla, ki so koprnili po njegovi zarji in ki vslikujejo utešeni v svojih srčnih željah: Hvala Bogu! Misel politiško zedinjene slovenske domovine se porodi jutri v dejanje. Naše ljudstvo se iz svoje lastne moči in z lastnim sklepom, z mečem svoje volje jutri udari za viteza, ki prevzame dolžnost braniti pravico, naše domovine, bojevati se proti nasilnikom in varovati slabih, ogroženih svojih bratov.

Ne bomo brez prič pri tem slovesnem dejanju. Hrvaška domovina pošlje zastopnike svojega ljudstva. Ti so nam več nego priče. Pozdravljamo jih kot brate, ki nam s svojo navzočnostjo stavijo pred oči eno veliko, novo vprašanje: Kdaj se raztegne politiška edinstvo po vsi lepi zemlji, kar nam je je dal Bog, od Triglava do Balkana? Ni več nikogar med nami, ki bi vpraševal, ali naj se to zgodi. Odgovor na to je že rešen. Gre samo za kdaj. Sila tega vprašanja nateza vse naše sile in razširja punčice našim duševnim očem, ko v temni bodočnosti iščejo zlate zarje drugega, večjega dne v naših prihodnjih zgodbah. Z zastopniki hrvaškega ljudstva, s srci zavednih hrvaških kmetov vred kliče tudi naše ljudstvo: Bog daj!

Kraljestvo sv. Vavla nam tudi pošilja priče izmed naroda, ki je po svojem napredku prvi v naši državi, po krvi brat, po srcu drug naš v veselih in žalostnih dneh. Prirčno jih pozdravljamo! Ne prihajajo k nam kot posamniki, marveč kot zastopniki velikih in silnih ljudskih organizacij. Češko ljudstvo prihaja. Slava mu!

Pomenljivejša pa je tretja priča našemu slavlju, zastopnik poljske ljudske stranke, poslanec Stapinski. Čeh in Hrvat sta domača na naših tleh. Prvi pa prihaja Poljak, zastopnik demokratiške, ljudske organizacije svojega naroda pogledat med nas, pozdravit nas. Njegov prihod ne pomenja samo ljubeznive uljudnosti, marveč nov program, novo dobo v našem javnem življenju. V polni zavesti tega pomena zvežimo svojo ž njegovo roko, ne za kratek pozdrav, nego neločljivo, za vedno. Slovensko ljudstvo sklepa s poljskim ljudstvom to sveto zvezo, ki je nihče več razdreti ne more. Živel Stapinski!

Priče našega politiškega zedinjenja so znamenite, a skoraj smem reči, da jih je naša reč tudi vredna. Ogromna večina enega celega naroda si osnuje enotno politiško stranko; kar je bilo dozdaj samo po duhu edino, postane tudi po telesu, ko si ustvari enoten politiški organizem s skupnim vodstvom. To dejstvo se izvrši v klasični državi strank in stranic, v politiško atomizirani Avstriji, med ljudstvom, ki je organiški del jugoslovanskega naroda, kateri se še prav posebno odlikuje s svojo strankarsko plodovitostjo. Provincializem in kampanilizem združen s protisocialnim individualizmom ubija vse naše javno življenje. Nebrojno strank, in še te slabe! Večina izmed njih v praktičnem življenju ubija svojo avtonomijo, ker ne izvršuje s svojo lastno močjo zase zakonodaje, marveč si jo da diktirati od zunaj, od drugih strank. Najnovejše delovanje krščansko-socialne stranke ni pač nič drugega, nego priznavanje nemškonalne legislative nad njo. Ravno tako vemo, kako si nekatere stranke zakone jemljejo od socialnih demokratov in pri tem smešijo sebe, ubijajo vrednost parlamentarnega življenja in s tem utrjujejo moč birokracije v državi. Jutri da slovensko ljudstvo slovo tisti politiki, ki si svoje meje dela s farnega zvonika in v javnem obratu krčevito stoji na stališču majhnih parcell. Zvrši se politiška komasacija v velikem slogu in namestu politiškega kajžarstva se prične izključno velik obrat.

O slogi in edinstvi se je govorilo pri nas za časa mnogo. Najpriprostejši politiški abecedniki so znali to pesem in so velikrat dosegli ž njo velike trenutne uspehe. Tudi raznih tekočin se je spilo v tem duhu ogromna količina. Dobro pomni, kolikrat so se dobrim ljudem razigravali živi v imenu sloga, in kako je čisto marsikako pošteno oko gledalo v ogorčenju proti bratomornemu prepiru z zaničevanjem na vse, ki niso hoteli odložiti bojnega kopja. Juteršnji dan dokazuje, kje je bila edina pot do sloga. Samo široka demokratiška misel oplojena z enotnimi etičkimi načeli je tlakala to pot. To pa ni šlo brez boja, kakor tudi ohranjenje te poti ne pojde brez njega.

Vkljub neštetim čustvenim izrazom za slogo in edinstvo trdim s polnim prepričanjem: Naša slovenska politiška edinstvo je imela dozdaj samo akademiški značaj; realno je vladal pokrajinski separatizem. Odslej pa postane pokrajinsko stališče naši politiki samo akademiškega pomena; politiška enotnost pa realno dejstvo.

Ta reč ima silno važne in za našo politiko neprecenljive posledice. Ne zdi se mi pa potrebno, da bi jih razglabljal danes na tem mestu. Za to bo časa in priložnosti za vsakogar dovolj. Nečem se spuščati v te posledice že zavoljo tega ne, ker se mi zdi, da bi se s tem odvrnile naše misli od poglavitne reči, ki jo pomenja juteršnji dan.

Ne posledice, marveč temelj, na katerem se zasnjuje vseslovenska ljudska stranka, ki potem s svojo lastno silo sproži nekako avtomatiško nebrojno koristnih reči, — ta temelj stoji v ospredju mojih misli. Pred njim se vstavljam kot pred veliko, občudovanja vredno stvarjo. Ime mu je: politiška zrelost in zavednost slovenskega ljudstva. Velike stranke so sad velikih idej med kulturno visoko stoječimi narodi. Naš narod, ki je po številu majhen, štejejo nasprotniki med majhne, da med najmanjše tudi v kulturnem oziru. Take očitke morejo razpršiti samo velika dejstva. Juteršnji dandan poda svetu dokaze, da nasprotni očitki ni resničen. Dozdaj smo se po številu majhni s svojim separatizmom delali še manjše in smo s tem podpirali sovražnike pri njihovih napadih. Odslej vzrastemo. Politiško zedinjeno slovensko ljudstvo lahko samozavestno stopa pred avstrijske narode z vprašanjem: kje imate vi kaj enakega, kaj podobnega? Da more zastaviti to vprašanje, to je zame največja pridobitev juteršnega dne in najboljša zagotovilo, da se z zoro juteršnjega shoda zasije beli dan svobode in moči naše in vsega slovenskega juga v naši državi.

Dr. Krek.



Dr. Ivan Šusteršič



Dr. Anton Gregorčič



Dr. Anton Korošec



Fran Grafenauer

17. X. 1909.

Slovenija oživiljena.

(Zgodovinska črtica.)

Minulo je zadnji četrtek, dne 14. oktobra, sto let, odkar je bila v Schönbrunskem miru ustanovljena Ilirija. Cesar Napoleon ji je maršala Marmonta postavil kot gospodarja pod naslovom glavnega guvernerja »Ilirskih dežel«. Nov duh je prešinil slovenske pokrajine, Istro in Dalmacijo, ko so pripadle Iliriji. Odpadel je nemški jarem. Slovenščina se je uveljavila v ljudskih šolah kot učni jezik. V Ljubljani se je ustanovila akademija s štirimi fakultetami. Znižala se je desetina, odpravila tlaka in uredila uprava. Dolgo zatiran narod je dobil svobodo. Pesnik Vodnik je napovedal Iliriji srečno bodočnost z odo: »Ilirija oživiljena«, zaradi katere mu je avstrijska vlada potem vzela službo. Pa tudi ta vlada se ni mogla otresti prepričanja, da je na obalah Adrije treba organizacije slovenskih dežel, in je ustanovila kraljestvo Ilirijo.

Ko se je pozneje začela poživljati narodna zavest, se Slovenci niso mogli odločiti, ali bi se zbrali pod praporom ilirskim, ali bi se oklenili tisoč let starega imena Slovenija. Prodrli je dr. Bleiweis, »oče slovenskega naroda«, s predlogom, da naj se Slovenci na Kranjskem, Štajerskem, Koroškem in Primorskem združijo v eno administrativno skupino pod imenom »Slovenija«, ki naj ima svoj postavodajalni zbor v Ljubljani, na katerem se obravnavajo in sklepajo vsa vprašanja, nanašajoča se na narodno življenje Slovencev. Na Dunaju in v Gradcu sta se osnovali društvi z imenom »Slovenija«, v Ljubljani je začel izhajati list »Slovenija« in na raznih shodih se je povdarjalo to kot prva točka narodnega programa. Iz 30 tisoč grl je na vižmarskem taboru donel proti nebu glas po »Zjedinenji Sloveniji«. Bil je to najčvrstejši izraz za narodno zavestjo oživiljene duše. Moč in ponos naroda sta se dvignila visoko.

Priključil se je pa z Nemškega na Slovensko liberalizem. Meščani so se ga oklenili s toliko silo, da so temu nemškemu molohu žrtvovali narodni čut. Nemškutarilo se je po mestih z veliko vneto, upravnim grozno, samo da se ohrani zveza z liberalnim nemštvom. Propadli so celo na Kranjskem Slovenci pri volitvah za deželni in državni zbor in v ljubljanski mestni zastopstvo. Pod zastavo Dežmanovih grabelj so vladali Nemci v srcu Slovenije. Tudi v kranjskem deželnem zboru so imeli večino v letih 1877 do 1883 Nemci.

Ko so zmagali Slovenci v teh zastopih, slovenski liberalci niso imeli miru, dokler se niso z istimi Nemci po pogodbi zvezali, da bi uničili svoje slovenske brate, kateri smatrajo »katoliško vero kot temelj razvoju slovenskega naroda«. Začel se je boj za življenje in smrt po vsji Sloveniji. Zmagala je silajno katoliško-narodna misel, zmagalo je ljudstvo. Danes je Slovenija edina v načelih in to daje najtrdnjšo zaslombo njenemu zjedinenju. Liberalni pritepenec se je pognal tja, odkoder je prišel in odnesel je seboj poln koš slepih programov. Zbrano ljudstvo govori danes najjasnejši program, ko mu iz dna srca doni: Mi smo Slovenija oživiljena!

Fiasko Schulvereina v St. Lenartu.

Take blamaže pa spodnje - štajersko nemštvo že menda dolgo ni doživelo, kot zadnjo nedeljo ob priliki otvoritve nemške šole v St. Lenartu. Tisoče in tisoče ljudi

so prerokovali, imenovali razna imena, kot Kernstock in Mahnert, pa to vse skupaj ni nič pomagalo. Mesto 1500 udeležencev iz tujih krajev, smo jih našli komaj nekaj čez 90 s fujakerji vred. Naravnost nečuvno pa je bilo, da so se te izzivajoče slavnosti udeležili tudi nekateri c. kr. sodni in davčni uradniki. Tako se torej ta komedija, kateri posvetimo naslednje vrstice ni mogla bolj klaverno vršiti, kot se je vršila.

V nedeljo se je peljal par voz nemških lačenbergerjev, kopice nemških buršev in razne fakinaže proti St. Lenartu. Mislili smo, zakaj jim bo ta smetad. Šele pozneje smo videli, da so z njimi zaphali vse cestne jake, da bi tako isti ne poslali nevarni veliki gospodi, ki se je zvečer todi potikala ter pogovarjala z Urhom. Ob štirih popoldne pridrdra avtomobil z odposlancem Schulvereina dr. Baumom, kateri je ob pogledu na teh par možčeljev takoj nameraval jo odfurati nazaj. Zadržal ga je obupni pogled Malika, ki je že ves motnih oči vlačil župana Sedmineka, kot kak Dalmatince medveda. Takoj na to so se začele govorance. Prvi je govoril župan Sedminek, kateremu se je zelo zaviralo ker se pravilno nemški ne zna. Slab utis Sedminekovega govora je nato popravljal dr. Zirngast, kateri je razlagal, kako se bo nemška šola kakor »deutsche Schutzbürg« svetovala po slovenskih gorica. Dr. Zirngast naj bo prepričan, da ta zvezda nas Slovencev ne bo ravno dolgo dražila. Si bomo že pomagali primernim potom. Tudi Maik je govoril, seveda zelo gniljivo in pretresljivo, ker je bil že v obilni dobroti alkohola. Tudi vreme ni bilo tem junakom Bog ve kako ugodno. Ravno pri Hofmann von Wellenhofovem govoru se je ljubi dež tako vsul, da je obupno vskliknil: »Heil Sankt Leonhart«, nato pa jo pobrisal pod streho. Dalje se cele komedije ne da opisovati, kajti sedaj se je začelo jesti in piti, da je bilo veselje. Nasledki pija so se kmalu začeli prikazovati. Kar telefonično so klicali razni visoki gospodje Urha v svojo sredo, ki je imel takoj zelo mnogo posla in očividno nam opisuje lep prizor, kako je Malik pridgal Sedminekovim goskam. Začeto v nedeljo so nadaljevali v ponedeljek.

Opomniti imam še sledeče: Tega humbuga se je udeležil tudi c. kr. davčni asistent Aleksander Solak v širokem frankfurtarskem traku, dalje c. kr. davkar Grejan, c. kr. davčni asistent Teruč, c. kr. sodni kancelist Dernač, c. kr. sodni nadoficijal Janez Urek, c. kr. sodni pristav Ambrož Petrovič, c. kr. sodni sluga Miha Fišer itd. Vsi ti so bili okrašeni z nemškimi znaki, ter jih prav toplo priporočamo g. Verderberju. Nemci pa zdaj lahko spoznajo, da »S. Lenart v Slovenskih gorica« ni bil in ne bo nemški vkljub nemškemu »Schutzbürgu« dr. Zirngastu in Sedmineku.

XVI. seja deželnegazbor a kranjskega.

Ljubljana, 15. okt.

Ob 9. uri 25 minut otvori deželni glavni dvorni svetnik pl. Suklje sejo. Turk je prišel k današnji seji. Nosi veliko rdečo rožo v gumbnici. Roke nima več obvezane. Vidno v zadregi, suče brke, premetava priloge in je miren. Zakaj da nosi stari prijatelj Boltatuvega Pepeta rdečo rožo, ne znamo. Saj menda ni postal čez noč — socialni demokrat, ki ga niso volili in je bil ob volitvah zato nanje zelo hud, ker je le malo manjkalo, da ni padel. Če bi bili mi

bi bili divji Turki pridrli v vas. V Ljubljani boš pa moral biti bolj čeden vsak dan, kakor si tukaj o praznikih, v šoli boš moral sedeti, kakor pribit, ako se boš le kolikaj nazaj obrnil, brž ti bo priletela leskovka čez pleča; nitj besedice ne boš smel zašepetati, ali pa ti bodo gospod za kazen klobčič v usta vtaknili in domu gredé boš moral biti zelo miren, ker drugače bi te koj kak berič peljal tje, kjer se ričet zastoni dobi!

»Mati, ali res?« ozrem se preplašen na mater, ki mi pa odkimajo; tako osrčen nadaljujem: »Pa če prav tako, ušel že ne bom! Miren bom že, obleko, prav lepo, bote pa vi morali narediti!«

»Ha, ha — smeja se oče — obleko ti bom že napravil, če mi boš kaj zaslužil; krave boš še pasel, repo in korenje boš pomagal puliti in potem ti morebiti naredim suknjo in škornje.«

Pri besedah suknja in škornje se mi oči veselja zaiskré, a veselje se spremeni v žalost, če sem pomislil, da bom moral še krave pasti in na polji delati; v tej sili se obrnem na svojega všemogočnega odvetnika, na mater.

»Kaj ne mati — pravim in jih proseče pogledam — da ne bo tega treba, kaj ne, da oče le nalašč pravijo?«

»Dražijo te, dražijo! Le pojdi na dvorišče, poskoči še med svojimi tovariši in jim povej, da danes štiri tedne boš že

le mignili našim, bil bi Turk padel. Z rdečo rožo se hoče prikupiti Turk socialnim demokratom, a dvomimo, da bo kaj pomagalo.

DEŽELNA BANKA.

Deželni glavar podeli besedo posl. Mandlju, da uvede glavno razpravo o deželni banki. Klici na desnici. Dobro! Živio Mandelj!

POSLANEC MANDELJ

izvaja:

Visoki deželni zbor!

Deželni zbor je v VI. seji dne 14. januarja t. l. sklenil ustanovitev deželne banke in je deželnemu odboru naročil, da poizveduje pri drugih podobnih deželnih kreditnih zavodih in dogovorno s c. kr. vlado izdela bančni statut ter istega v prihodnjem zasedanju predloži.

Ta sklep se je od strani deželnega odbora izvršil.

Na podlagi načrta statuta se je vršila anketa, h kateri so se povabili trije eksperti iz Ljubljane. Od ekspertov se je splošno naglašala potreba deželnega denarnega zavoda, samo glede delokroga se je eden gospodov ekspertov izrekel za omejen delokrog na hipotekarne in deželnokulturne posle, druga dva pa za široki delokrog.

Deželni banki bukovinska in češka ste z dopisi z dne 12. marca, oziroma 20. junija 1909 glede kranjske deželne banke doposlali zanimive dopise in dali marsikatero nasveto, katere je deželni odbor uvaževal in pri sestavi statuta večinoma uveljavil.

Predsednik deželne banke bukovinske je vrhutega v zasebnem pismu naglašal tozadevno, da: »eine auf dieser Grundlage aufgebaute Landesbank wird zweifelsohne — eine vernünftige und umsichtige Leitung vorausgesetzt — in kurzer Zeit zu einem der hervorragendsten Kreditinstitute heranwachsen müssen.«

C. kr. deželna vlada kranjska je z dopisom z dne 17. septembra 1909, št. 2813/pr., dala deželnemu odboru na znanje, da se je predložil načrt statuta deželne banke pregledal v ministrstvih za poljedelstvo, železnice, finance, trgovino, javna dela in notranje zadeve ter smatra ministrstvo načrt za sposobno podlago nadaljnjemu posvetovanju v kranjskem deželnem zboru, ako se načrt v nekaterih točkah izpremeni, oziroma spopolni.

Popolnitve in premembe, katere je z omenjenim dopisom zahtevala c. kr. vlada, so se pri predloženem načrtu vse upoštevale.

Združena odseka sta glede ustanovitve deželne banke po vsestranskem razmotrivanju prišla do zaključka, da je v svrhu pospeševanja gospodarskih interesov dežele kreditni deželni zavod nujna potreba.

Združena odseka sta statute, ki jih je predložil deželni odbor, v nekaterih točkah premenila in jih visokemu deželnemu zboru v presojo in končno sklepanje predlagata.

Poročevalec si usoja predelani načrt odsekov s sledečim poročilom visoki zbornici predložiti.

Ker ni bilo ne od češke ali bukovinske banke in ne od c. kr. vlade nikakega ugovora proti ustanovitvi deželne banke s širokim delokrogom in so se nasveti najmerodajnejših činiteljev, to je c. kr. vlade in pa vodstev deželnih bank v Črnovicah in Pragi pri sestavi statuta vsi uvaževali, bi zagovor naprave deželne banke bil skoro odveč.

V prilog dobri stvari hočemo vendar še nekatere pomisleke, ki se porajajo v

zbornici in izven nje proti ustanovitvi deželne banke, na kratko omeniti in izpodbiti.

Ali je deželna banka potrebna z ozirom na realni kredit?

Leta 1905. znašal je vknjiženi hipotekarni dolg na Kranjskem okroglo 150 milijonov kron. Pripomnimo, da nam novejši statistični podatki niso bili v celoti pri roki, vsled tega navajamo te iz leta 1905.

Istega leta so hranilnice na Kranjskem izkazale hipotekarnih posojil 61 milijonov kron. Res, da vsa ta vsota ni bila elocirana na Kranjskem, nasproti pa od vknjižb na kranjskih posestvih pripada precejšen del tudi na posojila izven kranjskih hranilnic, zato smemo vzeti vsoto 6 mil. kron kot ono, katero so hranilnice skupno posodile na kranjska zemljišča.

Če primerjamo vsoto vseh hipotekarnih vknjižb per 150 milijonov kron z hipotekarnimi posojili kranjskih hranilnic per 61 milijonov kron, preostaja vsota per 89 milijonov kron takih vknjižb, ki izvirajo iz posojil posojilnic in zasebnikov.

Od leta 1905. do danes se to relativno razmerje ni dosti premenilo in zato smem pač trditi, da okroglo samo dve petini zemeljknižnih intabulacij pripada na hipotekarne zavode po svojem ustroju in namenu, druge tri petine pa na posojilnice in zasebnike.

Seveda ni dognati, koliko teh vknjiženih dolgov je deloma ali celotno odplačanih. Ako pa vzamemo za pravo, da je že popolnoma amortiziranih in plačanih okroglo ena petina od še vknjiženih dolgov, t. j. 30 milijonov, je to silno visoko vzeto. Po odbitku te vsote, ki se v tem računu že za odplačano ali amortizovano jemlje, od one vknjižene vsote, ki izvira iz posojil privatnikov in posojilnic, preostaja še vedno 59 milijonov vknjiženih dolgov, ki pripadejo na posojila privatnikov in malih posojilnic. Ta račun faktične obremenitve zemljišč seveda ni točen, ali je prej prenizek kakor previsok.

Od teh hipotek per 59 milijonov kron je gotovo polovica zdravih in tudi ne druge vrste. Pri pravi in dosti razsežni kreditni organizaciji bi take hipoteke pripadle hipotekarnim zavodom z nizko obrestno mero in ne posojilnicam in zasebnikom, ki višje obresti zahtevajo.

Opisane razmere glede intabuliranih bremen kažejo, da organizacija zemljiškega kredita ni zadostna. Ali naj popolnoma organizacijo hranilnic? Nimamo nič proti temu, kajti hranilnice imajo tudi svopomen. Vendar ustroj in namen hranilnic se nam zdi za sedanje razmere nezadosten. Hranilnice so v prvi vrsti organizacija vložnikov. Interes vložnikov pa je, da je obrestna mera za hranilne vloge razmerno kolikor mogoče visoka in da imajo vložene vsote vsaki čas na razpolago. Če pa pridejo še nezdrave konkurenčne incidence zraven, kakor se kažejo sedaj, žalbog, na Kranjskem, potem nastane tendenca zviševanja obrestne mere pri hranilnih vlogah in dosledno tudi pri posojilih.

Ustanoviti nam je potemtakem denarni zavod, ki bo v prvi vrsti ščitil interes hipotekarnih dolžnikov in izkoriščal ugodnosti denarnega trga. To pa je mogoče le s pomočjo dežele. Deželni zavod s hipotekarnim kreditom na podlagi izdavanja zastavnic je v deželi neobhodno potreben.

Drugi in ne manj tehtni razlog za napravo deželnega denarnega zavoda s hipotekarnim kreditom je pa ta, da pripravimo pot reformi kmetijskega realnega kredita.

Statistika izkazuje, da se je zemeljknižna zadolžitev kmetijskega posestva v Avstriji od leta 1868. do 1900. dvignila od

LISTEK.

Kako je naš knezoško prišel v Ljubljano v šolo.

Pod naslovom »Prva pot v Ljubljanske šole in prvi dan v njih« je letopis »Slovenske Matice« 1. 1870. priobčil spis, v katerem A. J. (naš sedanji knezoško) priobčuje spomine na prve svoje dni v ljubljanskih šolah. Naše čitatelje bo gotovo zanimalo, ako ta spis dobesedno ponatisnemo:

»Naš Tonej bo moral biti gospod!« rečejo mati ljubeznjivo se smehljaje, ko jo po dokončanejši šolski skušnji kviškoma priiskakam domu visoko drže rdeče vezano knjižico podarjeno mi radi pridnosti.

»Kaj ne, mati, zdaj me bote pa poslali v Ljubljano? saj se bom dolj ravnotako pridno učil, kakor v Begunjah!« rečem s prosečim glasom oklepaje se njenih rok.

Ce le ne boš tako naredil, kakor tisti Jurček, ki je prefetel vse šole, pa je bil vendar še pred doma, kakor njegov oče! — oglaš se oče zbiraje volno pri mizi. — Kaj meniš, da je v Ljubljani tako, kakor tukaj? Bos, umazan in razcepedran dirjaš v šolo, tam se dregate in trgate, da je joj; po šoli delate zopet tak lup in vriš, kakor

»študent!«

Na te materne tolažilne besede denem klobuk na glavo, kosu ajdovega kruha pokazem zobe in hajdi skakat, naj oče in mati sama določujeta o prihodnosti sina svojega.

Brž imam krog sebe celo tropo bosonogih, golorokih, zarujavelih sošolcev in ha d vervece lovit in tičnice delat. Povem jim, da se pojdem za »gospoda učita« in da o sv. Mišelji me ne bo več doma.

»Varuj se, da semenčika ne prineseš!« oglasi se neki porednež.

»Veš kaj, zabavljaj mu pa ne boš in tudi norčeval se ne boš z njim! — zagovarja me moj bratranec, s kojim sva bila neizrečeno prijatelja — le počakaj, še odkrival se boš rad, pa vikati ga boš moral!«

»E, če prav, k spovedi pa vendar nikdar ne pojdem k njemu!« — oglasi se zopet prvi.

»Vsaj ko bi ti prišel, to bi te zlasal, celo pest las bi ti populil!« odrežem se jaz.

»No, kako pa že govori, kakor bi bil že kakošen škof. Misli če gre v Ljubljano, je pa že Bog vedi kaj.«

Tako sem se pripravil s tovariši svojimi, nekteri so mi nagajali, drugi so me zagovarjali; pa smo vendar zmirom prijateljsko po gozdih skakali in hlače trgali, da so se matere zvečer doma na nas ludovale.

Neciga dne me pokliče botra mimogredočega in mi naroči, naj grem po ma-

ter in naj oba prideva k njej. Hitro jo vbozam in jej pripeljem mater.

»Veš, Mina — prične botra govoriti — veš Mina, jaz sem bila v Ljubljani teden dni in sem dobila stanovanje za vašega Toneja.«

»Ali je res?« zavpijem jaz in radosti poskočim od tal na mizo in od mize na tla, kjer se še na glavo postavim.

»Ne bodi nor, fant! — posvaré me mati — zahvali se botri, zahvali, da so tako skrbni za tebe.«

Toda jezik se ni hotel premakniti; da bi spolnil materno željo, marveč sem se skril za njo in po strani pogledaval botro pripovedovajočo, koliko bodo morali mati poslati v Ljubljano sočivja, ajdove moke, pšenične moke, koruzne moke, ržene moke itd. itd. »Danes 14 dni bo morali biti že dolj, da se vpiše!« konča botra svoje pripovedovanje. »Ali tako hitro? Zda grem pa koj očetu pravit!« poskočim jaz na noge in kakor veter dirjam proti domu.

»Hali, halo, danes 14 dni bom že v Ljubljani; oče zdaj pa že ne bom krav pasel, morali boste družega najeti!«

»Kdo pa ti je rekel, da pojdeš v Ljubljano? Kdo mi bo pomagal pri delu? Kdo bo za te plačeval? vsako leto par volov to niso mače soize!« govore oče na viden prav resno težko prikrivaje smeh, ker sem se jaz tako prestrašil, noge so mi zaostale in debele kaplje so se mi vdrle po licu.

28 milijard na 56 milijard, tedaj ravno za polovico.

Glede zadolžitve tekom cele te dobe na Kranjskem nimam podatkov, pač pa za dobo od leta 1892. do leta 1907. Leta 1892. so znašali vknjiženi dolgov okroglo 120.000.000 kron, leta 1907. pa 168.000.000 kron; prirastek tekom 15 let okroglo 48.000.000 kron = 28 %, kar je vsekako mnogo, in gotovo več, kakor je vrednostni povisek zemljišča.

Ob danih razmerah treba misliti na reformo sedanjega realnega kredita. Različni so nasveti reformatorjev, izvršljivi pač le oni, ki skušajo uveljaviti potrebne reforme z ozirom na dejanske razmere in pa korakoma. Ti nasvetujejo za prvo: hipotekni dolgov naj bodo: a) neodpovedljivi, b) najkasneje v 60 letih odplačljivi in c) obrestna mera naj bo razumno denarnemu trgu kar mogoče nizka. Tako reformo zemljiškega kredita zagovarja med drugimi član avstrijske gosposke zbornice dr. pl. Grabmayer, ki je kot poročevalec specialne komisije gosposke zbornice v zadevi reforme kmetijskega realnega kredita podal leta 1908. duhovito in stvarno poročilo.

V tem poročilu na strani 25. stoji sledeče: »Die oberste Voraussetzung des neuen Kreditrechtes ist der vollendete Ausbau einer gemeinwirtschaftlichen Kreditorganisation, welche der Landwirtschaft den nötigen Kredit in passender Form und zu billigsten Bedingungen bietet. In einigen österreichischen Ländern ist diese Organisation schon zu hoher Vollendung gediehen, in anderen ist sie erst von Grund aus zu schaffen. Für den Bereich der hypotekarischen Belehnung des landwirtschaftlichen Bodens gebührt den Landeshypothekenanstalten ohne daß anderen Kreditinstituten die freie Konkurrenz verwehrt würde, die führende Rolle.«

Se nujneje kakor pri hipotekni posojilih se kaže pomanjkanje deželnega denarnega zavoda pri mnogih javnih potrebah dežele, občin in drugih korporacij. Potreba na dolgi rok odplačljivega komunalnega in melioračnega kredita čutimo in vse iniciativno razpoloženje za razne investicije in melioracije zadene ob veliko oviro, ker nam v to svrhu nedostaja deželne kreditnega zavoda.

Mislimo, da glede naprave deželnega hipotekarnega in deželno-kulturnega kreditnega zavoda ne obstoji utemeljeno nasprotstvo.

Več nasprotovanja in pomislekov pa se je rodilo, ker se je delokrog deželne banke postavil na široko podlago in pritegnil v svoje območje tudi komercialne posle.

Združeni odsek pa je mnenja, da je stvar deželne banke pospeševati koristi tudi obrtnega in trgovskega stanu. Poleg tega pa moramo misliti na silno važno nalogo deželnega denarnega zavoda, ki je ta, da je drugim denarnim zavodom v deželi v raznih potrebah in krizah v materialno oporo. Za te slučaje smo oboroženi le tedaj, ako pritegnemo v bančno poslovanje komercialne posle. Sicer pa poslovanje v bančno komercialnem oziru temelji na omejitvi na deželo Kranjsko in pa omejitvi na neriskirane kupčije in po preprečitvi odseka proti temu delu bančnega poslovanja ni nobenih tehtnih razlogov.

Prepričani smo, da je prav in za zavod jako koristno, da se je pritegnilo komercialne posle; seveda je stvar deželne odbora, da tedaj, ko dobi statut Najvišje potrjenje, postopa previdno in polagoma in pri teh poslih začne tam, kjer je najnujnejše in najlažje pričeti.

Sedaj pa nastane drugo vprašanje, je li sedaj tržna konjunktura za ustanovo deželnega emisijskega zavoda ugodna?

Priznavamo, da je denarni trg zlasti zadnji dve leti za papirje sploh neugoden. Pri nas v Avstriji pride še to, da industrijalni razvoj ni še na višku, kakor v Angliji, Franciji in skoraj da tudi v Nemčiji. Industrijski razvoj v Avstriji pa poteguje silno mnogo kapitala nase, ker je tam za služek zanj večji, kakor pri takih deželnih vrednostnih papirjih. K temu se je pridružilo še dejstvo, da se je v zadnjih letih izredno mnogo papirjev emitiralo in naša dva finančna ministra vrhutega zopet čakata samo ugodnega trenutka, da svoje zakladne liste izpremenita v državne zadolžnice in konvertujeta nekaj starih posojil.

V ilustracijo tega bodi povedano, da se je v letih 1903—1907 izdalo v Avstro-Ogrski samo državnih zadolžnic za 815 milijonov in od raznih denarnih zavodov in občin pa zastavnih listov in obligacij za 1680 milijonov kron. Ob takih razmerah čas za emisijo papirjev gotovo ni najugodnejši, to je res, vendar z ustanovo deželne emisijskega zavoda še desetletja tudi ne moremo čakati. Priti moramo na vsak način hitro do pravice, da moremo ustanoviti deželni zavod in ko imamo to pravico, pa previdno in s premislekom k ustanovitvi.

Sicer pa je vkljub sedanjim neugodnim kurzom pri zastavnih listih in zadolžnicah raznih deželnih emisijskih zavodov mogoče izračunati, da hipotekna posojila pri nameravani deželni banki ne bodo dražja, prej cenejša, kakor so ob sedanjih razmerah v naši deželi.

Pomisleki proti deželni banki so se tudi zato rodili, ker prevzame dežela za ta zavod jamstvo. K temu si usojamo pripomniti, da so razen zakladnih zadolžnic vse druge izdane zadolžnice in zastavni listi fundirani s specialnimi fondii in hipotekami; poleg tega pa si bo banka, kakor drugod, tako tudi pri nas, nabrala rezerv, vsled česar postane deželno jamstvo za deželni zaklad brez pomena, za kredit banke in pa za kurze papirjev pa vendar še dragoceno. Dovoljujemo si še opozorjati, da brez deželne subsidiarne jamstva ni nikjer šlo in tudi pri nas ne bo šlo. Deželne hipotekarne in deželne kulturne banke pa deželne banke z emisijskimi in obenem komercialnimi posli, vse te — in take obstoje v večini avstrijskih kronovin — imajo za sabo deželno jamstvo. Brez takega jamstva so sploh nemogoče, ker bi papirji ne imeli priznanja pupilarne varnosti. Sicer pa opozorjamo na razne komunalne hranilnice, ki imajo od zadevnih občin tudi subsidiarno jamstvo, nadalje na razna občinska emisijska posojila, ki imajo pogojeno deželno subsidiarno jamstvo, pa se vsled tega vendar nihče ne vznemirja.

Tu se gre za to, je li se že v pravilih zagotovi, da je anuitete plačati vedno vnaprej. Odsek je bil mnenja, da je bolje prepustiti to vodstvu banke. Anticipativno plačevanje anuitet mora se vršiti redoma, vendar pa je izjemoma tudi decurzivno posojilo dopustiti. Banka pri tem nič ne izgubi, ker se doštevni kurz — ali višji ali nižji — ravna po posojilu, ako je isto anticipativno ali decurzivno.

Tudi pravila češke banke in njena praksa je tako uravnana.

Ad §§ 3. in 7., točka 11., oziroma 13. Tu se je glede napovedi vračila glavnice sprejelo tako besedilo, da je banki na prosto voljo dano po treh mesecih, odkar se je vračilo posojila napovedalo in ne

vrnilo, to napoved za nično proglasiti ali pa na isti vztrajati.

Ad § 5., točka 1. Pri razpravi te točke so nekateri želeli jasne interpretacije o besedilu: »splošnega« pooblastila deželne odbora, in zahtevali pojasnila.

Združeni odsek je z ozirom na §§ 27., 28. in 29., kjer je delokrog deželne odbora, oziroma kuratorija in direktorija v zadevi dovoljenja posojil začetan, prišel do zaključka, da je splošno pooblastilo smatrati tako, da deželni odbor pooblasti kuratorij, oziroma direktorij za dajanje gotove vrste posojil na 100.000 kron, oziroma 20.000 kron, da pa to splošno pooblastilo more zopet preklicati.

Ad § 9., točka 1. Glede najmanjšega zneska, ki se dá kot hipotekarno posojilo, so se v odseku pojavila mnenja, da bi kazalo ugotoviti mesto 200 kron višji znesek. Naglašalo se je, da je s posojilom združeno več ali manj stroškov, da prošnik posojilo ne dobi v polni nominalni vrednosti, ako je kurz papirja pod pari. Tudi banki ni ustrezno s prav neznatnimi posojili. — Večina odseka je priznala to mnenje kot opravičeno, vendar se pa ni mogla odločiti, da bi male dolžnike principijelno izključila. Izrekla pa se je, da v začetku ni dajati najmanjših posojil in šele, ko se zavod okrepi, naj se redoma tudi najmanjša hipotekarna posojila po 200 K daje in jih oprosti režijskega prispevka.

K tej točki § 9. se je napravil še dostavek, da se v slučaju konvertiranja daje tudi manjše posojilo, kakor 200 K. Ker je besedilo jasno, ni treba nadaljnega komentara.

§ 9., točka 8., 2. odstavek se je glede cenitve posestev premenilo besedilo tako, da se cenitev dožene po lastnih izvedenih in zaupnikih. To besedilo ne izključuje sodne cenitve, vendar daje naročilo, da se banka v prvi vrsti poslužuje lastnih izvedencev. Ta prememba v besedilu se je izvršila tudi pri neposredno sledeči točki 9. § 9., točka 10., lit. c) se je črtalo besedilo »ali pa, da z gozdi slabo gospodarji v zmislu gozdarskih načel«, češ, da je ta določba za vzrok odpovedi predakonična, ker se je merilo za cenitev gozda itak nizko odmerilo, in nadalje določba točke 10., lit. a) daje banki možnost nasproti zaniknemu gospodarstvu z gozdi primerno nastopiti.

Pri razpravi celotne točke 10. se je splošno izražala želja, da naj se v slučaju ujm in podobnih nesreč, proti vplačevanju anuitet z zamudnim dolžnikom prizanesljivo postopa.

§ 9., točka 16. Z zadovoljstvom se je naglašalo, da se je profesionalne posredovalce posojil, ki delajo s provizijo, izključilo in dopustilo le posojilnice. Seveda bo treba i tu paziti, da ta ali oni ne zlorablja v lastno korist to posredovanje. Ako advokat ali notar kot pooblaščenec posreduje za svojega klijenta, ga ni smatrati za posredovalca, zoper katerega se obrača določba pod točko 16.

§ 10., točka 1., lit. d). Pri tej točki se je razvila debata, ali bi ne kazalo glede zavarovanja izpremeniti tako, da se prošniku za posojilo sploh ne predpisuje, pri kateri zavarovalnici naj se zavaruje. Večina odseka je bila mnenja, da se ta določba obdrži in le bolje precizuje in omeji s tem, da se ustavi v to točko še besede »ako še ni zavarovano«.

§ 10., točka 2., lit. c) se je črtal odstavek glede »izkaza o plačani pristojbini za vknjižbo« kot nepotreben, ker bo banka pri izplačilu posojila pristojbine za vknjižbo itak sama regulovala.

Točka 3. Določba glede overovljenja dolžnih pisem itd. od strani sodišča ali no-

tarja se je precizirala in omejila samo na slučaje, »kadar zakon to zahteva«.

§ 11., točki 1. se je vstavilo besedilo za lombard skladiščnih izkaznic.

§ 11., točka 3. Besedilo: »V zastavljavnem pismu mora dolžnik izrecno izjaviti« se skrajša: »dolžnik mora pismeno izjaviti«.

§ 12., točka 1. Besedilo se je popolnilo z besedama »in devize«.

Točka 2., lit. a) izprememba besedila zadevno vplačilnega mesta pri meničnem eskomptu.

§ 21., točka 5. se izpremeni besedilo »z odobrenjem komisarja, ki je pridelen od deželne odbora« v »z odobrenjem deželne odbora«.

§ 25., točka 2. in 3. so se po odseku bistveno izpremenile, kar je s primerjanjem predloge deželne odbora s predlogo odseka razvideti.

Glede sestave kuratorija se je izražala zahteva, da ima vsaka kurija pravico nominirati enega zastopnika v kuratorij.

Večina odseka je priznala brez pridržka potrebo, da so vse stranke v kuratoriju deželne banke zastopane in izrekla trdno uverjenje, da bo vsakokratna večina deželne zbornice v interesu prosperitete zavoda v tem pogledu upravičene želje manjšinskih strank upoštevala in se bodo volitve v dogovoru strank vršile.

(Nadaljevanje na četrti strani.)

Serravallo
železnato Kina-Vino

Higijena razstava na Dunaju 1906:
Dravno odlikovanje in šest diplom k slasti kolajni.

Povzročajo voljo do jedi, okrepe živce, poboljšajo kri in je rekonvalescentom in malokrvnim zelo priporočeno od zdravniških avtoritet.

Izborni okus.

Večkrat odlikovano.
Nad 6000 zdravniških priporočil.

J. SERRAVALLO, c. in k. dvorni dobavitelj
TRST-Barkovlje.

2818 12-4

1000 do 2000 K
letnega zaslužka

s pletenjem na naš najnovejši pletilni stroj. Potrebna glavniča 130 K. Delo zajamčeno. Oddalje ne ovira. Zahtevajte prospekt.

Češk. domača industrija „samostojnost“
Praga II. Venclev trg 63/36.

Zaščitna znamka „Sidro“

Liniment. Capsici comp.

Nadomestek za Sidro-Pain-Expeller

je splošno priznana kot izvrstno bol blažujoče in odvodno mazilo pri prehlajenju itd.; cena 80 v., K 1/40 in K 2— se dobiva v vseh lekarnah. Pri nakupovanju tega povsod priljubljenega domačega sredstva, naj se jemljejo le originalne steklenice v skatljah z našo zaščitno znamko „Sidro“ potem se je gotovo prejel or. izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna pri „zlaterni javi“ v Pragi
Elizabetna cesta št. 5 nova.

»Pa bom šel, saj so mati djali in botra so mi že stanovanje dobili. Šel pa bom, če me ne bote hoteli peljati vi, jo pa kar sam skrivaj potegnem!«

»Vsaj ne boš znal!«

»Dobro, kar naravnost proti Otoku jo mahnem, ali pa bom poprašal. Mati, oče pa pravijo, da ne pojdem študirat!« — obrnem se na prihajajočo mater.

»E, nič ne verjemi očetu, vsaj ti le malasič nagajajo!« odgovarjajo in začnejo očetu pripovedovati, kar so zvedeli. Veselje se zopet vleče po obrazu mojem, poslušaj, kako se pomenkujeta, da bo treba kaj po nedelji dobiti krojače, mojškare, čevljarje, da bo treba narediti v mlin in vse potrebno pripraviti.

Ponedeljek pride — in najde se roko-delcev polno hišo. Mojškare mi pomerijo srajce, neizrečeno jim zatrjujem, da je morajo ravno tako narediti, kakor gospodu učitelju. Zenske, ki sploh radi ustrezajo, mi vse obljubijo, za kar je prosim.

Zdaj pride krojač na vrsto. »Oče, ali mi kratke irhaste hlače pomerim, takšen fant ne sme več dolžnih nositi?« nagaja on. »Kratkih pa nočem, kar na drobne kosce je razsekam, če mi take narediš!« hudujem se jaz.

»Vsaj vidiš, da nima nič irhovine, da ima le suknjo!« potolaži me oče.

»Naj pa bo,« odgovori krojač. »pa drugače ti jih ne naredim, razun če mi ob-

ljubiš, da me boš povabil na novo mašo!«

»Če mi boš tudi suknjo vrezal, več tako, ki ima na hrbtni prav velike gumbel!« odgovorim in kmalu se uravnava.

Čevljarjem sem posebno zabičeval, da naj naredé škornje na »biks« in pa visoke pete, ker take sem videl pri graščinskem gospodu.

Ta dan nisem šel nikamor skakať, gledal sem le roko-delce, hodil okrog njih in jim naročal, kako naj napravijo, obetovaje jim prav lepih podob, ko bom gospod.

»Tonej, ti nisi za Ljubljano,« imejo mi nagajati, »veš, gospoda ima neizrečeno majhen želonček, zjutraj sné samo košček kruha, o poldne šele krožnik juhe in malo mesa, potem pa zopet do večerje nič. Tebe pa čaka že na vse zgodaj, ko komaj s postelje prilezeš, skleda politih žgancev na mizi; prišedšji iz šole, že kričiš nad materjo, da imaš pajčevine v trebuhu; o poldne imaš vsega do grla zadosti in tudi popoldne zobje nič ne mirujejo — vidiš, ne vem kaj bo, ko prideš v Ljubljano.«

»Ti si bil pa že doli, da vse tako dobro veš,« odrežem se jaz nagajivcu, »e pa saj bodo mati vsak teden večih hlev kraha doli poslali, da ga bom lahko precej dobro rezal.«

»No, pa ko bi te tudi to tako ne mučilo,« oglašajo se drugi, »kaj pa to, ker boš moral vstajati s petelinom vred in zvečer učiti se do kake desetih, ali pa še dalje;

tu doma pa greš spat s kurami vred, ne vstaneš pa tudi ne popred, dokler mati ne začne žgancev mešati. Vidiš, Tonej, ta bo čudna, ta!«

»Kaj mar misliš, da se ne bom mogel navaditi? Kolikokrat že sem bil po konci do enajstih, če so mati volno predli in »storij« pripovedovali; a to me je že malo skrb!« Med takimi šalami je dan dirjal, da je bilo kaj.

»Vseš kaj, Tonej, malo nam beri, da nam ne bo dolg čas; slišali smo, da znaš kaj lepo brati!« naganjajo me zopet tako dolgo, da se jim vdan. Oče privlečejo s police debelo, zaprašeno knjigo, ki je menda pri hiši, kar stoji, in zdaj vem, da so Basarjeve pridige od leta 1734.

Pričnem brati, pa kmalu jim ni všeč. »Ker pridigo bereš, moraš tudi z rokama mahati in vpiti, pa včasih ob mizo udariti, kakor gospod na prižnici!« prigovarjajo posebno mojškare tako dolgo, da se jim vdam — maham, vpijem, bijem, da v svoje gorečnosti ne zapazim, kako se po hiši vse tihoma smeja in čehlja.

Kakor vsega, tako je bilo tudi tega kmalu konec, pa tudi nisem bil malo ponesen, ko so nazadnje vsi enoglasno pritrdili, da mi gre pridiga že zdaj skoro bolje, kakor gospodu fajmoštru.

Zadnji dnevi so kaj hitro tekli. Meni je jelo tesno okrog srca prihajati, nič se mi ni ljubilo skakat med družino; naj-

raje sem bil sam, ali pa sem za pečjo ležal pregledovaje nemško pisane knjige, velikokrat sem tudi poslušal dobro mater, delečo mi prav tehtne nauke, kako naj se vedem v Ljubljani, da bom domačim napravil veselje, kako naj rad molim, posebno na čast svetemu Duhu itd.

Pride zadnje jutro. Mati so cvrli, kar so sicer storili le o največjih praznikih; jaz sem se napravil v škornje »pobiksane«, dolgo suknjo debelozgumbasto. »Zdaj sem že malo gospodu podoben!« sem djalo ogledovaje se v zrcalu, pa se mi je tudi dozdevalo, da sem s suknjo neka-košno družega, bolj »gosposkega« duha oblekel; oče so nakladali na voz, bratje in sestre pa so me obsuli občudovaje, kako se mi suknja prileže, in popraševaje, ali se kaj bojim.

Zdaj jo primaha še botra, naloži mi za popotnico celo kopo dobrih naukov in srebrno dvajsetico, naj si kupim grozdja ali kako žemljo. Za nauke se nisem veliko zmenil, a dvajsetica me je tako osrečila, da ne bi bil šel menjat z nobeno živo dušo, in tudi, kdaj pa sem mogel dvajsetico imenovati svojo lastnino — spravljal sem jo v najglobokejši žep, kar jih je imela suknja, da je vsaj ne bi izgubil.

Zgance sem včasih tako mlatil, da se je vse kadiilo in tudi cvrtja nisem ravno no strani pogledaval — a danes sem zajel komaj tri žlice!

Kranjski deželni zbor.

Gospodarske zadeve.

CESTE V ŽUŽEMBERSKEM OKRAJU.

Na vprašanje poslanca Jakliča, kdaj se bodo vendar gradile šmihelska, ajlovška in hlinjska cesta, je odgovoril deželni glavar, da se bodo v kratkem izvršile obravnave zaradi odkupa zemljišč za ceste in se bo potem takoj delo oddalo, da bo ta zapuščen del naše dežele dobil gotovo prihodnje leto vsaj nekaj najpotrebnejših cest.

Ko se prečita vtok, zaključil deželni glavar dvorni svetnik pl. Šuklje sejo. Prihodnja seja jutri ob 9. uri dopoldne.

ZIMSKI KMETIJSKI TEČAJI.

Samostalen predlog poslanca Zabreta in tovarišev. Deželni zbor skleni: Deželni odboru se naroča, da vpelje vsako leto zimski kmetijski tečaj po Gorenjskem, obenem pa naj izdela načrt za ustanovitev vzornih kmetij, katere naj bi bile pod nadzorstvom deželnega odbora in vodstvom dežel. kmetijskih inštruktorjev.

NOTRANJE-GOSPODARSKE ZADEVE.

Interpelacija posl. Fr. Drobniča in J. Ravnikarja na preb. g. deželnega glavarja Fr. pl. Šukljeja, ki se glasi:

1. Kako daleč je dozorelo vprašanje glede vodovoda v Trnovem pri Ilirski Bistrici?

2. Kdaj misli deželni odbor rešiti prošnji županstva v Trnovem, tičejoči se denarne podpore iz deželnega zaklada za popravilo občinskih potov v Topolcu pri Trnovem in Šembije-Podtabor, Podstenjšek in Merečje?

3. Kdaj pridejo v deželni zbor na dnevni red prošnje okrajnih cestnih odborov v Il. Bistrici, Ložu, Postojni, Senožečah in Vipavi za denarno podporo iz deželnega zaklada za popravilo okraj. cest?

4. Kako je s prošnjo vaščanov v Dol. Zemonu pri Ilirski Bistrici za sprejetje občinske ceste, vodeče od državne ceste čez vas Dolenji Zemon do okrajne ceste Bistrica-Kutežovo, med okrajne ceste?

MEŠČANSKA ŠOLA V KRŠKEM.

Obvelja sledeči samostalni predlog posl. Hladnika:

Visoki deželni zbor! Meščansko šolo v Krškem obiskuje okrog 120 učencev. Ena tretjina teh učencev je iz Štajerske, manj kot tretjina iz mesta in okrajnega glavarstva krškega, in nekoliko več kot tretjina iz drugih okrajnih glavarstev dežele. Stroške za učiteljstvo (tudi za pokojnino) in za učila mora plačevati ves okraj Krški. Štajerska dežela prispeva k stroškom le neko malenkost. Radi tega so pa tudi doklade za okrajno blagajno jako velike. Ker je v tem okraju radi hude vinske krize ljudstvo zelo ubožno, zato je splošna nevolja zaradi tega bremena.

Visoki deželni zbor blagovoli skleniti: 1. deželnemu odboru se naroča, da se obrne na deželni odbor štajerski, da bi štajerska prispevala z višjim doneskom za to šolo, 2. da bi pretresaval deželni odbor, kako bi bilo mogoče razbremeniti kmečko ljudstvo krškega političnega okraja glede doneskov k stroškom te šole.

Predlog se blagovoli izročiti šolskemu odseku.

TELEFON ZA GORENJSKO.

Odobri se soglasno nujni predlog Bor-nov, ki poziva deželni odbor, naj vpliva za vpeljavo telefona, ki naj se napravi na Gorenjskem. Poslanec J a r c toplo pripo-

roča predlog. O zadevi je že sam posredoval pri brzojavnem ravnanstvu v Tr-stu, kjer so za gorenjski telefon zavzeti, a nimajo v proračunu vsote 100.000 kron, ki se potrebuje. Nujno je potreben telefon Gorenjski, Tržič, Jesenice, Kranj in drugi kraji potrebujejo hitre, moderne telefonične zveze. O stvari govori tudi Vilfan.

SLOVENSKIM DIJAKOM.

Sprejme se sledeče poročilo finančne-ga odseka. Poroča dr. Krek:

Peticije se tičejo dijaških podpornih društev na gimnazijah, na realki in učiteljskih naše dežele in s'ov. dij. podpornih društev v Gradcu, Pragi in na Dunaju ter dijaških podpornih zavodov (dijaških kuhinj).

Finančni odsek predlaga:

1. Deželnemu odboru se odstopa o imenovane peticije priporočilno v rešitev.

2. V ta namen se deželnemu odboru dovoli 5000 K.

PRELOŽITEV KLANCA NA CESTI METLIKA-DRAŠIČI-VIDOŠIČI.

Poslanec Matjašič stavlja na glavarja sledeče vprašanje:

V kakšnem stanju se nahaja preložit-vev klanec na okrajni cesti Metlika-Drašiči-Vidošiči v Metliki pod Veselico na Kodelevcu, Drašički, Movzanka dalje do Vidošič. Delo naj se pospeši tako, da se v prihodnji spomladi prične takoj s preložitvijo teh klanecv.

PROŠNJA ŽUPANSTVA ŠT. JURIJ.

Županstvo Št. Jurij pri Grosupljem se je obrnilo po poslancu Dimniku na deželni odbor s prošnjo, da se struga potoka Šentjuršice kakor hitro mogoče poglobi. Poslanec Dimnik je tozadevno prošnjo izročil deželnemu glavarju, ki bo tozadevno stvar, ki že več let leži v deželnem od-boru, skušal kakor hitro mogoče rešiti po deželnem odboru v prid šentjurske občine.

UREDITEV SLUŽB ZDRAVNIKA IN UČITELJA V DEŽELNI PRISILNI DE-LAVNICI.

Visoki deželni zbor!

Finančni odsek predlaga:

Visoki deželni zbor skleni:

1. Za službo zdravnika v deželni prisilni delavnici je razpisati natečaj ter jo popolniti proti pogodbi in enomesečni od-povedi ob nagradi letnih 2000 K.

2. Učitelja v poboljševalnici, Alojzija Sachsa, se definitivno prevzame v dežel-no službo s prejemki VII. plačilnega raz-reda.

JESENIŠKI VODOVOD.

Interpelacija poslanca I. Pibra in tovarišev na blagorodnega gospoda deželnega glavarja pl. Šukljeja o zadevi jeseniškega vodovoda.

Županstvo Jesenice je v teku tekoč-čega leta vložilo na visoki deželni odbor kranjski prošnjo, radi zgradbe prepotreb-nega vodovoda za vasi: Jesenice, Plavž in Prehod.

Načrti in proračuni so priloženi proš-nji in se nahajajo pri deželnem odboru v Ljubljani.

Ker se z delom še ni pričelo in je za-prošeni vodovod velika potreba označe-nim vsem, vprašamo podpisani, ali je gos-podu deželnemu glavarju zadeva znana in ali je voljan vse ukreniti, da se z zgra-dbo tega vodovoda čim precej prične.

ŽIVINOZDRAVNIK ZA REŠKO DOLINO.

Poslanec Ravnikar.

Moje utemeljevanje samostalnega predloga, glasečega za ustanovitev živi-nozdravnika za Reško dolino, oziroma za Ilirskobistriški okraj, s sedežem v Trno-

vem, no glede na pozno uro jako kratko. Razne občine v tem okraju, kakor tudi ži-vinorejci tega okraja so me že večkrat opozarjali na to potrebo in obljubil sem, da stavim o tem vprašanju predlog. Kadar-koli — in to se zgodi mnogokrat — na-stane kaka bolezen med živino, mora priti vedno živinozdravnik iz Postojne v naše kraje, kar povzroči ljudem in občinam manj ali več stroškov. Ako bi pa imeli svojega živinozdravnika, bi se ti stroški izdatno zmanjšali. Najbolj občuti ljudstvo to potrebo, kadar se pojavi pri posamez-nih posestnikih kaka nevarna bolezen pri živali, ki potrebuje nujne pomoči. V tem slučaju županstvo brzojavi po živino-zdravnika, da naj pride takoj k dotičniku. Pogosto ga pa ni doma, ker ima opravilo kje drugje, pride torej prepozno — žival med časi lahko pogine — in kmet ima veliko gmotno škodo.

Da je ustanovitev mesta živinozdrav-nika za ta okraj v resnici potrebna, go-vore številke, ki izkazujejo po zadnjem ljudskem štetju iz l. 1900, koliko razne ži-vine je bilo takrat v vseh osmih glavnih občinah tega okraja. Po tem izkazu je bilo 766 konj, 5265 glav goveje živine, 3378 ovac in 2658 prašičev. To so številke, ki govore jasno za potrebo živinozdravnika v tem sodnem okraju.

Zadnji čas se je ustanovila pri nas tudi živinorejska zadruga, ki bo delovala na to, da se živinoreja izdatno izboljša in pomnoži.

Iz teh razlogov torej predlažem: Vi-soki zbor skleni: Ustanovi naj se za Ilir-sko-Bistriški okraj mesto prepotrebne-ga živinozdravnika s sedežem v Trnovem in stavim predlog, da se izroči upravnemu odseku.

GODE SE ČUDEŽI.

Na dolgo in široko čveka Gangl, ko utemeljuje svoj nujni predlog o splošni vo-livni pravici, da se prikupe svojim idrij-skim socialnodemokratskim volivcem. Za njim govori dr. Novak, ki se grozno napi-huje in govori s tisto gesto, ki jo občudu-jemo pri deklamatorjih začetnikih. Ker se mu sanja, da levica ni za splošno volivno pravico, desnica ne more vzdržati resno-sti. Naši poslanci se krohotaajo mlademu možu, ki ne pozna prav nič naše stranke. Z desnice se čujejo kliči: Dobro! Dobro! Za počt! Po copatah bi vsj šli, kar vas je, če bi mogli uvesti za kranjski deželni zbor splošno in enako volivno pravico! Seveda je bil Ganginov agitačni predlog odklonjen.

Deželna banka.

(Dalje.)

GLAVNA RAZPRAVA.

V glavni razpravi sta govorila od manjšine baron Schwegel, ki je pohvalil statut in izjavil, da bi bilo prav, ko bi se bila banka že pred leti ustanovila. Dr. Tavčar je pa iskal klerikalizem v statutu.

Krek.

Da skrbimo za boljšo uredbo kmeč-kega kredita, ker doslej še v deželi nimamo nobenega zavoda, ki bi gledal na korist dolžnikov. Hranilnice imajo pred vsem namen skrbeti zase. Za dolžnike, večinoma kmete, je to slabo. Agrarni po-litik mora zahtevati, da imajo kmetje pri-liko jemati posojila tam, kjer se bo varo-vala njihova korist. Čaka nas naloga raz-dolževanja, katero moramo izvršiti, da ne omaga kmeti-ki stan. Javen zavod lahko prevzame razdolževanje v lastni režiji. Sedanje posojilnice tega ne zmorejo. Gle-de ustanovitve banke smo mi precej kasni. Na Saksonskem so že leta 1832. to nare-dili, tako na Hešenskem. V Skandinaviji

je to bolj urejeno, kakor kjerkoli v Au-striji. (Čujte! Čujte!) Z ustanovitvijo ba-nke popravimo grehe prejšnjih časov. Ta-kemu zavodu se ne smejo staviti preozk-meje, da more koristonosno delovati. (Tako je!). 18. decembra 1903. je poljedel-ski svet sklepal o stvareh, ki se tičejo teg-vprašanja.

Ta svet je zahteval, da se tak zavod v vsaki deželi ustanovi. Ta korporacija pozna to vprašanje, in ta nas uči, da s delovanje takega zavoda ne sme preve-omejiti. Dr. Tavčar je imel pomislek trojne vrste: Bavil se je s § 1., točka f, se je bal, da bi se strankarsko ne izko-riščalo. To je vprašanje zaupanja, kako-tudi to, kar je o upravi povedal. Ne zame-rim mu tega, on lahko popolnoma upra-vičeno dvomi in sumi, ker je zastopnik manjšine. Mi pa imamo zaupanje v vas (Tako je!). Ko bi ne imeli inteligence, poštenja, ne bi mogli ustanovljati takega podjetja (Dobro! Dobro!). Nasprotnika ne morem prisiliti, da bi mi zaupal (Pla-kanje). Ogorčenje dr. Tavčarja bo dejas-ko objektivno opravičeno še-le potem, ako se v poslovanju banke pokaže kak- napaka. Deželni odbor, kjer je manjši-na, tudi zastopana, ima pravico nadzirati banko, potem je pa tudi deželni zbor (Ta-ko je!).

Nikdar pa ni mogoče, da bi večina pa naj bo kakršnakoli, mogla kdaj prez-rati izvolitev zastopnikov v tak gospodarski zavod. Taka večina bi se sama ubila.

Če hočemo ugodnosti svetovnega trga porabiti za svoje ljudstvo, moram-tudi nekaj riskirati. Ugodnosti so pa več-likakor riziko. Izognemo se tako-le: Hipotekarne banke so šele v povojih, a kmalu bo večji del realnega kredita združen v-takih zavodih. Če se deželna banka lo-tudi drugih panog, je njen vpliv še večji. Vprašanje časa je, kdaj se hipotečne ba-nke in deželne banke združijo. Zveza ban-se bo v kratkem izvršila. Državno zakonodajstvo bo moralo tako zvezo pospeše-vati. Tavčarjevo vprašanje je v zvezi z drugimi vprašanji glede ureditve realne-ga kredita. Popolne sigurnosti nihče dati ne more. Manjši riziko bo imel naš zavod kakor katerikoli privatni zavod.

Koritov s to banko nečemo ustvar-jati. Stavljam bom temu primerne predlog-e. Raje nobene banke, kakor da bi se ustvarjale sinekure (Živahno ploskanje).

Dr. Lampe.

Dr. Krek je glavne ugovore pobor-Samo nekaj podrobnosti bom še omenja-l. Eks. Schwegel naj bo prepričan, da bom vse, kar je nasvetoval in kar se zdi ko-ristno, uvaževali. Naš zavod bo moral trgovsko nastopati. Ne dovoljevati kred-tov, ako ne bodo popolnoma varni. Njem-je pri srcu volitev po kurijah. Jaz smatram to podjetje kot trgovsko, ne pa ko-politično. Pri nas bo samo to merodajno, da bomo volili v kuratorij samo tistega, ki bo sposoben. In tu ne bomo razločevali, ali pripada večini ali manjšini. Dr. Tavčar operat obsojdi. On je sodeloval, in sedaj pravi, da je operat nesposoben. Pravi, da ni časa. Mi smo pripravljene se posve-tovati dokler hoče. Stvarne nasvete uvaž-ujemo. Udarec je dal našim zastopnikom kmečkega stanu, češ, da niso sposobni glede inteligence se ne bomo prereka-li. Naši kmetje so povzdignili šele ves nivo razpravam v zbornici (Živahno ploskanje). Dr. Tavčar — Kasander kranjske dežele — je prerokoval, kaj bomo vse z banko dosegli. Dohodki skromni, ali jih pa nič n-bo. Njemu citiram nasproti le Schwegel-ki je rekel, da banka sploh nima namen iskati dobička. Nje namen je, da sanira gospodarske rane v naši deželi. Tavčar

»Fant, jej, pot je dolga!« so vsj prigo-varjali, toda fant ni mogel.

Po zajtrku gredo oče napregat, mati pa mi dajo polno culico klobas in potic, da ne bo treba na potu denarja po nepo-trebneim izdajati. Marsikaj mi zatrjujejo, bratje in sestre pa mi dajo lepe nove maš-ne bukvice polne podobice — a mlademu študentu, gospodu »in spe«, prihajalo je tako čudno, jezik se ni hotel majati in sem ter tje je kaka debela kapljica padla na lice in od tod na lepo, iz najlepšega domačega sukna narejeno suknjo, bogme, vsa prejš-nja srčnost ga je zapustila!

»Zdaj sem že napregel!« zavpijejo oče, in jaz jo pobrišem prav tiho na dvo-rišče in na voz, pa noge so bile kaj težke! »No, roko mi boš vendar podal, pa bratom in sestram,« rečejo mati. Storim. — »Hi, konjiček,« rečejo oče. »Bog in svet križ božji,« rečejo mati. »Tonej, o Veli-kei noči nam pa je veliko podobice prinesil!« zavpijejo tanki glasovi za menoj in jaz od-drđam na vozu proti belej Ljubljani.

Po poti prisedejo še kakš štirje dijaki, ti so me zmir kaj popraševali, a jaz sem le molčal in se skrivaj oziral nazaj, če se Begunje še kaj vidijo.

Pot se mi je dozdevala neizrečeno dolga. Ni me zanimala bistra Sava, tekoča ob poti, niti njive in travniki, niti različne vasi, popraševal sem le: »Bomo kmalu doli?«

»Vidiš, uni-le je ljubljanski Grad,« pravijo dijaki, ko smo imeli Št. Vid že za hrbtom.

»Kaj, ona črna in nizka hiša vrh hri-ba? Ljubljancanji so pa res nemarni, da svojega gradu še ne pobelijo! Ko bi bili naša mati tukaj posestnica, pač bi take nesnage ne trpeli! Vsaj je naša hiša bolj bela, pa tudi majhno manj visoka!« čudim se jaz v priprostosti svoje. Prišedši v Ljubljano držal sem se zmir očeta, da se ne bi zgubil med tako gnečo ljudi. Gos-poda mi ni dopadla zaradi svoje čudne obleke, toliko bolj sem pa zijal na trgu nad tako množico vsakovrstnega blaga. Jaz bi bil ogledaval zmir naprej, toda očetu se je mudilo: radi bi me bili koj vpisali, da bi šli potem brž na dom in bi ne zamudili pre-več delavnikov.

»Boš že še ogledal te ropotije, meni se mudi!« govore oče in brž greva na stanovanje. Kakih šest dijakov je bilo že tu in enega mi zbere gospodinja za »štruftarja«; oče so kaj zadovoljni in ga popro-sijo, naj mi on nakupi potrebnih bukev.

Zdaj se greva zapisat. Pred vratmi že stisnem klobuk pod pazduho, oče se od-kašljajo in potrkajo. Ali so se mi noge tresle stopivšemu pred tako imenitnega gospoda, trdo sem se poprijel očetove ka-mizole. Gospod ogleduje spridevalo od begunjske šole in me vpraša, ali znam kaj nemški? A namesto odgovora se skrijem

za očetov hrbet; oče pripovedujejo, da nekaj znam in da naj me gospod le kaj pobara. Res gospod popraša: Kaj se pravi, grem v šolo? Oče me primejo za roke in me potisnejo pred-se, pa migajo, naj srčno odgovorim. Jaz prestavim: »Gehen in Schule!« in si pokriem s klobukom obraz. Tako je gorelo z mene, kakor bi bil na žerjavici stal.

»Malo trda bo, fant bo moral kaj pri-den biti, če bo hotel, da ne zaostane,« reče gospod pri odhodu.

Akoravno sem se pred šolo kaj maio bal — te besede so me vendar vsega po-parile, Ljubljana ni me več zanimala, nič se mi ni ljubilo ogledavati, besede gospo-dove so mi vedno zvenele po glavi. Dru-zega dne oče odidejo, priporočivši me gos-podinjini in »štruftarju«. Spremiti si jih ni-sem upal, da se bi ne zgubil v veliki Ljubljani, a s solznim okom sem gledal raz okna za njimi.

Moj pomočnik mi da kupljene knjige, pogledam in, o strah in groza — vse nem-ške! Zvečer sem se že moral krščanski nauk učiti, da bom v šoli pri razlaganju že znal, kakor je rekel »štruftar«, kolega sem moral vikati, akoravno še ni bil ože-njen, kar me je kaj togotilo. Krščanski nauk torej sem se drgnil celi dve uri, pa nisem znal na pamet povedati 3, reci treh stavkov. Strašno se mi je sprikutila nem-ščina, ker sem se tako težko učil, kako hi-

tro so me pa navadili mati doma. Že sem se kesal, da sem v Ljubljano prišel, vsaj bi bilo vendar boljše krave pasti, zraven pa ukati in repo peči! Zvečer nisem mogel dolgo zaspiti, tiho sem jokal bojé se, da bi me drugi ne slišali in se ne norčevali menoj.

Tretji dan grem v šolo. Škornje osna-žim, lase zmočim in sčesem, pa v suknji zlezem, češ, danes bom pa že paradiral! S svetim strahom stopim v šolo, pa kakor se začudim, ker so vsi ravno tako skaka-li in vpili, kakor doma — a ko mene zagle-dajo v dolge debelougumbaste suknji, za-ženejo tak vrič, da mi je šlo vse sko-rušesa; brž me obsujejo, trgajo za suknjo, kričé, smejaio se in me pehajo od klo-pi do klopi; kar se eden spotakne, pade, dru-gi se zavalé nanj in brž naraste živa ko-pica, pa počasi se vendar vse uredi.

Jaz sedem prav v zadnjo klopi in de-belo gledam bradatega učitelja, sedečeg pri mizi. Dolgo je nekaj iz prav veliceg papirja bral, kaj, jaz nisem umel, le se-ter tie sem kako besedo vjel: Schule, Gasse, Kirche — kar premaknil se nisem poslušal z ušesi in ustmi, pa nič razum-— milo se mi je storilo in jokati bi bil, ko bi ne bilo v šoli.

Zdaj vstane učitelj in pripovedu-je malo po domače, malo po ptuje, da b-vlanske »Vorzüge« (za me španske v-as postavil za »musteršilarjer«, in ti imajo n-

zaničeval poročilo odseka, a Schwegel je priznal, da je zelo temeljito. Statute smo dali v pregled prvim strokovnjakom, a pravico pa imamo, da jih nismo dali ljubljanskim strokovnjakom, ki bi vse to dali v časnike. Zasledil je klerikalizem, izvelkel je mitre in kute. Fantazija ga je zapegljala, da je videl, kako bodo rastle strankarski zavodi kakor zelje iz zemlje. Pojdite in snujte nove zadruge, ako bodo dobre, bodo podpirane, sicer pa ne. Dobre svete nam je dal. Dr. Tavčarju priporočam, da naj bo kot deželni odbornik pravi priden pa naj nadzoruje delo banke. Boji se vojske z Rusijo, svetovne vojne. Res, takrat ne bo sigurna deželna banka, kakor nobena druga. Govoril je tudi o koritu. To stališče je nizkotno. Tega poglavja se morda še dotaknemo. Baron Schwegel pove resnico, četudi njemu ni ljuba. Priznal je, da deželni zbor ni razumel, pri stvari takrat, ko se je misel banke sprožila v deželnem zboru. Če je stvar dobra, mora vsaka stranka biti za to. Zaradi malenkosti odklanjati, to vendar ne gre (Živahno ploskanje).

Ko stvarno in temeljito odgovarja poslanec Mandelj predgovornikom, se sklone prehod v podrobno razpravo. Za prestop v podrobno razpravo glasujejo poslanci leve in desnice.

PODROBNA RAZPRAVA.

Razdeli se razprava v tri dele, in sicer od § 1. do § 15., od § 16. do § 24. in od § 25. do § 32. Z glasovi leve in desnice se odobri § 1. do § 15. z izjemami, ki jih predlaga poročevalec poslanec Mandelj, kakor tudi § 16. do § 24.

Statut deželne banke se končno v celoti sprejme.

Popoldanska seja.

Ljubljana, 15. oktobra.

Popoldne ob pol 4. uri glavar zopet odpre seja. Na dnevnem redu je izprememba poslovnika. Poročevalec je dr. Krek. Središče v mnogoštevilnih medključih, ki niso bili nič kaj duhoviti, pripoveduje med dr. Krekovim govorom, da mu izprememba poslovnika ne diši. Medključ so bili koncipirani v duhu voditelja nove smrdljive stranke. Oglasil se je seveda zopet Turk, ki ima tudi popoldne rožico, kakor da bi »enrikal« k soldatom in obvezano levico in povedal, da želi, naj bi postavil glavar gavage v deželno zbornico. Zakaj ni povedal, morebiti je mislil na tiste čase, ko bo vse liberalne poslance vzela slana brez gavg. Tragični medključ ostalih liberalnih poslancev z orientalsko domišljijo niso bili prav za nič. Vprizirjali so jih, da ne zaostanejo za novim načelnikom »smrdljive stranke« Turkom.

Novi poslovník.

Poslovník, katerega izprememba priporoča odsek, je star. Sklenjen je bil leta 1863. Poslovník je zastarel, ker so se izpremenila važna določila deželnega reda. Gledati se je moralo, da se olajša poslovanje, da se izognemo nepotrebnih stroškov. Končno se morajo izpremeniti vsa določila, ki zabranjujejo zavlačevanje dela. Tudi v državnem zboru naglašala naša stranka potrebo, da se izpremeni poslovník. Kadar boste dobili večino, bo stališče za nas težje, za vas lažje. Živahni medključ. Dr. Krek: Meni se zdi, da bodo ti medključ povzročili krajšo debato. Mirno in hladnokrvno sprejemam očitke in nadaljujem poročilo. Vsak parlament ima svoje težišče ali v večini ali v predsedniku.

V našem deželnem zboru smo vezani na glavarja, ker ga imenuje cesar in ga večina ne more odpraviti. Zato je težišče pri glavarju. Glavar določuje seje, jih vodi in konča, ima pravico ustavljati protipostavne predloge. Izjavim: Veliko bolj bi mi prišlo, če bi bilo težišče pri večini. Že sedaj veljavna določila onemogočijo vsako obstrukcijo. Po novem poslovníku se odpravi branje zapisnikov, interpelacij in drugih vlog v deželnem zboru. Druga važna izprememba je glede na nujne predloge. Pri nujnih predlogih se utemeljuje samo nujnost a se brez debate sklepa. Vse interpelacije morajo biti vložene pisмено. Važne stvari se natisnejo, poročila manjšega pomena se podajo samo ustmeno. Samostalni predlog lahko vložijo in sam poslanec, predloži se odseku, predlagatelj se povabi k seji, da jih utemelji. Lahko se pri interpelacijah stavi predlogi. Deželni odborniki smejo biti pri odsekih sejah smejo tudi v zbornici poprijeti besedo, če je treba.

Liberalna obstrukcija.

LIBERALNI GARIBALDI.

Po dr. Krekovem govoru nastopi teatralični junaški tenor liberalne stranke, votlobobneči dr. Triller, ki se najrajši z žurnalisti krega. Včeraj se je pa spravil na deželnega glavarja. Zavzame pozo Garibaldija in se postavi tako kakor »torrefirma, che giammai non crolla a soffiar de venti« — njegov najpriljubljenejši citat iz Danteja. Pove, da liberalci ne marajo novega poslovnika. Zapusti svoje stolišče, stopi kakor Mazzini na kapitolu proti glavarju, obstoji pred Schwarzem, zastopnikom reakcionarne Avstrije, pogleda okoli sebe kakor Francisco Ferrer v zadnji uri in raztrga papir, na katerem je natisnjen poslovník in ga kakor Herkules nemejskega leva zažene na trda tla.

Sama teatralika brez vsebine!

Rjovečega Ajaxa liberalne stranke začne posnemati neizogibni Novak, ki upi je barabe! Pridruži se Bolčev Pepe, v katerem so se vzbudili namah vsi stari talenti, kranjski farbar Pirc, Zupančič in radoljški Vilfan; seveda ni manjkal vitez krvave manšete Oražen. Takt daje Pepe. Pograbí vezan stenografični zapisnik in razbija z njim po pulu. Veletržez Knez, predsednik »Kmečke posojilnice za ljubljansko okolico«, odpre prvič svoja usta v zbornici in psuje glavarja. Z nogami capljajo in razbija, zapirajo in odpirajo predala itd. Tavčar, ki čuti žalostni konec te nove oslarije stranke, katera se je izmuznila iz njegovega vodstva v roke Bolčevega Pepeta, Gangl in Višnikar, ostanejo dostojni in mirni, obžaljujoč to žalostno metamorfozo bivše stranke »inteligence« v stranko smrdljivcev.

Glavar da izprazniti galerijo, prekine seja in skliče disciplinarni odsek. Ta se snide in ta izključi poslance dr. Trillerja, dr. Novaka, dr. Oražna, dr. Turka, Kneza in Pirca za eno seja.

Nato se vrne v zbornico k tajni seji, pa liberalci začno zopet razbijati. Dr. Triller razbije en stol, nek drug poslanec smrdljive stranke odlomi od svojega pulta kos lesa, Novak razbija s knjigami, Turk rabi svoje debele noge, žvižgajo in zmerjajo. Liberalci psujejo neznanstvo, a poslanci S. L. S. beró »Slovenca« in se le pomilovalno posmehujejo besnim liberalcem. Ker je bila seja tajna, produktov smrdljive stranke seveda ne moremo reproducirati.

Glavar zopet prekine seja.

Ko se zopet seja odpre, se proglasi za javno in se mirno prične. Medtem so namreč liberalci izprevideli, kakšno velenoro

»potezo« so zopet napravili. Dr. Tavčar se maloda ni razjokal. Posrečilo se mu je svojim kolegom dopovedati, da so zopet napravili tako neumnost, da je ne bo več mogoče popraviti. Imeli so priliko se k debati oglašati, stavljeni predloge in povedati svoje pomisleke, kakor so jih veleposestniki tudi — pa ne, začeli so zmerjati in kravalirati, ko bi morali vedeti, da se bodo blamirali — saj so sami svojčas pritrdili poslovníku, ki onemogoča vsako obstrukcijo! In vendar so se šli zopet igrati »revolucijo«, kakor otroci, če si nataknejo na glavo »škarnice« s kurjim peresom, pa grejo v Tivoli.

In končno si je zopet dr. Tavčar najbolj pametno izmislil, sklenil je namreč, da s svojimi kolegi za vedno odide, ker ga je takih »obstrukcionistov« sram. Stori je s tem res najpametnejše, kar je sploh liberalna stranka storila, odkar eksistira. Slovensko ljudstvo je globoko hvaležno dr. Tavčarju, da je deželno zbornico vojvodine kranjske očistil liberalcev in jih pregovoril, da so šli iz nje, ker vanjo sploh ne spadajo. Bravo dr. Tavčar! On je in ostane najbolj pameten mož v liberalni stranki.

JAVNA SEJA.

Exodus liberalcev.

Adijo — pa zdrava ostani!

Ob en četrt na 8. uro začne govoriti

dr. Tavčar.

Drugi liberalcev ni v zbornici. Tavčar začne grozovito tožiti; pritožuje se, da se je liberalce »od avtoritativne strani« imenovalo »gostače«. Pravi, da se hoče opravičiti oktroirati. Pravi, da se liberalci za vedno odstranijo in se razprav sploh ne bodo več udeleževali. (Veselo klic: To ste strašno pametno naredili! Adijo — pa zdrava ostani!)

Deželni glavar

energično zavrača predgovornika, da bi se hotelo poslovník oktroirati. Razprava se je vršila redno in po poslovníku, poslanecem narodno - napredne stranke je bila dana vsa prilika svoje stališče označiti in sodelovati.

Nadaljevanje seje.

V zbornici ostanejo poslanci S. L. S. in veleposestvi. Liberalci so s čudovito naglico izginili. Nato povzame besedo

dr. Krek

in se nadaljuje podrobna razprava o novem poslovníku. Poročevalec dr. Krek predlaga nekatere izpremembe in jih utemeljuje.

Nato govori

dr. Šusteršič.

Govori o izjavi dr. Tavčarja. V imenu večine visoke zbornice izjavlja, da uživa gospod deželni glavar visoko zaupanje in je večina pripravljena gospoda deželnega glavarja kriti. (Viharno odobravanje.) G. deželni glavar je vzlic temu, da je njegov ljubljani sin bil nevarno bolan, kljub temu, da je obolel gospod namestnik, vodil seja, ki je 17inpol ur trajala! (Odobravanje.)

G. deželni glavar ima pravico, da ohrani delozmožnost dežel. zbora (Burno odobravanje) in da po besedi in duhu poslovnika prepreči vsak poizkus razbiti delo deželnega zbora! (Viharno odobravanje). In v to mu gre zahvala naša in zahvala vsega slovenskega ljudstva! (Odobravanje in gromovito ploskanje).

Sedaj pa, ko ima ljudstvo vstop v to zbornico, pa bomo vsa zakonita sredstva vporabili, da bo ta deželni zbor delal in da se nihče ne bo predrznil motiti dela v prid ljudstva! (Viharno odobravanje, ki se dolgo ne poleže). Očita se nam, da smo tudi mi obstruirali — res — toda mi smo ob-

struirali, da odpremo vrata v to visoko zbornico ljudstvu. (Vihar aplavza) dočim se je te dni skušalo od nasprotne strani obstruirati, da bi se v tej zbornici volja slovenskega ljudstva ne izvrševala! (Nepritrjeno, dolgotrajno ploskanje.)

Danes je protestiral in se pritoževal in govoril o »nasiljih« tisti zastopnik nasprotne stranke, ki je v odseku glasoval za pravkar v razpravi stoječo točko. Pri specialni razpravi je tudi imela nasprotna stranka priliko svoje želje povedati in svoje reči predlagati. Od nasprotne stranke uprizarjena obstrukcija je bila brez najmanjšega povoda. (Res je.)

Govornik predlaga nato nekatere izpremembe.

Nadaljna debata.

Nato govori grof

Barbo,

ki tudi predlaga neke izpremembe.

Poročevalec dr. Krek brani odsekovo poročilo nasproti vsem izpreminjavnim predlogom.

Novi poslovník se nato sprejme soglasno. Sprejme se tudi resolucija, ki naroča ustavnemu odseku, da izdelaj izpremembo deželnega reda tako, da bo imel deželni zbor tri glavarjeve namestnike, po kateri resoluciji bo omogočeno vsaki stranki zbornice, da bo zastopana v zbornici. Ob sprejetju novega poslovnika ploska vsa zbornica.

Konec zasedanja.

Zbornica je dopolnila svoje delo, ki si ga je večina določila. Poslanci se zberejo seveda okoli predsedništva. Deželni predsednik baron Schwarz naznani, da se odgodi po najvišjem naročilu zasedanje kranjskega deželnega zbora. Prosi glavarja, naj izvede ta sklep.

O DELU DEŽELNEGA ZBORA.

Končni govor deželnega glavarja dvornega svetnika pl. Šukljeja.

Deželni glavar pl. Šuklje izvajajo približno: Dokončali smo uspešno zasedanje kranjskega deželnega zbora. Trajalo je od 23. septembra do 15. oktobra. Ni bilo zastoj naše delo, ki bo rodilo najobilnejšega sadu. (Živahno pritrdjevanje. Ploskanje. Dobro-klici!)

Lahko rečem, da se v mnogih zasedanjih več let ni toliko storilo, kolikor v tem novem deželnem zboru.

V legislativnem oziru se je rešilo 1502 paragrafov. Med postavami, ki so se sprejele, navajam lovski zakon, občinski red in občinski volivni red, zakon o šolskem nadzorstvu, o izboljšanju pašnikov, nadomestil se je zastareli poslovník za deželni odbor z novim modernim. Napravili smo moderno službeno pragmatiko za deželne uslužbence, statut za deželno banko. Mi smo se bavili dalje s podeželno elektrarno.

Vsak izmed nas lahko mirno ostavi zbornico in stopi z mirno vestjo med svoje volivce. (Živahno pritrdjevanje.) Ne dajmo se motiti po ugovorih, da se je delalo prenašlo. Sodelujem že 26 let v političnem ustavnem življenju. Sodeloval sem pri mnogih postavah in sem glasoval za postav, ki so se hitreje sprejele, kakor v sedanjem zasedanju.

Očita se, da so postav pomanjkljive. Z mirno vestjo lahko rečem, da sem že glasoval za postav, ki so bolj pomanjkljive, kakor v tem zasedanju sprejete postav. (Dr. Šusteršič: Tako je! Burno pritrdjevanje.) Morebiti niso vse postav fine stilizirane. (Dr. Šusteršič: Zato so pa dobre! Tako je! Burno pritrdjevanje) a eno vodilno misel imajo, da so napravljene ljudstvu v korist.

logo vsacega nerednega zatožiti. »Tega pa v Begunjah ni bilo« — mislil sem sam pri sebi — musteršilarji so torej taki, ktere smo doma imenovali bričke in smo jih s kamenjem obdarovali za njihovo bričkanje in tukaj bo mene imel tak pod komando«, pa to sem le mislil, povedati se ve, da si nisem predrznil.

»Popoldne prinesite »šprahlere pa rehen!« s tem nas pusti gospod učitelj domu. Tu pa je zopet trpela suknja, če sem se bolj hudoval, bolj so mi nagajali. — »Suknjo pri miru, če se mi bo »strgova«, jo bote vi »pvačali!« Pri teh besedah nastane nov smeh: »strgova, pvačali«, ha, ha, ha, kričalo je vse okrog mene; mene je bilo sram, pa tudi jezen sem bil: »Tačele« žabovce, kar »čele« ob tla vas pomemem!« zavpijem, a zadoni mi okrog ušes zopet nov smeh. Ker vidim, da ni drugače, začnem teči, divji trop za menoj, kakor kopa psov za zajcem. Po dolgem diru se vendar vsi pogube, jaz se malo oddahnem, pogledam krog sebe, pa o strah in groza, nič si ne morem spomniti, kje da sem. »Na, zdaj sem pa zašel!«, in spustim se v jok tako mil, da bi se moral kamen ljubljanskega tlaka usmiliti. Počasi grem nazaj po poti, kjer sem dirjal, ogledujem in ogledujem, pa kaj, ker so vse hiše enake in se druga druge drže! Po dolgem pridem vendar pred šolo, tu sem se že malo spoznal, kajti iz stanova-

nja pred šolo sem prišel že večkrat, pred so me pa oni nagajivci zmotili, da nisem pazil, kam grem.

»Ali si bil mar že zaprt.« dražijo me tako pozno domu prišlega z manoj stanojuči dijaki, a ko jim povem, kakošno se mi je zgodila, se mi pa še ti smeja na vsa usta, kar me prisili zopet k novemu jok.

Popoldan grem zopet v šolo s trdnim sklepom, molčati na vse nagajivosti. Res v šoli sedem v klop in se ne zmenim za nobene zabavljice. Učenik pride in zopet razlaga, pa večidel je nemški — menj je prihajalo dolgčas in potreben sem bil iti von. Kar meni nič, tebi nič vstanem in jo maham proti vratom. Učenik me je gledal, součenci so me zijali — a jaz nisem vedel zakaj? »Ošli ste vsi.« sem si mislil sam pri sebi. Učenik začne nekaj vpiti, samo beseda »zuruk« mi je bila znana; nikakor mi ni hotelo v glavo, zakaj da učenik tako vpije v šoli, kakor so k vajemu oče doma nad volom vpili, kedar je preveč daleč zavozil, no, pa jaz sem bil že pri vratih in smuk von. Počasi pridem nazaj, ne vedč, kaka vihra me čaka. Komaj stopim v sobo, že zavpije učenik: »Alo, pojdi sem! Ali me nisi jutraj poslušal, ko sem rekel, da mora vsak prositi, kdor hoče von? Ti, kmečki zarobljenec ti! Zakaj nisi šel nazaj, ko sem ti veleval? Ali meniš, da tukaj krave pasemo, kmečki butec? V ka-

zen boš do konca ure klečal in za jutri mi boš »das zweite Schulgesetz«, veš, kaj se to pravi, drugo šolsko postavo, »zehnnmal«, to je desetkrat spisano prinesel! Zastopiš, zehnnmal das 2. Gesetz!« Pri teh besedah prime mene, ki sem se tresel, kakor kaplja na veji, za uho in me pelje na klečalo. Učeničeve grozne besede pa čeljanje po šoli me je vsega zmotilo, komaj sem vedel, kaj se z menoj godi. »Kmečki butec« mi je donelo po ušesih — oh, ko bi oče vedeli!

Cela večnost se mi je dozdevala, predno je konec uri pozvonilo. Učenik me še malo ozmerja in ves osramoten grem med norčevajočo se drhalijo domu. Ne bom več popisoval, koliko sem moral pretrpeti zaradi te prve kazni, zmir pa mi bo v spominu pričetek mojega študentskega življenja. Le čudim se, da nisem bil tudi jaz žrtva tej ponemčevalni metodi v šolah, ki ni drugega kakor morjenje duha in telesa, ki tolzajo sicer bistri glave odvrne od učenja in torej od omike. Lahko in s prepričanjem smem reči, da je ta nenaravna sistema slovenskemu narodu duševno umorila veliko njegovih udov, ki bi mu bili kinč in pravi studenci blagostanja in olike. Pa kaj se hoče, Boga hvalimo, da vendar ljudje spoznavajo škodljivost takega nenaravnega učenja in da se od dne do dne zmir bolj odpravlja iz domačih naših šol.

Boltatu Pepe.

(Naprej.)



Gospod redaktor!

»Litriské numare méne nč na brigaja, Pepe; men greja zdej druge numare pu glau,« je zdihnu klaverno gospud dolhtar Taučar. »Puglej,

Pepe, siu sm ratu u pulitičnem boje, in u usm tem boje, tu morš rečt, nism naredu prou nč več naumast, kokr usak dru narudnapredn prvak. In zdej, pumisl, Pepe, me če pa kumenderat en Ribnkar, ke se še na pumarancé na zastop, kokr sam ta narbulš veš, in m če naprej pisat, kuku morm pustopat — — —

»Pustopal ste že tku zadost leberaln prvakari, kua vas u zdej še Ribnkar učiu in naprej pisu, kuku morte pustopat!«

»Nekar m u beseda na segi in pust me, de zgvarim! Tku pustopat, kokr ti misleš, nas res ni treba učit, ke iz taga pustopajna se upama usaka prifenga iz

Ob tej priliki se moram zahvaliti svojim sodelavcem. V prvi vrsti hvala poslancem. Hvala lepa tudi zastopnikom visoke vlade, gospodu deželnemu predsedniku, ki nam je šel ponovno z dobrim svetom na roko. Včasih je gromelo in treskalo v zbornici (Dr. Šusteršič: Pa dežja ni bilo!) Zahvala gre tudi osobito gospodom stenografom, ker so ti mučeniki, moram reči, z vsemi močmi vršili težavni svoj posel. (Burno pritrdjevanje.) V drugi vrsti se zahvaljujem gospodom uradnikom (Viharni živio-klici!), tako tudi slugam, (Viharno odobravanje), ki so vsi v najtežavnejših razmerah vršili svojo dolžnost.

Javno izjavim: Ponosem sem, da stojim na čelu organizacije uradov kranjske dežele.

Gospodje poslanci! Videli se bomo zopet meseca decembra! (Viharni živio-klici!)

Glavar pozvoni: »Seja je zaključena.« Tako se je končalo eno najplodovitejših in delavnih zasedanj kranjskega deželnega zbora. Slovensko ljudstvo je lahko ponosno na svoj novi, pravi zastop in bo vedelo ceniti ogromno njegovo delo, ki nosi pečat socialnogospodarske povzdige kakor poprej še nikoli noben kranjski deželni zbor.

Trikrat strta obstrukcija.

Ljubljana, 16. okt.

Trikrat v enem tednu je S. L. S. premagala obstrukcijo. Prvič so liberalci hoteli zbornico tako zasmeriti, da bi bilo nemogoče v njej dalje zborovati. Pa deželni glavar in naši poslanci so vztrajali v kljub strupenim plinom, in kmalu je veter odnesel iz prezačene zbornice liberalni smrad. Huiši kod smrad strupenih plinov so bili duševni produkti liberalnih poslancev, ki so s strašnim psovanjem napolnili zbornico. A naši so zmagali z vztrajnostjo, liberalci so pa pocepali. Drugič so premagali naši poslanci tehnično obstrukcijo liberalcev, ki so hoteli z dolgimi govori, z neštevilnimi glasovanji in izpreminjevalnimi predlogi preprečiti razpravo o lovski postavi. Potrpežljivost naših poslancev je tudi ta način obstrukcije premagala. Tretjič so strli naši poslanci zopet hrupno obstrukcijo. Liberalci bodo razbite stole in strgane knjige seveda morali plačati. Vse ni nič pomagalo. Tretjič je bil poraz najhujši, kajti pobegnili so vsi liberalci iz zbornice, tako da je bil popoln mir.

Liberalci so doživeli torej popoln poraz. Bil je smrtni udarec za to stranko, ki v deželni zbornici odslej ne bo več pomenila nič. Novi poslovnik bo onemogočil vsako obstrukcijo. Turkovi talenti torej ne bodo več mogli priti do veljave.

Priznati pa moramo, da je našim poslancem bilo olajšano delo po gorostasni neumnosti liberalcev. Samo dr. Tavčarja se še malo glava drži, drugi so jo pa izgubili ali je sploh nikdar imeli niso. A dr. Tavčar, ki je v svojem klubu svaril pred obstrukcijo, ker je vedel, kak klavrn konec jo čaka, je v klubu propadel. Magistratni uslužbenec Ribnikar, junak 20. septembra, je ukazal obstrukcijo, in podžupan dr. Tavčar je proti niemu propadel. Liberalci so kar slepo besneli, in niso nič pomislili, kaj hočejo doseči. Zagnali so se vsakikrat z vso silo, potem so pa opešali in se vdali. Tako klavarno ni še nobena stranka izigrala svoje vloge. Kmečki poslanci so s pomilovanjem gledali poslance ljubljanske mesta in so dejali: Večjega ubožnega izpričevala si ni mogla dati ljubljanska gospoda, kakor da je take zastopnike poslala v deželno zbornico.

Res, žalostna je politična smrt liberalne stranke, trikrat žalostna zaradi smešnega načina, ki si ga je izbrala ta samoumorilka!

Vladislav Varnenček in Bilinski.

Poroča se, da so Poljaki našli grob Vladislava III., ki je pred 465 leti padel v bitvi s Turki pod Varno, in hočejo prepeleti njegove telesne ostanke v Krakov na kraljevi grad Vavel in jih položiti k grobom ostalih kraljev poljskih, poleg slavne kraljice svete Jadvice, patrone poljskega kraljestva, in njenega moža Vladislava Jagiela, očeta našega junaka in ustanovitelja veličine poljskega kraljestva.

Pohod kralja Vladislava na Turke in njegova junaška smrt pod Varno na Bolgarskem je ena najslavnejših epopej in najbolj tragičnih dogodkov v poljski zgodovini.

Sin najslavnejših poljskih kraljevih roditeljev, dedič takrat najmočnejše države v Evropi, ponos in nada svojega kraljestva, odpravil se je dvaletni mladenič, bogato obdarovan z vsemi lepimi zmožnostmi in lastnostmi, s cvetom poljskega naroda na daljni vojni pohod nad Turke, da bi osvobodil balkanske Slovane in rešil krščansko kulturo. Potem, ko je večkrat slavno premagal sovražnika, se je spustil v svoji mladeniški navdušenosti predaleč v njegovo deželo in pod mestom Varno ga je obkolila desetkratna premoč turška pod vodstvom samega strašnega sultana Murada, zmagovalca na Kosovem polju. Slavno se je boril poljski kralj in že premagal glavno turško vojsko. Slednjič ga janičarji zgrabijo v zasedo in napadejo. Se bi se lahko rešil in slavnj junak Hunjadi ga opomni, naj se umakne. Toda viteški mladenič mu zakliče: »Ni moje krvi, da bi se umikal z bojnega polja in omadeževal slavo svojih prednikov.« Tako je padel in janičar Kodza-Chazer mu je odrezal glavo in jo nesel sultanu Muradu, njegova slava je pa ostala in njegov spomin bo še dolgo živel med narodi.

Vladislav Varnenček je postal junak največjega jugoslovanskega umotvora in enega najslavnejših del svetovne literature sploh: Gunduličevega Osmana.

S smrtjo kralja Vladislava Varnenčka je pričelo propadati poljsko kraljestvo in slednjič so ga sovražne velesile raztrgale, kakor raztrgajo pustinski jastrebi in hijene kamelo, ki je onemogla v puščavi.

Razpad poljske državne ideje in poljskega naroda se je pa nadaljeval tudi po propadu poljskega kraljestva vedno dalje do današnjega dne. Skoraj vsako leto mu prinaša nove udarce, zdaj na Ruskem, zdaj na Pruskem in vedno bolj se razhajajo njegove sile. Kdor je preživel nekaj časa v Varšavi in opazoval, kako razpadajo vse družabne vezi in se ta po svojem mišljenju in značaju tako plemeniti narod vedno bolj pogreza v kaos političnega, družabnega, gospodarskega in moralnega razstroja, morajo ga prizor, katere je videl, pretresti v dno duše, da bi dal glavo, da bi se Poljski povrnili dnevi Vladislava Varnenčka, Jadvice in Jagiela.

Osoda Poljske je toliko bolj pretresljiva, ako se pomisli, da so Poljaki bili in so še sedaj v veliki meri sami krivi svoje osode. Njihova lastna krivda vključuje tolikim simpatičnim lastnostim dela njihov tragičen še tragičnejši.

Istega leta, ko je med Poljaki nanovo oživel spomin na viteškega Vladislava, stopil je drug Poljak — minister Bilinski —

v ospredje političnega življenja in njegovo ime se tolikokrat imenuje med Jugoslovani, kakor nobenega njegovih rojakov. Tudi njegovo ime bo ostalo za vedno zapisano v spominu Jugoslovancev, toda narod se ga ne bo spominjal, kakor se Vladislava Varnenčka, ampak kakor se imena Vuka Brankovića, pri katerem narodni pevec pljune, kadar ga izgovori.

Krvava postava razlastitve poznanjskih Poljakov je blede v primeri s pravili oduške bosanske banke. Poljakom na Pruskem bi vlada dobro plačala odvzeto zemljo, bosanski kmet bi bil pa preganjan od židovsko - ogrskih oduškov s svoje zemlje ne samo brez odškodnine, ampak ti bi mu še poprej izprešali vse njegovo premoženje in izpilili vse življenjske soke. Pomisliti je tudi treba, da so Prusi naredili načrt razlastitve proti Poljakom, svojim političnim nasprotnikom, s katerimi so v trdem političnem boju, Jugoslovani pa nikdar niso imeli političnih nasprotij s Poljaki. Bilow je lahko zase navajal altruistične razloge, ko je nastopal proti Poljakom, lahko je trdil, da se poteguje za nemško narodnost in državno idejo. Poljaki pa, ki vzdržujejo sistem Bienenrtha in Bilinskega, ki je nam najbolj sovražno ministristvo, kar jih je Avstrija imela, ne morejo zase navajati drugih razlogov, kakor politično kratkovidnost in osebno dobičkalželjnost.

Kaj so dosegli Poljaki s tem, da so podpirali vsak vladni sistem v Avstriji? To, da je Galicija kulturno najbolj zaostala dežela v Avstriji — na pol divja. Stotisoči njenih sinov iščejo na leto kruha v tujini, deset tisoč poljskih deklet se proda na leto po človeških trgih, doma vegetuje ljudstvo v nevednosti, analfabetizmu, revščini. Bilinski pa in njegovi pajdaši smatrajo za svojo glavno nalogo, da vzdržujejo v Avstriji sistem Malika in Bielhavka!

Sistem Bilinskega ni nič drugega, kakor člen v dolgi verigi dejanj, vsled katerih je Poljska padla z višine, na kateri je stala v času Jagiela in Varnenčka v sedanjosti kaos in mizerijo.

Poljska jagielonska bo zopet enkrat od mrtvih vstala in bo zopet zavzela častno mesto med narodi. Kdor je čital poljsko zgodovino in poljsko slovstvo, kdor je videl poljsko ljudstvo in poljsko deželo, za njega postane vera v vstajenje Poljske nek kategoričen imperativ. Toda najprej se morajo izrabi do konca vse one destruktivne sile, ki so uničevale in uničile poljsko kraljestvo in potem morajo iz poljsk. ljudstva samega, iz njegovega še zdravega jedra pognati nove kali, iz katerih se bo razvila nova, prerojena Poljska. In teh zdravil, bujnih kali je v poljskem ljudstvu silno veliko in one so nam poroštvo boljše bodočnosti poljskega naroda.

Danes prihaja k nam voditelj poljskega ljudstva Jan Stapinski. Takoj, ko je ljudstvo po novj volivni postavi zadobilo nekaj besede, dvignilo je protest proti stari pogubonosni poljski politiki. Poljsko ljudstvo hoče samo vzeti v roke svojo osodo in njegovo geslo je: politično in gospodarsko vstajenje Poljske.

Jan Stapinski je z energično potezo zavrgel ono pogubonosno poljsko dogmo, ki se je glasila: Narodna solidarnost poljska! Ta nesrečna fraza je doslej ubijala vsak politični razvoj, delala vsako načelno opozicijo nemogočo in zadrževala vsak napredek dežele. Tako je poljska politika v Galiciji utonila v blatu šarlatanstva, neznačajnosti in dobičkarije.

Jan Stapinski je razbil z načelno opozicijo to frazo in pokazal, da mu je stvar več, kot obrabljena fraza. On je dvignil

glasen protest proti breznačajnosti in neznačajnosti dosedanje poljske politike na Dunaju, ki je bila glavni vzrok, da se je po državi mogoče razvila vsenemška hakatistična propaganda; zadavila šlezijske Poljake in segla celo v Galicijo in da so se v Avstriji vsled besnega nemškega fanatizma tako razburili narodni boji. Ako bi Poljaki ne podpirali avstrijskih vlad, ki so protežirale nemški hakatizem, bi v Avstriji že davno prišli do rednega delovanja.

Ako je hotel Stapinski biti res zastopnik poljskega naroda, ne pa oseben koristolovec, je moral nastopiti proti taki korupciji. Mi ne zahtevamo in ne moremo zahtevati, da bi Poljaki delali slovansko politiko. Toda naj delajo politiko resnično poljsko narodno in ljudsko in potem se bodo naša pota srečala in strnila. Pred vsej pa, naj ne uganjajo iz osebne dobičkarije politike Malikov in Bielhavkov.

Pravijo, da Stapinski ne stoji izrečno na katoliškem stališču.

Toda ako oni, ki hočejo biti katoličani, zagovarjajo in branijo bosansko oduštvo in nemški »Los von Rom« in »Los von Österreich«, s tem stoji ob strani ljudi, ki hočejo razbiti Avstrijo, ako tisti, ki hočejo biti »katoliški«, kopicijo dan na dan laži in obrekovanja čez voditelje katoliških Slovanov v korist nemške hakate, potem moramo pač reči, da je Stapinski bolj »katoličan od njih. Nobeden izmed poljskih listov ni poročal o naših katoliških voditeljih toliko neresnic, zavijanj in obrekovanj, kakor po imenu »katoliški« »Glos Narodu«.

Stapinski prihaja k nam kakor k bratom in zaveznikom, ker imamo vsj soroden program in hočemo vsi, da naše ljudstvo živi in se dviga. V ljudstvu je sila naroda in v ljudstvu je vstajenje Poljske.

Dr. L. Lenard.

Francisco Ferrer.

14. t. m. je bil v španski trdnjavi Montjuich ustreljen Franc Ferrer, povzročitelj in voditelj anarhističnih grozot v Barceloni. Pred smrtjo je napravil testament o svojem premoženju, ki znaša 2 milijona peset; testament je sicer še tažen, a neki pariški listi trde, da je Ferrer zapustil svoji »priateljici« gospe Solidad 80.000 peset. Verska tolažila je odklonil; ustreljen je bil stoječ z zavezanimi očmi.

Kdo je bil Ferrer?

Ferrer je bil notoričen anarhist, ki je vse svoje življenje in vse svoje veliko premoženje uporabljal edino v anarhistične namene. Na lastne stroške je ustanavljal in vzdrževal brezverske šole, za katere je tudi sam spisal učne knjige. Kakšen duh je vladal v teh šolah in kaj je bil njih ustanovitelj, se najbolje razvidi iz teh knjig. Tu se nahaja med drugim ta-le odstavek: »Vseh socialnih neprilic, zlasti pa neenake razdelitve imetka, vsled katere je stotisoče ljudi obsojenih k bedi in lakoti, delu in zaničevanju, je kriva edinole vera v Boga in njegove posredovalce (Kristusa, cerkev, duhovnike). Duhovniki so nevarnejši kot divje zveri, ker ljudi od prve mladosti moralno zastrupljajo, da morejo potem do smrti nad njimi gospodovati. Vladarji, ki vzdržujejo armade, so krvniki človeštva.« Ferrer je bil odlični član prostozidarske lože, kar je obče znano, črno na belem na stoji to zapisano v uradnem glasilu francoske prostozidarske lože z dne 7. oktobra 1909, kjer se poziva in roti »brate«, da se gotovo udeležijo posvetovanja glede »brata Ferrera«.

udlika prestat. Tu se gre za drgačn pusto-pajne . . .

»A me ute pustl not, irdamane ušesa prešičuve! Orka lui, te um tku foknu, de uš griza dubu!« zasllišu se je pred uratm en šunder, in skus urata je prletu gespud Josip Turk, ubčinsk svetnk, deželn puslanc in tku naprej iz ubezana roka in iz dustojnastja in dobradušnastja, ke razlekuje izubraženga človeka ud zaroblenca in od zverine, je telebnu na trebuh pred naj iz gespud dohtar Taučarjam na tla.

»Oh, ti žvina! Kua naj moteš med puvogaram?« razjezu se je gespud dohtar Taučar na gespuda puslanca Turka. »Kdu te je vnder klicu? Ti s ket pudrepna muha. Soje čase s se nam urinu u ubčinsk zastop, ke te ni nubeden klicu in se te še tekat nisma mogl znebit, ke sa te pr »Figabirt« naluftal in te iz baraba zmerjal in sm te pol u »Slovenskmo Narode« tku speglu, kokr se še kašnga klerkalca nekol nism upu. Pa ti s ustou za use gluh in nism ton ubčinskega svetvalstva dol pulužet, če prou sma usi tu ud tebe pugalval. Pol s se nam glih tku u deželn zbor usilu, ke te ni nubeden klicu; zdej me pa še tlela pr Pepete moteš. A nism mogu uzuni pučakat, de b biu jest fertik, kokr čaka dohtar Žerjou, Ribnkar in druh?«

»Kaj men mar dohtar Žerjou, Ribnkar in ta druh! Te m nisa nekol kruha rezal in me tud na uja kumenderal, kokr tebe,

gespud dohtar, kumenderaja. Jest sm pršou tlela h mojmo priatle in žlahtnke Boltatumu Pepete, da ga um prašu za svet in tu teb nč am na gre. Če nečeš čakati, de um jest preh upravo, pa pejd!«

»No, za kašn svēt s me pa pršou prašat, Pepe?« sm se jest uteknou umes, ke sm vidu, de se pr Pepet iz grda nč na uprau.

»Tih bod pa putrp, de se beseda uleti in de tlela preh iz mojmo kulegatom dohtar Taučarjam zavle negauga naprej-metajna ubrajtama,« se je zaderu puslanc Turk name in m ubrnu hrbet.

Ke sm jest utihnu, se je pa puslanc Turk ubrnu spet h gespude dohtar Taučari in ga začeu pr en glih tkula kamplat: »Ti, kulega, ti m tlela naprej mečeš, de sm jest ena pudrepna muha, kokr de b biu ti kej bulš kokr pudrepna muha. A nisa tebe »Sukolci« zlifral, pa s kumi čaku, de s se jim spet pršutlu; a te nisa učitelji, a te nisa štedentji speglal in zgajžlal, de ša kar flike ukul tebe letele, pa s se spet tulk časa ukul nh muzu, de s se jim spet prslinu. In ki pouosd še sa te na dilca djal, pa m na pade zdelu a glava. In ti se upaš men pudrepna muha naprej metat?! Pe-na z luč! Kar se pa tistga am tiče, ke sm se pr »Figuc« buriu ket leu, pa sa me nazadne, ke ih je blu le preveč, use glih pubil na tla ket kašnega bika in me nazadne še vn lifral, ti s me pa pol še u tistem tojem

šnajetihlne, ke mu praute »Sluvenšk Narud«, za lon pupeglu in m reku use, sam člouk ne, za tist uva pa že še pr en prlož-nast urala. Nekar na misl, de sm jest tist puzabu, al pa, de sm t ket sojmo kulegat upustu! Na boš! Tku, zdej sma midva že upraula; kar kela na Pepetu štrozak se used, pa pučak, de um iz mojmo priatlam Pepetam soja zaveda u vornga djau, pol pa lohka spet ti utrobe vežeš, kokr ih u deželnem zборе punavad vežeš, če čš ceu teden.«

Ke se je gespud dohtar Taučar usedu na moj štrozak, jezek stisnu med zobe, ruke pa puložu naroči, ubrnu se je gespud Josip Turk spet preke men in začeu: »Pepe, ti veš, de strpenem kačam, ke se ih bujeja, purujeja ta nar preh tiste zube, ke maja git noter, zatu, de ih pol lohka ukruteja. Jest mam scer jezek strpen, ampak za deželna zbornica čist nč navarn, zatu sa m pustl moj jezek prgmah, pulumil sa m pa zatu beriči prste tlela na rok, de b me ukrotl; ke moja roka je res navarna, sej je pa tud taka ket kašn pekusk lupar. No, pa ukrotl me use glih nisa. Jest sm use glih naprej iz renam zburvou, de je use skus ušesa letel, in tu iz taka dobradušnastja in dobravolnastja, ke razlekuje izubraženga človeka ud zaroblenca in zverine, kokr sm jest, in s še tekat glihe nism sturu iz mojih prstu. Al zdej, priatu Pepe, zdej se je pa ta špas razbolu in trga

me pu rok in kluje, de ni za puvadat. Mamka sa m scer čela nuč pukladal mokre facanetne na roka in dohtar Ribnkar m je zapisu brazepulfr, pa use skp nč na pumaga. Tud eneh deset špricarju sm že dons spiu, pa m neče nč udeleč in jest na morm teh bulečin več prenašat. Zatu sm pršou h teb, de b m ti kašna žauba dau in me na kašna viža spet pucajtu.«

»Pepe, ti s že tku iz usm žaubam namazan, zatu mislem, de teb na u nubena žauba več pumagala. Ta narbl pametn je, de zdej putrpiš in pesti prste, de se t nja sami pucajtal, sej zdej uš lohka mal pučivu, ke sa t dal u deželnem zборе ene par dni urlauba.«

»Pepe, nekar me na draž iz urlauba. Tak urlaub pa ena figa, ke m uja dejete obcigal! A je tu pu pravice? guvon Pepe! Soje čase sa tlela moj kulega dohtar Taučar in ta druh tud iz muška zburval u dežlno zборе, pa ni nubenmo u glava padl, de b im dal urlaub. Men pa, ke sm ket nekdašn derehtar iblanske bande, tku rekoč ud foia, sa me začel pa prec mrcvart in prste lomt, kumi sm mal na reno zaplozu. Pol pa še ta salamejnsk urlaub. Tu je prenaumn, rec, Pepe, če ni tu prenaumn.«

»Sevede je prenaumn u deželn zbornu muska špilat; tu t prou dam; de sa pa teh in pa Supančiče urlaub dal, tu pa ni prenaumn in se t skusinskus šika, kua se pa

Prostozidarska hidra piha.

Sicer pa je odveč vsako dokazovanje, ako pazljivo motrimo delovanje gotovega časopisa, ki se unisono dvigne in zavili vselej takrat, kadar se kakemu svobodomislu stopi na rep, pa bilo to v kateremkoli kraju sveta. Z vsi nesramnostjo, ki je lastna judovstvu, se je vrglo to časopisje v lažni zagovor vrednega »brata«¹ Ferrera in skušalo terorizirati javno mnenje Evrope in ostrašiti špansko vladu, da bi si ne upala dvigniti svoje roke, da pravično kaznuje tistega, ki je zakrivil toliko umorov, požigov, onečaščenj mrličev in drugih nezastisljanih zločinov in grozot v nesrečni Barceloni in celi Kataloniji. Toda toplot se prostozidarski žlaltit nesramna igra ni posrečila — kakor že marsikaterikrat — da bi iztrgala svojega brata - zločinca iz rok pravice. Padel je pod vojaškimi svinčenkami, ki so bile za njega pravzaprav prečastne in koledar svobodne misli je za enega »svetnika«² bogatejši; poleg različnih Oberdankov in Lucchenijev se sveti med temi »mučeniki«³ tudi Franc Ferrer.

Ali je bil kriv?

Prostozidarstvo sika in grize okoli sebe in v onemogli jezi osmraja ozračje z lažjo, da je bila obsodba Ferrerova nepostavna izvršena, da ni bilo nikakih dokazov za njegovo krivdo, da se mu je onemogočila obramba, z eno besedo: Ferrer je bil nedolžen kot jagnje in je padel le kot žrtev črnega klerikalizma. To je pristna protizidarska laž. Ferrer je bil sojen po zakonih obsednega stanja, ki v onih pokrajinah še vedno trajajo. Njegova krivda je bila jasno dokazana po izpovedbi mnogih prič — brez ozira na to, da je bilo vse njegovo dejanje in nehanje sploh obrnjeno v dosego anarhističnih ciljev ter je bil notoričen anarhist. V njegovem stanovanju so našli anarhističen oklic, v katerem se poziva k odpravi vseh obstoječih zakonov, k izgonu in uničenju duhovnih redov, k razpustu oblasti, vojske in mornarice, kakor tudi k zaplenbi bank in imetja vseh civilnih in vojaških oseb, ki so preje službovale v španskih naselbinah. Dalje govori oklic o bodoči revoluciji, ki jo pozdravlja in konča s pozivom na mladino, da se vseh navedenih točk nauči na pamet. Razven tega so našli v njegovem stanovanju še mnogo drugih anarhističnih in revolucionarnih spisov in pisem, ki jasno dokazujejo, da je bil Ferrer duša cele katalonske revolucije. Po pričah se je dognalo, da je Ferrer al-kalda (sodnika) v Premiji obvestil o dogodkih v Barceloni in ga pozval, naj okliče republiko. Vsakemu nepristranskemu opazovalcu bo jasno na prvi pogled, da mož, ki je rekel sam o sebi, da je vodja svetovne anarhije, ki je notorično stal na čelu anarhističnih teženj v Španiji, ki je pisal in izdajal anarhistične spise, ki je v svojih šolah učil politična umorstva in nepokorščino proti vsaki oblasti — je edini pravi povzročitelj in krivec na pomorih in požigih v Barceloni. Ako je bilo s smrtjo kaznovanih toliko drugih krivcev, ki jih je on zapeljal k zločinom, naj li ravno on ostane nekažnovan, morda celo takoj izpuščen na svobodo, da zamore nadaljevati svoje peklensko delo zastrupljanja ljudstva in mladine? Seveda, to bi bilo prostozidarski bandi zelo všeč.

Ferrer in Slovenci.

Ferrer in vsi dogodki in pojavi ki so z njegovim imenom v zvezi se prav živo tičejo tudi nas Slovencev, čeprav bi se to na prvi pogled morda malo verojetno zdelo. Toda mi opozarjamo na dejstvo, da je svetovno prostozidarstvo razpreglo svoje mreže že tudi pri nas, da ima brezdomovinska »Svobodna misel«⁴ svojo postojanko že tudi med nami. Zlasti nas pa spravlja v neposredno zvezo s Ferrerjem dejstvo,

da je bil ta mož predsednik svobodomiselnega kongresa v Pragi, h kateremu so romali tudi slovenski zgubljeni in je svojo deputacijo poslalo tudi naše liberalno učiteljstvo! »Učiteljski Tovariš«⁵ je tedaj proslavljal brezdomovinsko svobodomiselnost ter slavil zlasti predsednika Ferrera. Naše ljudstvo naj ob tem dejstvu malo postoji in pomisli, kakšna nesreča bi pretela naši mladini od liberalnega učiteljstva, ki se vnema za zločinca, kakoršen je bil Ferrer, ako bi za svoje poslane ne bilo izvolilo mož, ki ne bodo nikdar dopustili, da bi liberalna učiteljska drevesa pri nas zrasla do neba. To je eno. Pa še nekaj drugega je, na kar naše ljudstvo opozarjamo, da ne prezre in dobro presodi, kaj to pomeni. Že gori smo rekli, da se je za Ferrera dvignilo vse framasonsko časopisje celega sveta kot za svojega uda, da svoje lastno meso. Sedaj pa pogledimo: ali ne najdemo med časopisjem tudi slovenskih listov? Ali se ne dero za Ferrerja kakor za stavu »Slovenski Narod«, tržaška »Edinost«⁶ in drugi lističi te barve! Da, in kaj pa sledi iz tega? To pač, da so naši liberalci v službi svetovnega prostozidarstva, da so z njim v ozki zvezi in da so barcelonski dogodki mogoči tudi pri nas tisti hip, ko bi se ljudstvo dalo od teh zgublencev in prodancev zapeljati, da bi jim verovalo in izročilo nad sabo moč pri volitvah. To dejstvo, to resnico naj naše ljudstvo dobro pretehta; potem šele bo prav spoznalo, kako prav je ravnalo, ko je stopilo pod varni in častni prapor S. L. S., in je našim poslancem izročilo v varstvo svoje najdražje svetinje: vero in narodnost. Naše dobro ljudstvo v Trstu in Istri pa še posebej resno opominjamo, naj vsaj zdaj odpre svoje oči zapodi one svoje voditelje, ki so v službi brezdomovinskega in brezverskega framasonstva, ki se potezajo za zločince in morilce, kakoršen je bil Ferrer. Ljudstvo, potegni krinko z obraza tem ljudem, ki izrabljajo moč, ki jim jo ti daješ, v prilog židovsko - framasonske anarhije!

Tržiške novice.

t Dr. Egerju v spomin! V deželni zbornici je omenjeni poslanec zavračeval trditve, da ponemčuje »Schulverein«⁷ otroke slovenskih starišev. Ne »en mejlino«, ampak v obilnem številu se jih ponemči v tem oziru. Ako čuti poslanec dr. Eger količkaj pravičnosti v sebi, naj se potruди priti v Tržič in videl bo, kako nevedna, da ne rečemo kaj veliko hujšega, je njegova trditev, da »Schulverein«⁸ ne ponemčuje otrok slovenskih starišev.

t Kako delajo za »schulvereinsko«⁹ šolo. Že se je to omenilo v »Slovincu«, a ker tega dr. Eger morda ni bral, še enkrat omenjamo. Nemška tovarna predilnica je razposlala slovenskim starišem delavcem vabilu za »schulvereinsko«¹⁰ šolo, kjer se hvali nemška kultura: literatura, industrija, obrt, dalje obsežnost nemškega jezika, s katerim se pride po celi zemeljski krogli, in kako imenitno znanje Jobe otroci v nemških šolah. Niso pa še dosti te lažnjive zanjke! Pride ti županov sin, za kar lahko postrežemo s pričami, v tovarno svojega očeta, rojenega Tržičana, in ti pregovarja delavske stariše, naj dajo svoje otroke v nemško šolo, ker bi se drugače zamerili očetu... Pri tem nasilnem delu seveda ne drže rok nakrižem vse-nemec Siebeneichler in drugi privandran-ci. Ali naj se delavci zoperstavljajo, da izgube še ta pičli kruhek?!

t Rožice tržiškega nemstva. Prišli so različni »ledig pijontarji«¹¹ v naše tovarne. Poročili so slovenska dekleta in tako imamo danes zavedne Nemce slovenskega materinega jezika. Tržiške Slovenke, ali nočete biti biser matere Slave? Čuditi se

nam ni, da še danes dobimo spakedrana imena: Globotschnigg, Pogatschnig, Kallišneg, Ovseneg, Achatschitsch, Jeglitsch itd. Nekateri trdijo, da je bil tržiški župan tudi »mali Korelček«. — Z veseljem pozdravljamo novo splošno in enako tajno volivno pravico za občinske zastope. Slava poslancem S. L. S.!

t Učitelj Miklič je v četrtem razredu nemško-slovenske ljudske šole utemeljeval nemški poduk v vseh predmetih takole: Če se kdo hoče naučiti laško, naj gre v Benetke, isto velja za druge jezike, da se jih v krogu, kjer se govori, preje nauči kakor iz slovnice. Logično torej sledi iz tega, da če se bodo učenci na nemško-slovenski šoli podučevali vse v nemškem jeziku, jim bodo prihranjeni stroški, da bi se morali iti učiti v Berlin nemščine v slučaju, da bi se je ne hoteli učiti iz slovnice!

t Slovenska obrtna in strokovna šola bi bila za Tržič neobhodno potrebna, ako hočemo ohraniti Tržiču slovenski značaj. Kot malokje je tukaj razvita čevljarstva obrt. Ker ni bilo temu primernih šol, se je tuje tu vgnezdil in odnesel dobiček. Se bi ne bilo zamujeno, ako se ustanovi slovenska obrtna šola, ali vsaj tej podobni kurzi, kjer bi dobili domačini potrebno izobrazbo, da osamosvoje domačo, po tujcu podjarmljeno obrt. Prosimo, da obrnejo gospodje poslanci tudi na to stran svojo pozornost.

Iz Bohinja.

V nedeljo, 10. t. m., je predaval deželni mlekarški nadzornik gosp. Legvart pri Stari Fužini o živinoreji in mlekarstvu. Pred novo urejeno sirarno se je zbralo nad 100 poslušavcev obojega spola iz cele gornje doline. Z velikim zanimanjem smo sledili temeljitim izvajanjem g. predavatelja. Pred vsem je povdarjal, kako skrbno treba negovati živino v hlevu, skrbeti, da prihaja v hlev dovolj zraka in svetlobe, ker to silno vpliva na kakovost mleka, paziti na snago pri mleku itd. Ako hoče ohraniti bohinjaška živina svoje ime in veljavo, treba okrepiti in izboljšati pasmo. Sploh je treba vso pozornost obrniti v prvi vrsti na živino. Veliko pametnejše bi bilo, ako bi se sejalo manj žita, a gojilo več trave in detelje. Ako hočemo dalje, da bo imel naš sir odjemalcev, bo treba v tej stroki napredovati, sicer ga bo izpodrinilo tuje, boljše blago. Vsako leto se uvaža v Avstrijo silno veliko sira, največ seveda iz Švice, ko bi mi sami lahko imeli ravno tak sir in bi lahko konkurirali z vsakim švicarskim sirom, ako bi ga začeli izdelovati na boljši način. Prav iz tega namena je vlada dovolila, da se na njene stroške preuredi na Kranjskem ena sirarna po modernem načinu. Izbrali so sirarno pri Stari Fužini. Okoli 10.000 kron je doslej stalo vse delo. Urejena je tako, kakor najboljša sirarne v Švici. Izdeloval se bo najfinejši sir, kakor n. pr. v Ementalu v Švici. Deželni odbor je storil vse, kar je bilo mogoče, da se pri nas sirarstvo povzdigne na višjo stopinjo in se tako domačemu blagu pridobi večja veljava in cena. Po zimi enkrat se bo priredil tukaj poučni tečaj o živinoreji in mlekarstvu za vse, ki se za to zanimajo in želé v teh strokah napredovati. Dežela je nastavila pri Fužini za pouk v sirarstvu posebnega sirarja iz Švice, g. Zimmermanna. Ta bo praktično učil sirarstvo. Na ta način se bo v kratkem naš sir mnogo izboljšal. Da pa bo mogla stvar napredovati, treba, da se ljudstvo res oklene z vso vnemo nove naprave in da ima zaupanje do onih, ki mu hočejo le dobro. Ne smemo biti pa malenkostni in poslušati kakšnih kričavcev, ki dobro stvar le ovirajo. Ako bi se dalo dobiti dovolj mleka, bi se takoj začelo siriti, toda, ker je večina krav še v planinah, bo kak mesec ali dva še težko šlo.

Nato g. župnik Berlic v imenu poslušavcev toplo zahvali g. predavatelja za dobrohotne nasvete ter še sam omeni marsikaj zanimivega glede živinoreje. Izprožila se je tudi misel o živinorejski zadugi, ki bi bila v Bohinju v resnici nujno potrebna za povzdigo živinoreje.

Navzoči so si potem ogledali na novo preurejeno sirarno. Seveda se razlikuje precej od primitivnih siraren po vaseh in po planinah. Bistveno se loči naprava za pripravljanje sira v tem, da je stalen kotel, a ognjišče premakljivo. Dim odhaja pod zemljo skozi dimnik. Sirarna je bila seveda vsem zelo všeč. Bog daj, da bi ljudstvo spoznalo veliko važnost te naprave in jo porabilo v svojo korist!

Odmevi od občinskih volitev v Škofji Loki.

Vrhovni liberalni štab je obstal v osebi gospoda sodnika Oskarja Dev, on je držal v rokah vse nitke in razpošiljal na vse strani svoje priganjaje. Sam se je pa bolj rezervirano držal.

Kot agitatorji so se odlikovali Joškov Francek s Fare, Kamnarjev Lovrenček, ki hoče postati na vsak način prihodnji žu-

pan, Jamrov dohtar, ki nikdar ne bi bil napravil mature, da se ni zanj toliko potezal gospod župnik, čevljar Šober, dr. Zakrajšek, kravji dohtar Perko, poslovodja Ignacij Plantarič pri E. Dolencu, vse je pa prekosil tajnik liberalne posojilnice Avg. Nadilo.

Najmočnejše agitacijsko sredstvo je bila zidava nove farne cerkve; ubogi davkoplačevalci, so jih mlovali, če volite na župnikovo plat — dasi se je že tolikrat pojasnilo, če se bo cerkvi kaj prizidalo, se bo to vršilo s prostovoljnimi doneski, na novo cerkev še nihče ni mislil, dosedanje obravnave so se vršile le za popravo cerkve.

»Slovenski Narod«¹² se norčuje iz naših volivcev, češ, da ne znajo brati in pisati in se ni mogla izvoliti komisija. Pomnite dobro volivci, kako grdo pišejo o vas liberalci! Prezirljivo so gledali zavedne obrtnike, samostojne posestnike, ponosne kmete, ki so korakali v mestno hišo. Ali Vas ni bilo strah teh mas, ki so se vsipale na rotovž, če se je zadnjikrat volilo po starem volivnem redu? Na volišču je bilo čez 200 volivcev, glasove jih je dalo le 60, ker se drugi niso oglašili, da je bila volitev preje končana. Nasprotniki se volitve niso upali udeležiti.

Izvoljeni so: Gašper Čarman, Janez Debeljak, Jurij Grohar, Jože Hafner, dr. Ivan Hubad, Avgust Sinkovec.

Se nekaj prizorov v volišča II. razreda. — Naših glasov 15, nasprotnih 16. Dva naša pravilno sestavljena pooblastila zavržena, eno nasprotno neveljavno sprejeto. Župan gospod Lenček se je pokazal pristnega liberalca. Njegov nastop je pričal, da ne dela kot jurist ampak kot odbornik liberalne stranke. Vsi to spoznavajo, še oni, ki so ga izgovarjali, češ da ni tak kot drugi, ampak spravljiv in miroljuben. Liberalci je podoben liberalcu kot krajcar krajcarju, Lenček ni nič boljši kakor Nadilo!

Za liberalno stranko hoče voliti tudi J. B. Kar naenkrat nekdo izmed volivcev opomni komisijo, da mož nima pravice voliti, zakaj in kako pa vedo sedaj dobro liberalci. Moža so pa pošteno blamirali. Čimbolj se je potegoval gospod Dolenc, lepše stvari so se odkrivalo.

Take volivce imate, je očital gospod Dolenc Franc pred tremi leti na Fari pri volitvah, ko je eden hotel voliti, ki je bil pobral v gozdu ustreljeno srno. Odgovorite gospod Dolenc, za kakšnega volivca ste se Vi potezali?

V srce se nam je smilil sedanji samostanski oče in organist; dolžnost ima braniti samostan, varovati njegove pravice in odbijati napade nanj — sedaj pa je volil s stranko, ki ima v svojem programu po francoskem vzorcu, da se cerkve zapro, redovniki izženejo, krščanski nauk vrže iz šol in civilni zakon vpeče. Ubogi samostan s takim varhom in ubogi mož z dvojno dušo!

Rešil je za enkrat liberalce poslovodja E. Dolenceve trgovine Ignac Plantarič. Mož je Ločanom znan kot predzren liberalca, ki je lazil okoli za pooblastili — toda brez uspeha. Kjer je kakšna liberalna prireditelj je Plantarič zraven. Ali mar misli s tem trgovino svojega šefa povzdigniti? Splošno mnenje je, da ne more trgovini bolj škodovati, kakor s tem odurnim in strankarskim postopanjem, ker s tem odbija večino loških meščanov, ki so drugače mišljenja kot on sam. Plantarič je vreden tovariš agitatorja Nidila.

Nasilstva nasproti volivcem nam očitajo liberalci, da bi s tem zakrili svoj lastni terorizem. Povejte nam le eno samo nepostavnost, ki bi jo mi rabili pri agitaciji — nasproti pa mi Vam lahko postrežemo s slučajem, ko je v zadnjem trenutku prišel agitator k volivcu in mu v spomin klical dolg pri liberalni posojilnici in nasledke, če se ne udeležijo volitve. Znano je tudi, da se je nekemu volivcu par dni po volitvah odpovedalo poročstvo in dolg. Ali hočete še kaj več? Čudimo se pa gostilničarji pri Kronbirtu, da je dala pooblastilo nasprotni stranki. »Narod«¹³ se je že iz nje norčeval, da hodi v cerkev, da moli rožni venec doma itd. Nam ne preostane drugega, kakor da pomilujemo njeno nedoslednost.

Ali bodo volitve potrjene? To muči sedaj liberalce, vprašali so uradnika od glavarstva, ta je skomignil z ramami in rekel: O tem bodo pa drugi odločevali. Mi smo vložili rekurz in smo trdno prepričani, da bodo volitve v vseh razredih radi obilnih nepostavnosti ovržene.

Toliko za danes. Imamo pa še pripravljenih!

Idrijske novice.

i Liberalci niso v majhni zadregi. Nespametni so pa tudi tako, da kar ne morejo prikrivati, kadar imajo kake bolečine. Tako je bilo tudi zadnje tri tedne. Hodili so pobiti in zbegani sem in tja, da smo se radovedno vpraševali, kakšne skrbi imajo nekj zopet, ko se jim vendar ne godi tako slabo, saj imajo občno v svoji oblasti, za kar so za časa gerentstva na toliko šodih manifestirali, če je bilo res, kakor sta po-

štuita med meskontarje, če nimata putenta! Če sta pametna, stopa zdela iz Supančičam hitr na rotuš pu putent, pol u pa šlu in špilala uta lohka kulkr uta tla iz dustojnastja in dobradušnastja, ke razlekuje izubraženga čluveka ud zaroblenca in zverine!

»Ja, ki um dubu pa kašn inštremet, ke sa m rene beriči ukradi? A je tu pušten, de m ukradeja še edin tist inštremet, ke znam najnga špila? A na zaslužja, de jh zavle tatvine oncajam?«

»O ne, prjatu! A na veš, de se u deželna zbornca in pa u šula na smeja špilarije iz saba nost in kokr ma u šul učitel pravica-pobm špilarije preč pubrat, če jh iz saba prneseja, tku ma pa te pravica deželni glavar tu strit. Čez tu ni nubene prtoženge.«

»Če je tku, um pa enkat drukat sam šinkbumb iz saba prnesu in jh metu pu zbornce, de um vse usmradu.«

»Tud šinkbumb teb ni treba iz saba nost, že veš zakaj ne!«

»Ti, nekar me na štenki, sej videš, de mam na en rok še cele prste, in če moja roka iz tojmo ksihtam u žlahta stop, t u še drgač pu glau žšmel, kokr je Rormanumu Fikat u Stutgarte.«

»No, al druga m nimaš nč za pvedať? Če ne, tok s upravo in greš lohka špet kam na ene par špricarju, ke jest se

nimam več časa iz taba medit, sej videš koko gespud dohtar Taučar že težku čaka, de b pršou na vrsta.«

»Nej le čaka, sej u tud čaku, de mu um šou jest še kerkat na lim in s pustu zavle nega prste lomt, pol me pesti pa na cedil in se m lepu putuhnen u pest smeja, ke m dežete abcgajga. Uva že še skp pršla, le pučak, jest t um že pukazu kua se prau kulega ud enga kulegata!« zažugu je gespud Josip Turk, ubčinsk svetnk in deželni puslane na urlaub, gespude dohtar Taučari in zalaputnu urata za saba.

Ke sma bla iz gespud dohtar Taučarjam spet sama, prašu sm ga pu negaveh želah, pa gespud dohtar Taučar je med govoram Bolčuga Pepeta tku sladku zadremu, kokr zadremleja u deželni zbornce puslanci med gespud dohtar Taučarjuvem abštruciskem govoram in le iz težava sm ga tulk zbrihtu, de je spet uči udperu in pugledu začuden ukul sebe.

»No, al je ta pudrepna muha ud enga Turka že udšla?« je prašu ke s je enkat mal glide pretegnu.

»Že, že! Kar začnima spet!«

In gespud dohtar Taučar se je spet udkašlu in pugladu brada, kokr s ja je gladu soje čase gespud nutar Plantan, predn je kej puvedu. (Prilodnč naprej.)

Boltatu Pepe iz Kudeluga.

ročali glasili naših narodnih naprednjakov in naprednih narodnjakov »Slovenski Narod« in »Naprej«. Sedaj pa ta pobešenost! Kaj neki pomeni? Pravili so, da hodita župan in zastopnik soc. demokratov okoli, da bi se dosegel kompromis, ker jim dela zidanje čitalnice še vedno preglavice. V idrijskih novicah smo to omenili mimogrede, ker nismo vedeli, kaj naj bi pomenjal tak kompromis. Jasno nam je bilo pa vse, ko je obveščalo županstvo pred tednom posamezne stranke, da za enkrat s čitalnico ne bo nič, kakor je odločil deželni odbor na podlagi že dveh prejšnjih razsodb. Dasi drugačne razsodbe niso pričakovali, jih je vendar zelo spekle. Svoji nevolji so dali duška pri hitro sklicani občinski seji dne 8. oktobra, o kateri poročamo nekoliko v naslednjem.

i Čitalnica. Župan prebere v tej seji razsodbo deželnega odbora na ugovore proti stavbi, ki jo je občinski odbor ponovno sklenil sezidati v kljub prepovedi deželnega odbora. Dostavi, da so nekateri za pritožbo na upravno sodišče, ter vpraša, kaj mislijo odborniki o tej zadevi. Vse molči nekaj časa. Tu se začuje z dobro zasedene galerije nekaj klicev: Kavčič naj govori, ki je preprečil! Tudi nekateri občinski odborniki silijo vanj: No, govorite! Kavčič res vstane ter izjavi: Predloga ne stavim nobenega, pač pa opozarjam na namene, s katerimi se je utemeljevalo zvišanje doklad, da ni mogel nihče ugovarjati. Napravijo naj se stanovanja, ki bodo občini kaj nesla, če res preostaje denarja. Za Kavčičem pobija Tavzes misel, da bi pritožba na upravno sodišče kaj pomagala. Po sedaj veljavnem občinskem redu nadzoruje občinsko gospodarstvo deželni odbor. Zidanje poslopij spada tudi pod to stran, torej je bil deželni odbor upravičen o tem razsoditi, zato bi bila pritožba brezuspešna. Prizadela bi občini le stroške. Sedaj pa se vzbigne notar Pegan in strastno zagovarja predlog, da se mestna občina pritoži na upravno sodišče. Podžupan Kokač je radoveden, koliko bi stalo občino približno, če se pritoži. Župan mu pojasni, da par sto kron. Ker je občina bogata, ji ni nič za par sto kron. Pri glasovanju so bili tega mnenja tudi soc. demokrati, ker so glasovali za predlog velikega in nepristranskega delavskega prijatelja notarja Pegana. Premagal je tudi svojega koncipienta Tavzesa, ki se je ponižno udal in tudi vzdignil roko proti svojemu prepričanju za predlog svojega šefa. Proti nepotrebnim stroškom, ki ne bodo občini prinesli nobene koristi, je glasoval edino naš Kavčič.

i Straten je bil notar, kakor smo omenili, in strast je zmagovala tudi njegove tovariše. Oswaldova komanda jim še vedno ni dala miru. Sedaj so se menda upokojili, ko je podal Kavčič v seji glasno izjavo, da je ta komanda le sanje liberalnih glav, katere so se pod vplivom Ante Kristana zajedla tudi v socialdemokratske možgane. Povedal je Kavčič, da bi ne bilo nič pomagalo, če bi se bil tudi Oswald podal, ker bi se drugi davkoplačevalci ne udali v noben kompromis. Če je bil res Oswald vprašan in je odklonil kompromis, da je delal le v zmislu vseh tistih, ki so bili od prvega dne proti stroškom za občinsko čitalnico. Liberalci so se nekam branili sprejeti to izjavo, a so jo končno le morali.

i Županu Šepetavcu nekaj na uho. Šepetavec je poskušal ovreči Kavčiča s tem, da se je skliceval na neko Ganglovo pismo, v katerem je ta poročal, da je prišel v Ljubljano pet minut za Oswaldom k deželnemu odborniku dr. Peganu, ki da je takoj izjavil: Ne bo nič s kompromisom! Kdo torej drugi ves boj vodi nego Oswald? Kratek spomin ima župan Šepetavec, če je res pozabil, kaj sta govorila ravno pred letom ob nekem posetu z Oswaldom, ki mu je odločno povedal, da šteje v naši stranki vsak en glas, in ni nihče pastir, ki bo za seboj gonil nevedno čredo. Nihče ne komandira, ampak se vrši vse po razgovoru somišljenikov. In kdo je kriv, da je sploh mogel Šepetavec sklicevati se na neko Ganglovo pismo. To je zopet liberalna zvijača. Gangl je bil za kompromis, ker je dobro vedel, da na naši strani ni nikogar, ki bi bil temu le nekoliko naklonjen. Ako bi bil morda kdo pa še vendar tako prijateljevit, je vedel, da bi ostal mačelen nasprotnik sprave s sedanjimi voditelji napredne stranke, kakor hitro bi videl ponudbe, stavljen na naši stranki za kupnino kompromisa. Iskali so osebo, na katero naj bi se izlilo, in koga naj iščejo drugega, nego Oswald! Ta pove odkrito, kar bi vsakdo drug tudi. A pripomoček je vendarle, da zopet nanj pokažemo kot zavoro idrijskega napredka. Izjava Kavčičeva v občinski seji jih je pošteno zopet podrla. S. L. S. v Idriji ostane pri svojih načelih: Vsak mož nam je drag, pa tudi vsak največ velja pri nas, ker ima res pravo besedo ter mu ni treba v gostilniških krogih jeziti se nad »voditelji«, ki bi jih zlorabljali.

i Tajna seja je sledila javni seji. Količkor smo slišali iz pogovorov naših nasprotnikov, je bila seja precej burna. Podala je žalostno sliko, kam zavede človeka strast in politično sovraštvo. Ako je le polovico tega res, kar smo slišali, mo-

ramo reči, da hvalimo Boga in vse tiste, ki so pomagali iznova potrditi našo sodbo o voditeljih liberalcev idrijskih. Če si pristaš krščanskih načel, ali celo, če obiskuje »tempele« (besede narodnega naprednjaka), gorje ti! Šlo se je za zvestega občinskega slugo, ki je dvajset let občini služil. Primerno bi bilo, da dobi, ko je opešal, kako milostno pokojnino, kar je upošteval tudi finančni odsek in priporočal 660 K letne miloščine. Glasovali so za ta predlog — trije odborniki s poročevalcem vred. Da je bil nad vse zvest v službi, ni nihče tajil, a en greh ima na sebi: Obiskuje »tempele«, v cerkev hodi, zato naj išče penzijske kri klerikalcih! Povemo očitno, da se mož ni udeleževal volitev, ampak se zdržaval, in to je zadosten greh za napredne teroriste. Med tistimi, ki so proti pokojnini, je n. pr. tudi napredni učitelj Pleskovič, ki pa je sicer jako radoveden, kdaj po večini krščanski deželni zbor učiteljem kaj vrže. Sramota! Kakšen bo končni sklep, o priliki.

i Naprednjakom groši! Sluga (torej naj ne dobi nobene redne podpore, le majhno odpravnino. Drugače liberalen študent, ki v občini nima druge zasluge, nego da je zabavljal katoliško mislečemu dijaštvu. V svojo sramoto je moral preklicati svoje obdolžitve — a liberalcu je tak mladenič vreden podpore, pač samo zato, ker je sramotil poštene dijake. Milo za drago! Ne iz maščevanja, ampak da vidijo tudi socialni demokrati marljivost liberalnega študenta, ponatiskujemo iz »Zore« letnik XV., št. 11, 12, str. 236, naslednjo izjavo: »Odvetnik dr. Vladislav Pegan, dne 10. aprila 1909. Ljubljana. Častna izjava! Podpisana Franc Bončina in J. Mačkovšek obžalujeva, da sva meseca septembra min. leta o g. Alojziju Juvanu, juristu sedaj v Vačah, trdila, da je kot »Danicar« plačan za svoje politično prepričanje. Za to dolžitev nimava nikakega povoda in jo drage volje prekličeva. Idrija, dne 6. aprila 1909. Fran Bončina, c. iur. Praga, dne 8. aprila 1909. J. Mačkovšek.« In liberalnega študenta se je priporočalo, da se mu zviša predlagana podpora 50 K na 100 K, da bo mogel dovršiti študije, ker ta značajni mladenič mnogo obeta! Občinskega sluga, ki je pa zvesto po svojih močeh služil leta in leta občini pod gospodi raznih strank, se odraja s par groši samo zato, ker hodi še v tempel. Gospodje liberalci naj gledajo, da ne pridejo v neprijetnost, ko tudi liberalnemu študentu ne bodo mogli deliti podpor, ker ne bodo imeli dovoljenega kredita v ta namen. Notar Pegan naj daje iz svojega, komur hoče, v občinsko blagajno pa skladamo znaten prispevek tudi pristaši S. L. S. Erar največ prispeva, a pomaga mu k čistemu dobičku krščansko misleči delavec v večjem številu, nego pristaši narodne delavske organizacije. Marsikdo bi se šopiril s pavjim perjem!

i Klerikalec je zopet postal Dragotin Lapajne. Priredil je prav lične prostore za čipkarsko trgovino v svoji hiši. Izložna okna so precej velika. Prvi predmet, s katerim jih je okrasil, je bila popolna mašna obleka, čipkarski izdelek prve vrste, ki ga je njegova mati razstavila na dunajski razstavi. Dolgo je sicer že od tega, a je še lep. Ker ga je postavil Dragotin v izložno okno, je znamenje, da bi rad opozoril na umetnino, s katero naj bi se ponašala kaka cerkev in ne samo njegova zaloga. Lepa je ta vnema za krasoto hiše božje — pristen — »klerikalizem«. Samo škoda, da je nekoliko predrag šport. Rajna gospa Lapajne bi bila prodala svoj čas to mašno opravo za 400 goldinarjev, sin bi sedaj rad dobil 4000 kron.

Jeseniške novice.

i Veličasten shod se je vršil preteklo nedeljo pri Sv. Križu na Planini nad Jesenicami. Govorili so gg. poslanec Piber, upravitelj Čuk, župnik Skubic, tov. Čebuli in Krivec. Nad 300 poslušavcev je pazno sledilo govornikom; neka posebna hvaležnost jim je sijala z obraza. Glinljivo je bilo gledati, kako so stari možaki hvaležno priznavali: »Bog daj gospodom zdravje! Ze nad 60 let sem star, pa nisem še nikoli kaj takega videl!« Kar drenali so se po shodu okrog govornikov in jih prosili, naj še pridejo. Ljudstvo samo sprevideva, kako potrebno je pouka, zato tudi tako željno hrepeni po njem!

i Jeseniško delavstvo moramo še posebej pohvaliti, ker je šlo na shod k Sv. Križu v takem mnogobrojnem številu. Kmečki shod je bil, pa je naše izobraženo delavstvo vendar šlo nas hod, da s svojo navzočnostjo tudi tamošnjim kmetom dá pogum za samopomoč. Tako je prav! Drug drugemu v pomoč!

i Isti dan se je vršil na Savi shod rdečih. Kristan bi bil rad nekaj »predaval«, pa ni imel komu. Zato je bil dvakrat rdeč: enkrat kot socij, drugič od jeze. To je bilo »farbe«!

i Rdečega shoda drugič ni! S Save je peljal Kristan 30 socijev na Javornik, da bi se tam vršil shod, ker se je na Savi tako spakedral. Menil je, da bo Javornik ves skupaj drl. Pa glej ga šmenta! Tam je bilo

še slabše! Razen trideseterih, ki jih je Kristan pripeljal seboj, sta prišla samo še dva z Javornika. Shoda seveda zopet ni bilo. Tako je Kristan slepomislil isti dan, ko je naše delavstvo pod Golico v svežem zraku manifestiralo svoja krščansko-socialna načela!

i »Naprej« se je svojčas tako repenčil, češ, kako »klerikalci« na Jesenicah in Savi igrajo prepovedane igre. Zadnjo nedeljo pa so ravno sociji igrali take igre v »Hrenovici« v grmovju. Kar začetijo moža pravice, ki se jim bliža. Eni skočijo v grmovje, drugi čez zid, in eden je tako nerodno padel, da si je izbil pet zob. Odpejlji so ga v bolnico. No, bratje, le natanko opišite »špilavce«, pa bomo videli, čigavi so!

i »Dan sprave«, tako je naslov igri, ki se bo jutri zvečer ob navadni uri predstavljal v »Delavskem Domu«. Zoper pijančevanje je naperjena njena vsebina. Potreba je, da se tudi na Jesenicah zgahnemo v tem oziru. »Orli« so se že nekaj ogreli za abstinenco. Počasi se bodo še drugi. Sploh pa moramo reči v čast krščansko-socialnim delavcem, da ni slišati, ali vsaj redko, da bi se ta ali oni preveč klanjal kralju »Alkoholu«. Vendar pa moramo mi, ki smo pristaši S. L. S., skrbeti, da s svojim dobrim zgledom tudi drugim vgladimo težko pot. Torej dopoldne v Ljubljano na vseslovenski shod S. L. S. zvečer pa v »Delavski Dom«! — Vstopnina navadna; društveni orkester bo poskrbel, da bo zabava prijetna in popolna.

i Užaljeni Sokoli. Hudo je zbodla naše čedne Sokole notica v njihovem praznovanju obletnice ljubljanskih žrtev v nemški kantini na Savi. Trdijo, da ni človeka na svetu, ki bi jim mogel to dokazati. Toda le počasi! Ali nimate vi človeka, ki javno nosi orlovski znak, za člana naše telovadne organizacije? In ljudje, ki so na usodepolni večer prepevali nemške pesmi v nemški kantini, so imeli javno pripete sokolske znake. Tega ne more nihče utajiti. Če pa ti junaki niso bili vašega kalibra, pa primite za ušesa brata Humra, ki vsakemu, kdor pokaže svetlo dvajsetico, proda sokolske znake, s katerimi potem javno blatijo vašo »neomadeževano« (1) zastavo narodne zavednosti.

Ceno češko posteljno perje!
5 kg nova skublja K 9-60, belja K 12-—, belo kot puh mehko skubljen K 18-—, K 24-—, snežnobelo kot puh mehko skubljen K 30-—, K 35-—. Pošljite franco po povzetju. Zamenja dovoljena proti povratni pošilnici. Benedikt Sachsel, Lobos 159, pri Plazu, Češko. 2548 8-1

! Ne pregledati !
Polvolneno blago od K 140 višje (6-7 kosov 5 kgr.) pošljite po povzetju
Jan Konečný tkalnica v Dalečinu
pri Jimramovu na Moravskem.
Nepovoljno se vzame nazaj in se vrne denar.
2650 Kdor poskusi, kupi zopet. 5-1



30



stavnih parcel zemljišča ob državni cesti ležeče v Gornji Šiški pri Ljubljani, kjer je najzivejši promet med Gorenjsko in Ljubljano, je v celoti ali pa tudi polovica po nizki ceni na prodaj.

Pripomniti je, da k vsaki stavbi pripada lep kos vrta in bo za prihodnost velikanskega posredovalca družino in uradnike prihodnjih državnoželezniških delavnic; prav pripravno je pa tudi tu za vile upokojevcem in letovničarjem, ker je tu prav dober zrak, krasen razgled na snežnike in ljubljansko okolico. Ker obsega celotni prostor čez 37.000 m², je velepomemben tudi za vsake vrste tovarniška podjetja. Poizve se v Ljubljani, Metelkova ulica šte. 5 v pritličju pod naslovom S. H. R. X. Posredovalci izključeni. 2735 3-1



Želiva se oženiti

samo s tako damo, ki naroči opremo od trvdke bratov Hrejcar v Dobruški. Naj si torej vsaka nemudoma naroči vzorce prekrasnega barhenta, flanel, kakor tudi lanenega in bombažastega blaga najboljše kakovosti. Izjemna reklamna prodaja. 6 kosov obeljenih rjuh brez šiva izborne kakovosti v velikosti 150/200 cm K 1350 dokler je še kaj v zalogi.

2887

1-1

H. SUTTNER, Ljubljana

Mestni trg



razpošilja ure, zlatnino in srebrnino na vse kraje sveta, obrnite se zanesljivo na domačo slov. trvdko!

Veliki novi cenik zastoj.

Novost: Ploščnata, tenka, prava nikelnasta Anker-Roskopf na 6 kamnov, pokrovi ostanejo vedno beli, prav natančno 36 ur idoča K 450. Srebrne ure od 6 K naprej.

Večletno jamstvo. — Ako blago ne ugaja, se vrne denar nazaj.

Sokolske verižice s slovensk. trakovi nikelnasta K 120 srebrna K 5-—, 2171 21-1

Centralna kurjava in prezračevanje

vseh seslavov.

železne konstrukcije streh, mostov in drugo izvršuje

tovarna na stroje

Jan Štětka
Praha, Král. Vinohrady

Fričova ulice šte. 892.

Gradnja železn. cvetličnjakov, tudi kurjava dotičnih s toplo vodo. 13-1

Štažna kurjava za stanovanja z 2, 4 do 6 sobami.

Novost:

Patentni razpraševalci.

Družba sv. Mohorja v Celovcu.

je vsled večjega dela v tiskarni in ker je izvršila vse knjigovodsko delo v lastni, povečani in z novimi stroji opremljeni knjigovodnici, malo pozneje kakor lansko leto dogotovila letošnji književni dar za svoje člane. Vendar bodo društveniki prejeli knjige tako zgodaj, kakor je bilo v navadi prejšnja leta. Ko jih bota zima in dolgi večer zbirala na klopi ob topli peči in ob čedni mizi v kotu sobe, bodo že lahko črpali zdravo hrano za glavo in srce iz novih knjig, ki jim je bodo prinesle letos za stari dve kroni precej več kakor druga leta.

Razpošiljanje knjig se prične prihodnji teden; najprej jih prejmo najoddaljenejši člani — v Ameriki, Afriki in Aziji — za njimi najbližji — Korošci — potem pa 1. člani v raznih krajih zunaj slovenske zemlje; 2. poreška, krška in senjska škofija; dalmatinske in bosenske škofije; dijakovska, zagrebška in ogrske škofije; sekovska in videmska; 3. ljubljanska; 4. goriška; 5. tržaško-koprška; 6. lavantinska škofija. Celovski in vsi udje, ki prejemale knjige naravnost v tiskarni, naj pridejo čim prej ponje, da nam ne bodo delale predolgo napotja v itak tesnih naših prostorih.

Vse književne pošiljke spremlja naša iskrena želja: Daj jim Bog obilo svojega blagoslova!

Dnevne novice.

+ **Nova S. L. S.** Naši tržaški in istrski somišljeniki so se v četrtek 14. t. m. v Trstu sešli ter so osnovali S. L. S. Za načelnika njenega vodstva je izvoljen Jakob Ukmar, za odbornika pa I. Sanci, I. Višnjevec, M. Škerbec, A. Košir, I. Velhar-ticki in A. Čok. Na ustanovitveni Vseslovenske Ljudske Stranke pride mnogo tržaških in istrskih somišljenikov. Kranjska S. L. S. in vse ostale naše politične organizacije svojo najmlajšo sestro iskreno pozdravljajo in žele, da pride dan, ko zasije krščanska zarja tudi nad Adrijo!

+ **Kandidat S. L. S. za goriške trge in mesta,** ki volijo dne 21. t. m., je gospod Matija Fabijan, sodni svetnik v Kanalu. Zda, ko je liberalcev povsod konec, se spodobi, da padejo tudi v mestih in trgih. Zato bo vsak razsoden volivec 21. t. m. volil občepriljubljenega gospoda Matija Fabijana!

+ **O kmečkih poslancih** je zaničljivo govoril dr. Tavčar v debati o deželni banki. Po vsej pravici ga je zavrnil dr. Lampe, da so ravno kmečki zastopniki tisti, ki so povzdignili iz propada kranjsko deželno zbornico. Tudi pri snovanju deželnega denarnega zavoda so nam v prvi vrsti merodajni kmetje in njihove koristi. Naj dr. Tavčar le primerja, kako delajo v zbornici kmečki poslanci in kako delajo poslanci njegove stranke, pa naj pove, na kateri strani je več razuma in inteligence! Te besede so udarile v živo, in dr. Trihler je takoj hitel popravljati dr. Tavčarjeve besede, dr. Tavčar pa je molčal.

+ **Slovensko ljudstvo pomni!** Da so tudi slovenski liberalci in soc. demokrati v zvezi s španskimi anarhisti in brezbožci, jasno dokazujejo »Narod«, »Rdeči Prapor« in »Edinost«. V bratski slogi žalujejo za poglavarjem španskih banditov, zverjo v človeški podobi, Franciscom Ferrer. Kjer koli je v Evropi kaj lumpov, prireajo demonstracije, pri katerih po zgledu svojega velikega mojstra streljajo z revolverji in mečejo bombe ter enake reči, katerih jih je naučil nepozabni Francisco Ferrer. »Edinost« se za filozofofom bomb joka, da se kamnu smili, »Narod« ga devlje med mučnike, najbolj smešen je pa »Prapor«, ki ob tej priliki nam žuga! Pravi: »Liberalstva bo kmalu konec, tedaj pa se prične boj, o katerem naj kranjska inkvizitorska banda le verjame, da se ji ne bo prav nič snejati!« — »Klerikalizmu« se pač barcelonskih bratov ni bati. Vsako grozodejstvo, ki so ga »svobodomiselci« proti cerkvam in duhovščini uprizarili, se je že krvavo masevalo. Naši rdečkarji pa naj kar ponižni ostanejo in naj se za Ferrerjem tiho jočejo — zanje se slovensko ljudstvo ravno tako malo zmeni kakor za očeta barcelonskih razbojnikov Franca Ferrera!

+ **Za slovensko gimnazijo v Gorici.** Iz Gorice se nam piše: Na šolskem polju se goriškim Slovincem gode največje krivice. Akoravno je dežela dve tretjini slovenska in ena tretjina laška, vendar ni v Gorici nobene vsaj deloma slovenske srednje šole. Realka in gimnazija v višjih in nižjih razredih — vse je samo nemško. Povedali smo že nekoč, da tako razmerje Lahom prija, ker to vzbuja v njih nezadovoljnost. Drugače je pri nas Slovinci. Mi hočemo biti zadovoljni in zvesti državljani Avstrije. Dolžnost c. kr. vlade je seveda, da nam to omogoči.

Vzemimo za danes gimnazijo! Število dijaštva je že letos poskočilo nad 700. Načelo pedagogov se glasi: Zavod, ki ima več kot pet paralelek, se mora razdeliti. V nižjih razredih ne sme biti več ko 50 dijakov, v višjih ne čez 40. Goriška gimna-

zija pa ima letos osem paralelek, lani jih je imela sedem in in predlanskim šest. Ravnotako tudi število dijaštva konstantno raste od leta do leta. L. 1907/08. je zavod imel 541 dijakov; lani 585, letos že 710. In vseh teh 16 razredov je letos prenapolnjenih. Očividno je torej, da tako ne bo šlo več dalje, ampak da je čas, da tudi vlada začne enkrat misliti na zboljšanje teh razmer. Vse kaže, da je delitev goriške gimnazije neizogibna. Tega se prav dobro zavedajo Nemci, ki so seveda o namerah vlade mnogo bolje poučeni ko mi. Začeli so zadnji čas pravi transport nemških dijakov na goriško gimnazijo, le da se izkažejo z večjim številom Nemcev. Tudi nas delitev goriške gimnazije ne sme najti nepripravljene. Naša dolžnost bodi, da sedaj, ko je čas za to, storimo vse, da se v Gorici osnuje namestu še ene nemške gimnazije — slovenska. Gotovo je namreč, če bomo molčali, da bo tudi druga gimnazija nemška. Nič nimamo proti temu, da tudi Lah dobe v Gorici laško gimnazijo. Toda za to naj se brigajo oni. V nedeljo, 17. t. m., se osnuje v Ljubljani »Vseslovenska Ljudska Stranka«, ki jo tudi mi goriški Slovinci pozdravljamo iz srca! Prepričani smo, da nas bodo v naših zahtevah podpirali vsi Slovinci! Stvar vseh Slovincem mora biti, da se na Goriškem in ob Adriji zajezi enkrat ta nemški poplav, ki ima svoje glavne vire ravno v profesorih nemške gimnazije v Gorici. Sedaj ob ustanovitvi »Vseslovenske Ljudske Stranke« stopamo pred slovenski svet s to svojo zadevo in upamo, da se bodo bratje naši zavzeli za nas in naše pravice.

+ **Kriza v tržaški N. D. O.** Preteklo nedeljo se je vršil v N. D. v Trstu občni zbor N. D. O. Predsednik dr. Josip Mandič je v svojem pozdravnem govoru izjavil nado, da se razvije N. D. O. v močno delavsko strokovno organizacijo za celo jugoslovansko ozemlje. Jaklič je na to opozoril, da na občnem zboru ni navzoča tretjina članov, in da vsled tega občni zbor v smislu pravil ni sklepčen. Zato je za četrte ure pozneje otvoril dr. Mandič nov občni zbor, v katerem so sledila tajnikova in blagajnikova poročila. Pri volitvi odbora je izjavil predsednik dr. Mandič, da se ista ne more vršiti, ker še ni doseženo sporazumljenje glede osebe predsednika, ker on, dr. Mandič, da ne more več sprejeti te časti. Neki Udovec je izjavil, da je delavstvo za Mandiča, ki pa noče več sprejeti mesta predsednika, ker se je začelo delati od neke strani proti njemu zato, ker je začel snovati konsumna društva. Prosil je dr. Mandiča, naj sprejme še nadalje predsedništvo. Dr. Mandič je izjavil, da ne more sprejeti za nobeno ceno več predsedstva. Razloge da pojasni na shodu zapornikov, ki ga skliče v par dneh. A nov občni zbor za volitev odbora se skliče na današnjo soboto. Potem, ko je pozdravil zborovalce v imenu puljske podružnice g. Lacko Križ, je bil občni zbor zaključen. — Tako pravi o tem občnem zboru pondeljko »Edinost«. Ne spuščamo se v podrobnosti. Čudno se nam pa zdi, če na občnem zboru predsednik izjavi, da se volitve v odbor ne morejo vršiti samo zato, ker on (predsednik) ne more sprejeti predsedniške časti. To je na vsak način redka novost, ki je možna le v narodni delavski organizaciji pod Mandičevim absolutizmom. Prav malo verjemo izjavi, da je delavstvo za Mandiča, ki pa da namerava odložiti predsedstvo radi postopanja proti njemu v zadevi konsumnih društev. Recimo raje odprto, kar so ustanovitelji narodne delavske organizacije na občnem zboru čutili: Pred par leti so tržaški frakari organizirali četo delavcev, da bodo imeli maso, ki naj bi s svojimi glasovnicami pomagala podaljšati življenje tržaškemu težko bolnemu in umirajočemu liberalizmu. Pa zgodilo se je nasprotno temu, kar so mislili doseči, zgodilo se je, kar se mora zgoditi v vsaki organizaciji delavcev, ki ni res demokratična, neodvisna in strokovna ampak privesek tržaške liberalne stranke in sredstvo v rokah onih, ki bi radi s pomočjo ubogega delavca trpina prišli do poslanskih stolčkov in diet. Organizirano slovensko delavstvo pa se je zavedlo svoje moči, zrastlo je svojim lastnim organizatorjem čez glavo in noče več služiti za samo stafažo. Zato so se že pri zadnjih volitvah slišali glasovi, da hočejo imeti delavci polovico mandatov zase. V takem ozračju mora biti seveda gospodu Mandiču prav tesno pri srcu in se ne bi nič čudili, če bi tržaški bogovi zastokali: Kriza se bliža! — Da, kriza je že tu, za nesrečno krizo pa pride — katastrofa! Liberalci obstruirajo.

— **Iz sodne službe** je prestavljen nadoficial Jožef Schott iz Litije k deželnemu sodišču v Ljubljani. Za Litijo je imenovan ofical Matija Deržaj v Metliki nadoficialom.

— **Visok gost v Dalmaciji.** Nadvojvodinja Marija Jožefa je dospela pretekli torek popoldne na ladji »Dalmat« v Gruž iz Korčue ter se je nastanila v hotelu »Imperial«. Pred hotelom je svirala godba društva »Gundulič«. Nadvojvodinja si je ogledala mesto in okolico.

— **Smrt roparja.** 14. t. m. je utonil v Soči, preganjan in ustrelen od orožnika, glasoviti ropar Ciril Mayer. Rojen je bil na Goriškem leta 1874 in pristojen v Anikovo. Že v zgodnji mladosti je prišel v nasprotje s kazenskim zakonom, z 20. leti pa je dozorrel v pravega roparja. Plenil je po deželi in bil strah prebivalcev; več mesecev so ga oblasti zastonj zasledovale. Decembra 1895 pa je oborožen od pet do glave prišel v Gorico, kjer so ga spoznali in po hudem boju s stražniki spravili na varno. Radi mladostne dobe ga je goriško porotno sodišče obsodilo le na osem let ječe in potem v prisilno delo. Leta 1907 mu je kazen potekla in vzeli so ga k vojakom; tu je kmalu pobegnil in se zatekel v Furlanijo, kjer je zopet prišel svoje roparsko rokodelstvo. Nazadnje se je priklopil neki ciganski četi, ki je razven mnogih tatvin in roparskih napadov izvršila v okolici Čedadu tudi roparski umor. Pred nekaj dnevi je prišel Mayer zopet na Goriško ter so ga orožniki zasledili v okolici Solkana. Toda ušel jim je, ko je iz puške dvakrat ustrelil nanje. Dne 14. t. m. je v bližini narasle Soče naletel nanj orožnik in ker je na klic »Stoj« zbežal proti reki, je orožnik sprožil in ropar je zadet izginil v valovih.

— **V jetnišnici umrla.** 25 let stara delavčeva žena Marija Vončina, doma iz Juršic pri Postojni, je bila v zaporu tukajšnjega deželnega sodišča radi otroškega ropu. Obravnava bi se morala začeti 13. t. m. Ko jo je pripeljal paznik pred preiskovalnega sodnika, je padla na tla, zadela jo je srčna kap. Marija Vončina je neki znanci ukradla na Sušaku 18 dni starega otroka ter odšla k svoji materi na Kranjsko. Mož Vončine si je želel namreč naslednika, ker pa v zakonu nista imela otrok, ga je žena varala z bližnjim porodom ter storila omenjeni zločin. To dejanje so takoj opazili, zasledili storilko, in otroka vrnili pravim staršem.

— **Trst — turska železnica — London.** S 1. oktobrom t. l. se je napravilo novo, izredno ugodno zvezo med Trstom c. kr. drž. žel. čez tursko železnico in Londonom. Brzovlak št. 2, ki odhaja iz Trsta c. kr. drž. žel. ob 5. uri popoldne in dospe v Monakovo ob 6. uri 30 minut zjutraj, ima tam direktno zvezo na brzovlak št. 67 v Frankobrod, Kolin in London, ki odhaja iz Monakovega ob 7. uri 5 minut zjutraj in dospe v Frankobrod ob 1. uri 28 minut, v Kolin ob 5. uri 44 minut, v Ostende ob 10. uri 51 minut ponoči in v London ob 5. uri 38 minut zjutraj. Cela vožnja iz Trsta c. kr. drž. žel. do Londona traja tedaj le 36 ur 38 minut. Radi udobnosti potujočega občinstva je preskrbljeno v obilni meri. Iz Trsta c. kr. drž. žel. do Monakovega vozi en direktni voz I. in II. razreda, izventega en spalnici voz; na progi Monakovo - Bruselj vozi I jedilni voz in med Monakovim - Ostendo oziroma Kissingen vozovi brez izjeme. Ker je ta zveza spojena z brzoparniki avstrijskega Lloyda iz Dalmacije, Aleksandrije, Carigrada itd., je pač poklicana, da si osvoji promet med orientom, adrijskim morjem in Angleško. Enako hitro zvezo v obratni smeri se bo brzkone oživotvorilo v poletju prihodnjega leta.

— **Avstrijska pošta,** pravijo, da najboljše funkcijonira. No, če povsod tako funkcijonira kakor na železnici Kranj - Tržič, potem ne zasluži nobene hvale. V Križe pri Tržiču prihaja velikokrat »Slovenec« šele čez dva dni. Zadnji teden se je to že trikrat zgodilo. Kdo ve, kod roma, predno pride v Križe. Sploh je toliko nedostatkov pri tej pošti, da se je čuditi, kako ljudje še potrpijo. Poštni urad je v Tržiču, v Križah pa samo nabiralnik. Od tod vsa mizerija. Od Kranja do Tržiča ni nobenega poštnega urada. V Križah bi moral biti na vsak način. Tudi Kovorjanom bi prav prišel. Občinski odbor zgani se in vložil prošnjo za poštni urad Križe - Kovor!

— **Nova slovenska tiskarna v Ameriki.** V Jolietu so začeli pretekli dni zidati novo tiskarno za časopis »Amerikanski Slovenec«.

— **Za »Katoliški dom« rokodelskih pomočnikov v Novem mestu** je daroval prečastiti gospod Matija Kolar, stolni dekan v Ljubljani, 10 K, in častiti gospod Ivan Globelnik, župnik v Polšniku, za enkrat 5 K. Srčna hvala jima! Ker je društvo v slabih gmotnih razmerah, se prosi obilo posnemalcev!

— **»Učiteljski Tovariš«** vabi in pozivlje svobodomiselne učitelje, naj povsod ustanavljajo Sokola. Značilne so pa besede, ki jih navaja glede naših telovadnih odsekov. Pravi tako-le: »Klerikalni telovadci hočejo biti Sokoli, prevzeli so nekaj zunanjosti Sokolov, gre jim za efekt, nimajo pa idej in podlage, in telovadba brez vodilne ideje je ko stroj brez strojnikov. Njim gre le za mladino; četudi se nimamo bati njih plitvih (!) organizacij, je vendar naša dolžnost, da pridobivamo vedno, zato vzgajamo svojo mladino in ne pustimo je zavesti klerikalcem v nizki fanatizem.« Tako »Tovariš«. Pustimo učitelje, naj ustanavljajo Sokola, ako imajo toliko časa in ako se hočejo ljudstvu še bolj odtužiti, ampak povdarjati moramo, da naši Orli

nikdar in nikoli nočejo biti Sokoli, ker Orli stojé na krščanskem, Sokoli pa na svobodomiselnem stališču. Kar se pa tiče idej in podlage in plitvosti, imamo pa samo pomilovalen posmeh. Edini stavek, ki ga podpisemo z obema rokama, je v »Tovarišu« nauk mladim učiteljem: »Zamenjajte vrček in cigareto z znanstveno knjigo, ki vam bo širila obzorje po vesoljnem svetu, vam dajala vpogled v vse stroke znanosti in vas usposobljala za uspešno narodno delo.« — »Tovariš« mora že poznati svoje! Vsekakor bo mladim učiteljem boljše in bolj koristno, pustiti vrček in cigareto, kakor pa ustanavljati sokolske župe!

— **Semenj.** Zupanstvo Šmihel-Stopiče s tem naznanja, da se kandidirani semenj — ker bo v torek, dne 19. oktobra 1909 veliki novomeški Lukežev semenj — preloži na četrtek, dne 28. oktobra. — Zupanstvo Šmihel-Stopiče, dne 12. oktobra 1909. Zupan: Jos. Zurec.

— **»Slovenska pisarna«**, glasilo odvetniških in notarskih uradnikov je prinesla sledeči članek: »Bela vrana«. V Gorici je odvetnik g. dr. Fran Pavletič. Do sedaj je plačeval svoje uradnike povprečno enako, kakor drugi goriški slovenski odvetniki. Po izboljšanju odvetniške tarifa je zvišal plače svojim uradnikom: Enemu je dal 80 K več, ko dosedaj, enemu 50 K več, enemu 20 K več in enemu 10 K več. To je eden, ki je sledil zadnjemu pozivu v »Pisarno«. Drugih, kakor kaže, ne bo za njim. Slava njemu, ker je to ena izmed belih vran. Kajti opomnimo, da ni to storil vsled pritiska, ampak čisto prostovoljno, iz lastne inicijative. Dal je vrhu tega vsakemu uradniku po 14 dni počitnice, in enemu, kateremu počitnic ni mogel dati, je plačal skozi 14dnevni počitniški čas dvojni njegov dnevni zaslužek. To se je zgodilo tisti čas, ko so se drugi goriški šefi obegnili v »Pisarno«, da je njen ton »revolver-ski« brez vseh ozirov, in tisti čas, ko so v Celju morali poseči tovariši po stavki, sicer bi ne bili dobili niti nedeljskega počitka! Dal Bog, da bi temu vzgledu sledili še mnogi šefi, ter prišli enkrat do prepričanja, da je naš boj za zvišanje plač pravičen in v smislu določeb novega odvetniškega tarifa povsem opravičen. Želimo veliko posnemovalcev.

Samonemški Dunaj? Vsem Dunajčanom se vendar še ni pamet zmešala. O mržnji hipernacionalnih Nemcev do Čehov in Slovanov, ki bivajo na Dunaju, piše znani »St. Angela-Blatt«: »Del fanatičnih nemških nacionalcev in radikalcev se boji, da bi se Dunaj in okolica ne počehla, ker imajo Čehi na Avstrijskem nekaj svojih šol. To je pač nespametno in pretirano. Kaj počne nemški »Schulverein« za otroke nemških uradnikov, ki bivajo v nemških pokrajinah? Ali ne ustanavlja nemških privatnih šol? Komu bo padlo v glavo in kdo bi dolžil Nemce, da hočejo ondi dotično pokrajino germanizirati? Ali je zločin, če imajo češki starši iskreno željo, da bi se njih otroci izobraževali na podlagi materinega jezika? »Pustite mi Čeha na miru!« je zaklical nekoč dunajski župan. Najbolj žalostno pa je, da se teh narodnostnih pretiravanj udeležujejo tudi verni katoličani — in sicer vzgledni možje — da, celo katoliški duhovniki!«

Štajerske novice.

Š **Ljutomer.** Kakor beremo po časnikih, dobimo v Ljutomer novega sodnika v osebi gospoda dr. Biceka, dosedaj v Metliki na Kranjskem. Možu svetujemo, naj ne hodi po Dovatovih stopinjah, ker potem bi znal naleteti na hud odpor.

Š **Požar** je uničil 9. oktobra iz lesa obstoječo, s slamo krito viničarijo pujske graščine v Trebušaku. V viničariji stanujeta zakonska Jožef in Gera Ribič. Nastal je ogenj po nesrečnem igranju triletne otroka z vžigalicami. Škoda, ki jo je naredil požar, presega veliko zavarovano vsoto 1500 K. V plamenu je našel smrt tudi sedemmesečni otrok.

Š **Svinja objedla otroka, da je umrl.** Iz Remšnika nam pišejo: Pred sodiščem se je pred kratkim imela zagovarjati Terezija Forstner radi premajhne paznosti na otroke. Dne 9. junija je zapustila stanovanje in šla delat na polje. Doma je ostala samo 6 let stara hčerka in njen enoletni bratec. Deklece je šlo iz sobe, ne da bi vrata zaprla; prišla je v sobo svinja, ki je enoletnega otroka tako obgrizla, da je umrl. Uboga mati je bila pred sodiščem oproščena, ker je ne zadene nobena krivda.

Š **Škale.** V nedeljo 17. oktobra napravil pevsko društvo »Braslovce« izlet v Škale, ter poje popoldan pri g. A. Lergar možki zbor. Prijatelji lepe pesmi se uljudno vabite k udeležbi tega koncerta braslovških pevcev.

Š **Ptuj.** Tukaj se je zadnji čas godila velika posebnost, namreč tatvina koles. Posebno usodepoln je bil šesti oktober. Ob petih popoldne je bilo ukradeno nekemu Horvatu 120 kron vredno kolo. Zvečer proti osmi uri pa ekonomu Vasletu kolo za 80 kron. Prvo kolo je prodal tat nekemu pekovskemu pomočniku v Zavrču za 66 kron ter jo pobrisal na Hrvaško. Dne 11. t.

m. je bilo pa od tvrde Lepoša Egonu Rusu ukradeno kolo, vredno 90 kron. O tatu ni ne duha, ne sluha.

AMERIŠKE VESTI.

V St. Pavlu (Minn.) je 21. septembra praznoval slovenski župnik Anton Ogulin 25-letni jubilej mašništva. Rojen je bil leta 1862. v simeški župniji na Dolenjskem. Gimnazijske študije je izvršil v Novem mestu. Leta 1880. je prišel v Ameriko s škofom Starilom. — V Collinwoodu se je poročil g. Josip Mervar z gđno. Marijo Gerbec iz Indianopolisa. V Elli pa se je poročil Franc Miklavčič s Franjo Brodnik in Matevž Zgone z Marijo Gradišar. — Dne 19. septembra je zaklal rojak Tomaž Vovk v Flemingu, država Kansas, svojega prijatelja Antona Skrobanjo iz litijske okolice. Vzrok umoru je bila Skrobanjeva žena. — V bolnici v Lassalle leži smrtno ranjen občesploštvani rojak Mat. Brglez. 15. septembra ponoči se je vračal domov. Na potu se je sprl z dvema Poljakoma. Eden Poljakov je zaklical nekemu policaju, naj prime Brgleza. Policaj pa je Brgleza ustrelil dvakrat v trebuh. Brglez je doma z Gornjegagrada na Spodnjem Stajerskem.

Ljubljanske novice.

Ij Slovenci in Poljaki. Kakor javljajo Ljubljanski listi, bo poleg poslanca S t a p i n s k e g a zastopal Poljsko Ljudsko Stranko jutri na shodu Vseslovenske Ljudske Stranke tudi poslanec S k o l y s z e w s k i.

Ij Na jutrišnji ljudski slavnosti »Ljubljane« sodeluje iz posebne prijaznosti odlični član slovenske opere operni pevec g. p. l. Vulakovič, ki poje romanco iz opere »Zrinjski« in bosanske narodne pesmi; dalje sodeluje s solospeli iz opere »Aida« in »Cornevilski zvonovi« prof. g. A. Robida, in spevokomik slovenskega gledališča g. Josip Povhe, ki nastopi s kupelji iz raznih operet in ki predstavlja prizor »Jaz in moje kolo«, in v dveh narodnih duetih dr. Ivan Robida in gospodična Minka Bonačeva, ki sta priljubljena znanca našega občinstva. Član »Ljudskega odra« g. Fr. Orehek nastopi z deklamacijo »Zedinjena Slovenija«. Poleg teh točk bo še mnogo drugih presečenj.

Ij Zbor »Ljubljane« nastopi jutri z naslednjimi točkami: »Za dom med bojni grom«, moški zbor. — A. Dvořak: »Padle so pesmi v dušo mi«, mešani zbor. — Dr. Benjamin Ipavec: »Kukavica«, mešani zbor. — Marko Bajuk: »Moj očka«, narodna pesem, mešani zbor. — Anton Svetek: »Vojakova ljubezen«, moški zbor. — Emil Adamič: »Da sem jaz ptičica«, mešani zbor. — Dr. G. Krek: »Tam na vrtni gredi«, mešani zbor. Poleg tega poje zbor poljske narodne pesmi in razne Bajukove narodne pesmi. Že ta pevski vspeled zasluži splošno zanimanje.

Ij Popolni orkester »Slovenske Filharmonije« svira jutri na slavnosti »Ljubljane«. Otvori koncert »Slovenske Filharmonije« kapelnik g. Marcuzzi nato pa izvaja orkester pod vodstvom koncertnega mojstra g. Talicha naslednje točke:

Mendelssohn: »Ruy - Blas, overtura. Pucini: »Madame Butterfly«, potpuri. Čajkovsky: a) »Elegija« za godala; b) »Marche Miniature«.

Dvořak: »Slovanski ples št. 4«. Poleg teh briljantnih točk svira orkester še mnogo drugih skladb ter si je za to, kakor čujemo, izbral izredno bogat in zanimiv spored. Poleg »Slovenske Filharmonije«, ki igra v veliki dvorani, igra v kleti novoustavljenej orkester, v kavarni pa ciganska godba.

Ij Razstava dragocenih dobitkov »Ljubljane« bo jutri od desete ure dopoldne v mali dvorani »Uniona«. Že do danes dopoldne došli dobitki prekašajo vse dosežanje dobitke. Dobitki se še sprejemajo danes od 6. do 8. ure zvečer v uredništvu »Slovenca«.

Ij Ljudski oder. Opozarjamo še enkrat na predstavo Anton Medvedove narodne igre v petih dejanjih »Črnošolec«, ki se vrši jutri v nedeljo, dne 17. oktobra t. l. v deželnem gledališču. — Začetek te predstave bo ob polu štirih dopoldne, konec po šesti uri. — Udeležniki ustanovnega shoda Vseslovenske Ljudske Stranke imajo najlepšo priliko uveriti se, kako napreduje naše delo v vseh strokah, tudi v dramatični. Pa tudi igra sama, vzeta iz narodnega življenja, zasluži vspricho svojega jedra, da jo vidi vse naše izobraženstvo, kakor tudi vsak, komur je le mogoče. — Ne dvomimo, da bo gledališče napolnjeno do zadnjega prostora; igra in igralci zaslužijo to, saj je vrlo naštudirana, in kar je glavno: sodelujejo edino domače moči! Zato je zanimanje tem večje. Sedeži in lože se dobivajo v trafiki gospe Češarkove, jutri od 10. ure nadalje pa v hotelu »Union«. Jutri dopoldne torej v deželno gledališče k predstavi slovenskega ljudskega odra!

Ij Dekoracija »Unionove dvorane« za jutrišnje prireditve je nekaj izredno kras-

nega. Dekoracijska dela vodi podpredsednik »Ljubljane« gospod Rado Sturm. Dvorana je vsa odeta v zelenje, balkoni so okrašeni z vencji in grbi vseh avstrijskih slovanskih dežel ter z zastavami teh dežel, v ozadiju se vidi velika skupina zastav v barvah avstrijskih slovanskih dežel. Pri večerni prireditvi bodo v veliki in mali dvorani tudi elegantni paviljoni.

Ij Razglednice s sliko dr. Ivana Šusteršiča izidejo za jutrišnje prireditve. Vsak somišljenik, ki prihihi jutri v Ljubljano, naj kupi nekaj teh razglednic!

Ij Pevska skušnja »Ljubljane« je jutri ob deveti uri dopoldne v mali dvorani hotela »Union«.

Ij Krščanska ženska zveza. Včeraj je predaval v krščanski ženski zvezi dr. Jos. Jerše o temi: Meščanska žena in socialno delo. Prišlo je dokaj članic, vendar bi bilo želeli, da bi se zveza nekoliko bolj zgibalala. Pri nekaterih članicah je opaziti mlačnost za socialno in karitativno delo. Društvenice, agitirajte med vrstnicami, da se širi vaš krog! Vse se giblje in dela, naj bi se zgibala tudi krščanska ženska zveza. Prihodnjico bo predavala gđna učiteljica Marija Stupica.

Ij Cene jedil in pijač na jutrišnji slavnosti v »Unionu« bodo nabite na stebrih pri vhodu v veliko dvorano, na kar opozarjamo občinstvo.

Ij Izvenredni občni zbor »Slovenske Filharmonije« bo prihodnji petek, 22. t. m., ob 8. uri zvečer v hotelu Ilirija. Na dnevnem redu je volitev predsednika in odbora.

Ij Za Ferrera, voditelja barcelonskih razbojnikov, hoče Ribnikar aranžirati v Ljubljani demonstracije, kar on, ki se je 20. septembra v tej stvari dobro izučil, izbornu razume. Falirani liberalni Barcelonci hočejo v nedeljo v Ljubljani najbrže škandalos, ampak ta stvar se jim bo korenito ponesrečila. Tudi Ljubljana ni več liberalen pašalik in vsak razgrajač jo bo pošteno izkupil. Ribnikar hoče celo stvar zopet na svojo roko in s pomočjo tistih bitij, ki tvorijo njegovo »narodno delavsko« uprizoriti in sicer je včeraj v nemške liste brzojavil, češ, pripravljajo se demonstracije za Ferrera in zoper Vseslovensko Ljudsko Stranko. V Ljubljani pa se nobena duša ne zveni za Ferrera in tudi nihče ne misli osramotiti se z demonstracijami zoper naše slovenske goste. Očividno je, da je to vse zopet le Ribnikarjevo hujskanje. Mož se bo hudo opek. Prihodnji teden mu še nekaj povemo.

Ij Kaj se dá vse iz Ljubljanice narediti. Pri razpravi o dr. Lampetovem nujnem predlogu za zgradbo podeželnih električnih central je prišla v razgovor v deželni zboru tudi Ljubljanica. Sklep deželnega zbora naroča deželni odboru, da naj pri tem študira, ali se ne bi dala sedaj, ko je v tiru osuševanje barja, ustvariti tudi kaka vodna sila. Baron Codelli je pri tem poglavju obširno utemeljeval svoj projekt, ki ima sledeče bistvene poteze. Ljubljanico treba zajeziti, da ne bo prehitro odtekala, kar bi bilo v škodo barju. Naredi se en jez pri mostu v Štepanjo vas, drugi na selu pri samostanu Karmeličank. S tem bi se ohranila gladina Ljubljanice na taki višini, da bi postala Ljubljanica plovna za majhne parnike. Vozil bi potem parnik med Ljubljano in Vrhniko. S tem bi se poživila zopet nekaj cvetoča pločitev po Ljubljani. Vožnja po Ljubljani s parnikom bi bila jako prijetna, gotovo prijetnejša kakor po vrhniški železnici. Tovorni promet bi bil jako poceni. Ta ideja je bila od vseh poslancev jako simpatično sprejeta, in izrekla se je misel med poslanci S. L. S., da če bo projekt izvedljiv, osnujejo konsorcij za paroplovbo po Ljubljani. Pri Štepanji vasi bi bil vodni padec okoli 4 metre, kar bi bilo dovolj za elektrarno, ki bi dala do 1000 konjskih sil. Ker se je pri deželnem odboru že sedaj priglasilo odjemalcev za 4250 konjskih sil, bi bila ta elektrarna ob Ljubljani dobra izpolnilitev za eventualno večjo elektrarno, ki bi se gradila ob Savi. Torej Ljubljanica vendar ni tako za nič, kakor so jo razupili!

Ij Vojaška godba igra jutri v nedeljo od pol 12. ure do pol 1. ure popoldne v »Zvezdi«.

Ij Musica sacra. Jutri, v praznik posvečevanja cerkv, se bo pri veliki maši ob 10. uri izvajalo v stolnici: Missa in hon. ss. Cordis Jesu, zl. Fr. Kimovec, Graduale »Locus iste«, zl. Ant. Foerster, Ofertorij »Domine Deus«, zl. St. Premrl.

Ij Orka poštruktura, pa sma ja spet po.... je včeraj Turk vpil po Ljubljani. Beležimo da se bolje spozna tega moža olike in dobrih manir, ki so menda vzor gostom kavarne »Evrope«.

Ij Nesreča. Včeraj opoldne je Ivan Zupan, hlapec, rojen leta 1883 v Krški vasi pristojen v Krko peljal stavbeni les na skladišče »Kranjske stavbinske družbe«. Na Vrtači se mu je prebrnil voz v jarek. Zupan je prišel pod voz z levo nogo in čez križ. Na pomoč so prihiteli družbeni delavci ter ga rešili izpod voza. Zupan je zadobil na levj nogi težko telesno poškodbo. Prepeljali so ga z rešilnim vozom v dež. bolnišnico.

Ij Prvo ljubljansko uradniško gospodarsko društvo priredi jutri v nedeljo iz najbolj vpeljanega blaga in perilne, galanterijske in modne stroke malo razstavo v svojih društvenih prostorih (vogal Kongresni trg št. 12 in Vegova ulica št. 2). Vsi p. n. člani se najljubneje vabijo, da si to razstavo ogledajo, kakor tudi oni p. n. gosposdije in gospe, ki dosedaj še niso pristopili temu prekoristnemu društvu.

Ij Poučni kuharski tečaj »Zadruga gostilničarjev, kavararjev, žganjetočnikov in izkuharjev v Ljubljani« priredi tudi letos poučni tečaj v kuharstvu, kletarstvu, gospodinjstvu, higijeni, knjigovodstvu in serviranju. Tečaj se bo vrši v novozgrajenem hotelu »Tivoli«, ki ima v to moderno urejeno kuhinjo in druge prostore. Podpore so zagotovili c. kr. ministrstvo javnih del, trgovska in obrtna zbornica, deželni odbor in mestna občina ljubljanska. Tečaj za serviranje se prične že 3. novembra in traja do 13. decembra t. l., splošni kuharski tečaj pa se prične 15. novembra in traja do 18. decembra t. l. ter se konča s splošno kuharsko razstavo. Kurz za serviranje, ki se prične že 3. septembra, je namenjen glavno za ljubljanske pripadnike gostilničarske zadruge, to je vajence, natakariče, natakarije ter hčere in sinove gostilničarjev, kakor tudi za gostilničarke in gostilničarje same. Prijave se sprejemajo pismeno ali ustno pri gostilničarski zadrugi v Ljubljani, Gradišče št. 7.

Znanost in umetnost.

* »Slovenski Učitelj«, številka X., ki je bila danes razposlana, ima sledečo vsebino: »Naš dan...« Odmevi od zborovanja Slomškove zveze. — Varstvo mladine. (Aktualna razprava.) — Disciplina v šoli in v cerkvi. — Resna beseda deželni poslancem. — III. slovensko-hrvatski katehetskij tečaj. Poročilo o referatih. — V predalu »Katehetskij in učiteljski vestnik« je razvrščenih mnogo zanimivosti. Tako n. pr. najdejo osobito oni učitelji, ki simpatizirajo s svobodomislecij, v odstavku: »Če bi le kaj izdalo«, marsikaj za resno meditacijo.

Marolt, Nagrobnice. Ta krasna zbirka žalostink je ravnokar izšla in bo našim pevskim zborom prav dobro došla. Vsebinske je sledeče: Blagor mu. — Pri mrtvaškem sprejmu. — Žalostinka. — Človek, glej! — Nad zvezdami. — Pokojnemu v slovo. — Jamica. — Usliši nas Gospod! — Na grobu. — Pri pogrebu. — Tolažba v smrti. — Kaj jokate? — Ne plakajte! — Odbilo je srce. — Ob smrti nedolžnega otroka. — Tugospjev. — V ozki jamici. — Nagrobnica. — O Gospod! — Na gomili. — Glasi milo zadonite! — Žalostinka. — Prošnja za mrtve. — Mrtvaški blebi angeli. — Beati mortui. — Animas fidelium. — Libera. — Misere. Zbirka obsega torej 28 zborov naših najboljdomačenih priznanih skladateljev kakor: Foerster, P. Angelik, Aljaž, Gerbič itd. Slovenski pevovodji in pevci bodo pridno segli po tej zbirki, ki ima jako priročno žepno obliko in velja lično vezana samo K 240. Zbirko je založila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Obširna ocena sledi.

Telefonska in brzojavna poročila.

LJUDSTVO ZA NAŠE POSLANCE.

Jesenice, 16. oktobra. Klubu deželnozbornskih poslancev S. L. S. za delo v korist ljudstva: Slava. Odbor delavskega političnega društva na Jesenicah.

VELIKE MANIFESTACIJE NA DUNAJU.

Dunaj, 16. oktobra. Jutri se vrše tukaj velike manifestacije. Nemški nacionalci in dijaki napravijo »bumel« po ringu, soc. demokrati pa velike shode za delomožnost parlamenta.

OGRSKE MEŠETARIJE.

Dunaj, 16. oktobra. Baje se ogrska kriza na ta način »reši«, da postane šef kabineta grof Ivan Zichy, notranje ministrstvo pa prevzame član Košutove stranke. V tem kabinetu bi imeli največ govoriti Juthovci.

WÖFLING TOŽEN.

Dunaj, 16. oktobra. »Wiener Zeitung« priobčuje edikt, glasom katerega toži Leopolda Wöflinga, bivšega nadvojvoda, njegova bivša žena Adamovič za 31.000 K alimentov.

KAKO LIBERALCI IN SOC. DEMOKRATI Z BOMBAMI IN REVOLVERJI ŽALUJEJO ZA SVOJIM MOJSTROM.

Barcelona, 16. oktobra. Poroča se, da so izbruhnili v Barceloni težki nemiri. En del mesta je v ognju. — Razpočilo se je na različnih krajih mesta več bomb, ki so prouzročile ogromno škodo. Mnogo oseb je bilo od bomb ubitih. — V neki krojačnici so našli drugo bombo. Tudi ta je eksplodirala med transportom. Obe bombi sta bili enake sestave. — Sinoči so našli eno bombo na ulici nasproti škofijiški palači.

Milan, 16. oktobra. 10.000 častilcev Ferrera se je podalo k ječam v S. Vittore ter so hoteli vanje udrjeti in arestante osvoboditi. Ferrerove častilce je policija razgnala.

Praga, 16. oktobra. Policija je zabranila sožalni shod za Ferrera in sicer z motivacijo, da se ne smejo zločini proslavljati.

Berolin, 16. oktobra. Tukaj je več socialnih demokratov pred španskim poslanštvom demonstriralo za Ferrera, pa jih je policija na konjih s sabljami napodila. Med demonstranti so bili večinoma vagabundi in bivši arestanti.

Brno, 16. oktobra. V moravskem deželnem zboru je manifestiral za Ferrera socialni demokrat Prokeš. Neumna demonstracija se je ponesrečila.

Piran, 16. oktobra. Nekaj tukajšnjih barab in »mulov« je manifestiralo za Ferrera.

Zader, 16. oktobra. Tukajšnje seme-nišče morajo varovati orožniki pred so drgo.

Trst, 16. oktobra. Tukajšnji občinski svet je izrazil sožalje nad smrtjo vodje barcelonskih roparskih band, Ferrerom. V znak žalosti so vstali tudi slovenski okoliški poslanci.

Trst, 16. oktobra. Nekaj sto anarhistov in druga sodrga iz staromestnih lukenj je včeraj šla pred hišo »Dinastične zveze« in streljala. Policija je zaprla blizu 50 barab.

FERREROVCI HOČEJO ZAŽGATI CERKVE!

Rim, 16. oktobra. Sodrga je poskušala zanetiti ogenj na cerkvi S. Giovanni. Demonstranti so zažgali podobo kardinala Merry del Vala.

Milan, 16. oktobra. Sodrga je hotela vdreti v stolno cerkev, pa jo je vojaštvo razgnalo. Več vojakov je ranjenih.

Barcelona, 16. oktobra. Vojno sodišče sodi zdaj štiri bombometalce, ki so bili včeraj prijeti. Neki trgovec, ki ga je bomba zadela, je danes umrl.

Razne stvari.

Nadaljni mažarski obiski v Bosni. Komaj so odšli budimpeštanski občinski očet-je, že je prišel nov oddelek Madžarov v Sarajevo — »na obisk«, seveda. To so mažarski trgovski in industrijski zastopniki, 65 po številu. To se ve, da so bili oficijelno pozdravljeni na kolodvoru, in sicer po predsedniku trgovske in obrtne zbornice Berkoviču. Mažari hite, da si zagotove najboljše zalagaje v Bosni in pokorni domačin jim odpira vrata svojih shramb in čaka, kaj si bodo gospodje izvolili...

Turčija za bosensko mohamedansko mladino. Porta je odredila, da se bo odslaj vsako leto sprejelo v zavod Galata-Seraj po 15 mohamedanskih dečkov iz Bosne in Hercegovine kot brezplačne gojence.

Dragocenosti v mesinskih razvalinah. Dragocenosti, ki so jih vojaki izkopali iz potresnih razvalin v Mesini in se niso oglasili zanje lastniki, znašajo 80 milijonov lir. Večina teh dragocenosti je spravljenih v lesenih barakah, katere stražijo vojaki. Po uradnih poročilih je pokopanih v razvalinah še 30.000 ljudi.

Otroška mrtvoudnost (Polyomyelitis) o kateri so zadnji čas pisali časopisi, da se je epidemično pojavila na Stajerskem, je našla sedaj tudi na Koroškem veliko žrtev. V zadnjih tednih se je pojavilo na Koroškem 31 slučajev te bolezni. — V zahodni Nemčiji se je ta otroška bolezen zelo razširila, kot se poroča iz Kolina. Zlasti v okraju Arnsberga se je pojavila v zelo velikem obsegu. Doslej je znanih 450 slučajev obolenih, od katerih jih je že 70 umrlo.

Moč Košutove stranke na Ogrskem. Od 19.203.530 prebivalcev Ogrske ima samo 1.056.664 ljudi, to je samo pet odstotkov, volivno pravico. Od teh se je zadnjih državno - zbornskih volitev udeležilo le 802.168 volivcev, in so dobili kandidati neodvisne stranke samo 301.935 glasov, med tem ko so dobili kandidati nasprotne stranke 500.233 glasov. Torej je zelo majhna manjšina prebivalstva, ki tvori neodvisno stranko in večina volivcev ni glasovala za njo, ampak za nasprotne stranke. Kljub temu igra Košut prve gosli!

Pasje meso konkurira konjskemu. V Nemčiji se je glasom službene statistike zaklalo in pojedlo v drugem četrtletju letošnjega leta 1051 psov in 9785 konj.

Connan Doyle o grozovitostih v državi Kongo. Vsi londonski časopisi prinašajo dolge članke o izjavi Connan Doyleja o grozovitostih države Kongo. Connan Doyle predava o teh dogodkih. Na nekem zborovanju je dejal, da bo organiziral kompanijo proti strahotam, ki se dogajajo v Kongu ter bo izzval med ljudstvom nezadovoljstvo. Priredil bo po celi Angleški predavanja, da bo prisilil vlado, da uradno posreduje. Connan Doyle je dejal: Odkar je kralj Leopold ustvaril državo Kongo, je nehalo živeti 10 milijonov ljudi, to je tretjina prebivalstva. Mesto Boloko, kjer se je nekoč zelo razvijala trgovina, ima sedaj samo 7000 duš. Doyle je dejal, da hoče pozvati vevlasti, da izvedejo mednarodno blokado. Ima dokaze o umorih več tisočev domačinov, katera so izvršili Belgijci.

Svojega moža okradla. Iz Reke se poroča: Zena Matija Rennerja v Fenyőföck je ukradla svojemu možu hranilnično knjižico z 12.000 kronami, 1200 K v denarju ter potem pobegnila. Bržkone je pobegnila čez Reko v Ameriko. Poizvedovanja so se upeljala.

Bleriot v Budimpešti. Zrakoplovec Bleriot je prišel danes v soboto v Budimpešto s svojo ženo. V nedeljo se bo v Budimpešti dvignil s svojim strojem v zrak. Na mestu, kjer se bo dvignil v zrak so postavljeni odri za gledalce. Grof Mihael Karolyi se bo dvignil s Bleriotom v zrak.

Česka šola v Draždanah. »Hlas Naroda« poroča: Češko društvo v Draždanah je ustanovilo česko šolo. S poukom se je takoj pričelo. Vpisalo se je 103 otrok, ki se poučujejo v dveh oddelkih.

Termalno in močvirno kopalnice Stubičke toplice, Hrvaško. je bilo obiskovano v sezoni 1909. od 2195 glasov.

Edina napaka labodjega mila (Schichtovega gostega kalijevega mila) je, da je predobro in preizdatno. Nihče ne verjeti, da enkratno podrgnjenje z labodjim milom nadomesti 3—4 kratno podrgnjenje s kakim drugim milom. Ako hočete milo hraniti, ga ne smete puščati v vodi. Ker je labodje milo popolnoma uspešno tudi v mrzli vodi in se torej tudi v mrzli vodi lahko topi, je pri njegovi uporabi treba dvojne paznosti. Ob pametni porabi pa je labodje milo vsekakor ne samo najboljšo, nego tudi najcenejše milo.

Oče umoril tri svoje otroke in samega sebe. Na Dunaju je včeraj zjutraj ustrelil knjigovez Ivan Gröpnar svoje tri male sinčke ter se je po tem groznem činu ustrelil tudi sam. Vzrok temu njegovemu dejanju je bila smrt žene in nazadovanje obrti. Ko so s silo odprli stanovanje, so našli očeta in sinove v krvi. Oče in najstarejši, šest let stari sin sta bila že mrtva, mlajša sinčka pa sta smrtno ranjena. Gröpnar je držal v roki še krčevito revolver, v katerem so bili štirje izstreljeni naboji, ki so vsi zadeli svoj cilj.

Mednarodni mirovni kongres v Bruslju. Pretekli ponedeljek je bil odprt v Bruslju VII. mednarodni mirovni kongres, kateremu predseduje belgijski senator Lafontaine. Govorilo se je o mednarodnem zedinjenju mirovnega tiska, o ureditvi mednarodne mirovne blagajne in o anulaciji prepovedi mirovne konference v Haagu, s katero se zabranjuje metati razstrelivne snovi iz zrakoplovov in letelčnih strojev.

Lastno dete je vrgla v ogenj. V Nizzi so zaprli 20 let staro deklico Marijo Giagio, Italijanko, ki je obtožena, da se je na grozen način rešila svojega otroka. Imela je z nekim moškim nezakonskega otroka. Mlada mati se je odločila, umoriti otroka, da prikrije sramoto. Ob priliki je vrgla dete v ogenj, kjer je v groznih mukah zgorelo.

Umetno dojeni

otroci, ki zaostanejo v razvitju, postanejo s SCOTT-ovo emulzijo cvetoči, debelo-lični, čvrsti in zdravi. Posebno redilno moč kakor lahka prebava

Scott-ove emulzije

odpravi pomankljivost v hrani.

Scott-ova emulzija vsled njenega prijetnega, sladkega okusa vedno rado vživa mlado in staro in si je izkazala pri hujšanju in slabostih katerekoli vrste kot neprekosno sredstvo.

Scott-ova emulzija si ohrani tudi v bodoče svoj sloves vzor-emulzija.

Cena izvorni steklenici 2 K 50 v.

Dobi se v vseh lekarnah.

Prište je s to znamko - kot garancijom znakom SCOTT-ovega ravnanja!



Raba tega v zamašek vžganega znamenja in ru-deče vrelske etikete se priporoča kot varstvo proti pogostim ponaredbam

Giesshublske kisle vode.

Izvir: Giesshubler Sauerbrunn, želez. postaja, zdravilno kopalnice pri Karlovih varih Prospekti sastonj in franko.

V Ljubljani se dobiva v vseh lekarnah, večjih specerijskih prodajalnicah in trgovinah s jestvinami in vinom.

Zalego pri Mihael Kastner-ju, Peter Lesniku in Andrej Šarabonu, Ljubljana. 114 52—49

Domače slovenske tvrdke

Posojilnice.

Kmetska posojilnica ljubljanske okolice, sprejema branilne vloge in daje posojila, Dunajska cesta št. 18.

Ljudska posojilnica Miklošičeva cesta 8. — Olej inserat.

Vzajemno podporno društvo, Kongresni trg 19 Olej inserat.

Razne tvrdke.

Jager Toni, trgovina ročnih del, Židovske ul. 5.

Kollmann Fran, zaloga porcelana in steklenine, Mesni trg.

Josip Košmerl prva jugoslovanska tvornica drož priporoča svoje izborne droži (kvas).

Lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotozva.

Mercinger T., trgovina s spec. blagom in delicatami. Sv. Petra cesta št. 37. in 42.

Pristou Filip, slikar za napise, črke in grbe, Prešernova ul. 50.

Treo Simon, stavbena tvrdka, Sv. Petra c. 25.

Žibert A., največja zaloga čevljev domačega izdelka, Prešernove ulice.

Dve hiši

se prodasta. Poizve se na Trnovskem pristanu št. 14, Ljubljana. 1687 13

VISOK zaslužek s trdnim pisnjem na domu, Rob. Gruss, zaloga nastanov, Kolin ob Benu, 2841 3—1

SINGER stroje dobite le v naših trgovinah. 402 24—2

Singer Co. akc. družba za šiv. stroje. Novomesto, Veliki trg 88.

Čisti samo s Globus čistilni izvleček. Najboljše čistilo za kovine na svetu.

ČISTI BOLJE kakor vako drugo kovinsko čistilo.

Dr. EVGEN GALLATIA bivši dolgoletni asistent porod. oddelka ordinira od 10-11 in 2-4 ure

Kroj. pomočnika za veliko delo sprejme takoj Ivan Zvezda krojaški mojster Jesenice. 2893 4—1

V Ameriko in Kanado zložna, cena in varna

vožnja s Cunard Line H 544 52

Bližnji odhod: iz Trsta, domačega pristanišča: Pannonia, 26. oktobra, Carpathia, 9. novembra 1909.

Iz Liverpoola: Lusitania, največji in najlepši parnik, 6. nov., 27. nov., 18. dec. 1909. Mauretania, 23. okt., 20. nov., 11. dec. 1909.

Pojasnita in vožne karte pri Andrej Odisek, Ljubljana, Slomškove ul. 25, bl. cerkve Srca Jezusovega.

Kdor želi kupiti dobro slamoreznico ali kaki drugi poljedelski stroj, ter sploh železnino vse vrste za stavbe, orodje i. t. d. naj se obrne na tvrdko

Karol Kavšeka nasl. Schneider & Verovšek trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

v Ljubljani Dunajska cesta št. 16.

Točna postrežba, nizke cene.

Izurjen, slovenščine in nemščine v govoru in pisavi popolno zmožen

KORESPONDENT 2883 1—1

v starosti od 22—28 let dobi takoj stalno službo v večjem tovarniškem podjetju. Prošnje s prepisi izpričeval, sliko ter označbo veroizpovedi pod „W. K. 968“ na Rudolfa Mosse, Dunaj I.

Razpisuje se služba ORGANISTA IN CERKVENIKA

v Dolu pri Ljubljani. Letna plača poleg prostega stanovanja 600 K v žitni beri in denarju. Prednost imajo prosilci, ki so zmožni voditi tudi tamburaški zbor. Nastopiti je službo do 15. novembra t. l. 2882 2—1

Župni urad Dol pri Ljubljani.

Cerkovnik želi premeniti službo. Isti je krojač, izučen pisarniških del pri posojilnici. Več se izve pisмено. Naslov pove uprava tega lista. 2866 1

Proda se **lepo posestvo** najlepša prilika za veliko trgovino: dve hiši skupaj poleg župne cerkve v Šmarji pod Ljubljano, le 4 minute od kolodvora. V hiši št. 20 je že nad 50 let dobro dočeta trgovina specerijskega blaga, tobakarna, žganjarna in gostilna z jedili. Zraven 11 oralov zemlje. Njiv okoli 20 mernikov posetve, sadovnjak in dobro zaraščeni gozdi. Natančnejša pojasnila daje **Janez Zaviršek**, mesar v Šmarji, ali pa **Anton Perčič**, posestnik v Paradišču, p. Šmarje — Sap, Dolenjsko. 2877 2—1

Sprejme se 2342 (1)

samostojen mlinar večš mlinarske stroke. Neoženjen ima prednost. Plača po dogovoru. Več se izve pri **Antonu Kobiju, Breg, Borovnica.**

2808 **Odda se takoj** 3—1

NEMEBLOVANA SOBA pripravna za društveno sobo ali pa pisarno. Več se izve na Rimski cesta št. 6, prtilčje.

Lepo posestvo z lastnim ribolovom v Ljubljanci in v Borovnici in jezerom v bližini Ljubljane se proda. Več se izve pri upravi „Slovenca“. 2891 3—1

Išče se lična, meblovana mesečna soba v sredini mesta (če le mogoče s hrano). Ponudbe prosim na naslov: **Uradnik 96**, poštroležeče Ljubljana, glavna pošta. 1—1

Kdor želi kupiti dobro slamoreznico ali kaki drugi poljedelski stroj, ter sploh železnino vse vrste za stavbe, orodje i. t. d. naj se obrne na tvrdko

Karol Kavšeka nasl. Schneider & Verovšek trgovina z železnino in poljedelskimi stroji

v Ljubljani Dunajska cesta št. 16.

Točna postrežba, nizke cene.



Pravilno ime Schichtovega
pralnega izvlečka je
ŽENSKA HVALA

To je najboljši milni prašek za
namakanje perila ter popolno
nadomestilo za beljenje po travi.
Dobiva se povsod!

VAJENCA za krojaško
obrt sprejme
tako **Fran**
Sitar Klad-
deza ul. 8,
Ljubljana. 2803 2-1

ORGANIST
cecilijanec išče službe pri večji fari. Zmo-
žen je poučevati tudi pevske zборе in pre-
vzame tudi tajništvo. Naslov pove uprava
„Slovenca“. 2773 5-1

Kuharica

pridna, zanesljiva in dobro izvežbana
želi službe pri kakem duhovniku ali pa
v župnišču. Ponudbe naj se pošljejo pod
naslov: „Dobra kuharica“ na upravo
2867 „Slovenca“. 3-1

Pozor! Prodaja Pozor!
najnovejše obleke jesenske in
narejene zimske, za
gospode, dame, dečke in deklice po naj-
nižji ceni edino
2629 1

Odda se takoj lepa 2859 2-1
MEBLOVANA SOBA

solidnemu gospodu, na željo tudi s hrano.
Naslov se izve pri upravnistvu „Slovenca“.

U Lattermannovem drevoredu se nahaja ed danes nadalje
menažerija z redkimi živalmi iz
vseh delov sveta. Predstave vsak dan
ob 5. in 7. uri zvečer. Glavna predstava: boj
z medvedi in krmljenje v nedeljo in praznik
ob 11. in od 2. ure pop. vsako uro. Cene prostor-
om: I. 40 v, otroci 30 v; II. 30 v, otroci 20 v.
2805 3-1 K obilni udeležbi vabi udani lastnik

2 krojaška pomočnika

sprejme takoj v trajno delo proti dobri plači
Josip Kikelj, Bohinj. Bistrica. 2863 1

STANOVANJE

z eno sobo in pritliklinami se odda
z novembarskim terminom. Vpraša
se v Gradišču 13, I. nadstropje
pri gospej Fadljevič. 2872 3-1

Skupna rezerva sklepom 1908
čez stotridesettisoč kron.

Upravno premoženje sklepom 1908 čez
tri milijone šeststotisoč kron.

Zadružnikov čez 600.

Glavna Posojilnica

registr. zadruga z neom. zavezo v Ljubljani,

pisarna na Kongresnem trgu št. 15. nasproti nunske cerkve obrestuje hranilno vloge po

4³/₄%

t. j. K 475 na vsacih 100 kron, takoj od dneva vložitve, pa do dneva dvige brez
odbitka rentnega davka. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se
obrestovanje pretrgalo.

Ima domače hranilnike.

Uradne ure od 8. do 12 dopoldne in od 3. do 6. popoldne.

Tekoči račun v Avstro-ogrski banki v Ljubljani. 3418

Račun poštnice hranilnice štev. 49086.

Telefon štev. 135.

Pristen le tedaj, če je
trioglasta steklenica za-
prta s spodnjim pasom
(rdeč in črn tisk na
rumenem papirju). ::

Doslej nedosežen!

W. MAAGER-Ja
:: pristno čisto ::



ribje olje

(v zakonito zajamčen opravi)

rumeno, steklenica K 2-
belo, „ „ 3-
pri

Viljemu Maager-ju na Dunaju.

Od 1869 uvedeno splošno
v avstro-ogrski monarhiji.

Gospodje zdravniki in pro-
fesorji ga radi zapisujejo.

Dobi se skoro v vseh le-
karnah in drožerijah.

Glavna zaloga in razpo-
siljalnica za avstro-ogrsko
monarhijo:

W. Maager, Dunaj,
III/3, Heumarkt 3.

Ponarejanja se sodnijsko zasledujejo.

VINSKE SODE

iz hrastovega lesa, zdrave, močne 295 3-1
od litrov 56/65
„ „ 100/120
„ „ 200/220
„ „ 600/800

nadalje 8 komadov prav močnih, zdravih hrastovih
sodov z vraticami v obsegu hlt. 36, 36, 39, 39, 40,
46, 42 in 50 ima naprodaj po primerno nizki ceni
tvrdka M. Rosner & Co,
Ljubljana, poleg Koslerjeve pivovarne.

Lovci pozor!

Lov se da v najem na Bledu, v planini
»Lipanca«, kjer je mnogo divjih koz in
petelinov, potom javne dražbe, ki se vrši
v občinski pisarni na Bledu, dne 24. t. m.
popoldne ob 4. uri. 2821 3-1



Popolno češki zavod
Rudolf Balzar
modni zavod I. vrste

Vodičkova ulica **PRAGA** trgovski dom
„Lucerna“

priporoča po najnižji ceni 1-1

OBLEKE

za gospode in dečke
Zajamčeno pristno angleško blago.



Z dežele zadošča
uposlatev obleke
za vzorec. Vzorci
blaga zastonj in
franko. Pošiljajte
:: na izbero. ::

Za blago, ki bi ne
ugajalo, vrnem de-
nar brez ugovora.
- Obleke po meri
se izvršijo na željo
:: tekom 24 ur. ::

Razpis ustanov.

Na podlagi deželnozborskega sklepa desete seje dne 28. septembra 1909 razpisuje podpisani deželni odbor

pet ustanov za slušatelje medicine

v znesku letnih 700 K (sedem sto kron) s pripomnjo, da se štipendistom plačajo tudi takse za rigoroze.

Pravico do teh ustanov imajo dijaki, rojeni na Kranjskem, ki se zavežejo z reverzom, da bodo vsaj tri leta služili v deželni bolnici kot sekundarji.

Prednost imajo tisti, ki se nadalje tudi še zavežejo, da bodo izstopivši iz bolniške prakse služili vsaj 10 let kot okrožni zdravniki na Kranjskem.

Tozadevne s krstnim listom in sprichevali o dosedanjih študijah opremljene prošnje je vložiti pri podpisnem deželnem odboru najdalje

do 25. oktobra t. l.

Deželni odbor kranjski, v Ljubljani, 7. oktobra 1909.

OREHE

suhe gobe, fižol, smrekove storže, divji kostanj, sploh vse deželne pridelke kupi Anton Kolenc v Celju.

2835 5-1

Za 1. november se odda v Sodni ulici št 4 v II nadstropju

lepo stanovanje

s štirimi sobami, poselsko, kopalno sobo in pritliklinami Poizve se istotam. 2850 3-1

Lepo posestvo

kmetija

v vasi Šmihel nad Pliberkom št. 11 se prodaja.

Več pove lastnik posestva št. 11 v Šmihelu nad Pliberkom, Koroško. 2851 3-1

468 52-1

Izvolite pisati po vzorce!

V. J. Havliček a bratr v Poděbradech (Češko)

Izvozna trdnja priporočila lanenega in modnega blaga v različnih vrstah:

Samo pri nas pristno!

Modno sukneno blago

Jesenske 1909 10 zimske novosti

Dobite najboljšo!

Barhent Opreme za neveste Flanele

Vzorci franco. — 1 zavoj 40 m pralnih ostan-
kov okusno odbranih za K 18. — franco po povz.



RAZPIS.

2881 3-1

V deželni prisilni delavnici je izpraznjena

služba hišnega zdravnika

z letno nagrado 2000 K.

Služba se odda s pogodbo ter velja za njo enomesečna odpoved. Pojasnila o službenih dolžnostih daje vodstvo deželne prisilne delavnice in deželno tajništvo.

Prosilci naj predložijo svoje prošnje

do 31. oktobra 1909

podpisanemu deželnemu odboru.

Od deželnega odbora kranjskega

v Ljubljani, dne 15. oktobra 1909.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu in inozemstva.

MENJALNIČNA DELNIŠKA DRUŽBA

MERCUR OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Litoměřice, Moravski Zumberg, Modling, Novi Jičín, Plzeň, Praha, Graben, in Praha, Mala stran, Liberec, Cvitava.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev, akcij, prioritet, zastavnic, srečk i. t. d., i. t. d.

Zavarovanje proti izgubi pri zrebanjih srečk in vredn. papirjev.
Prospekte in cenike premij zastonj in franko.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

iz **BREMENA**

v **NEW-YORK**



s cesarskimi brzoparniki
:: Kronprinzessin Cäcilie ::
Kaiser Wilhelm II, Kron-
prinz Wilhelm, Kaiser Wil-
:: helm der Große. ::

Prekomorska vožnja traja samo 5-6 dni.

Natančen in zanesljiv poduk in veljavne vožne listke za parnike gori navedenega parobrodne družstva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri 2886-58

Edvad Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa potovanja se tilžajoča pojasnila točno in brezplačno. Postrežba pošena, realna in solidna.

Potnikom namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, California, Ariona Utah, Wyoming, Nevada, Oregon, in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno.

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Pozor! Priporočam preč. duhovščini in slav. občinstvu svojo ogromno zalogo umetno izdelanih

Pozor!

nagrobni spomenikov

iz črnega, zelenega granita, labradorja in belega kararskega, kraškega in več drugih marmorjev; prevzamem in v popolno zadovoljnost izvršujem vsa umetna cerkvena in stavbinska dela. Preskrbujem slike za na spomenike po jako nizki ceni. Imam v zalogi nagrobne okvire.

Ker delujem brez potnika ali agenta, prodajam nagrobne spomenike po jako nizkih cenah.

Z velespoštovanjem 1021 (1)

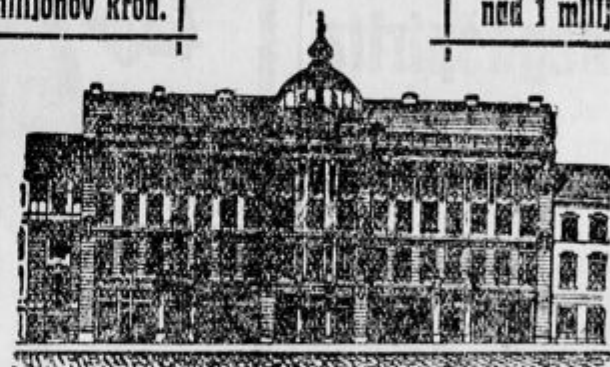
IGNACIJ ČAMERNIK, kamnosek
v Ljubljani, Komenskega ulice šte. 26.

Najbolj varno naložen denar
je v slovenski

Mestni hranilnici ljubljanski.

Stanje hranil. vlog:
nad 36 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 1 milijon kron.



Za varnost denarja jamči in je porok zraven rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Zato vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev ter župnišča cerkveni denar.

Mestna hranilnica ljubljanska sprejema hranilne vloge vsak dan od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4 1/2 % ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu.

Dne 1. in 16. vloženi denar se obrestuje takoj.

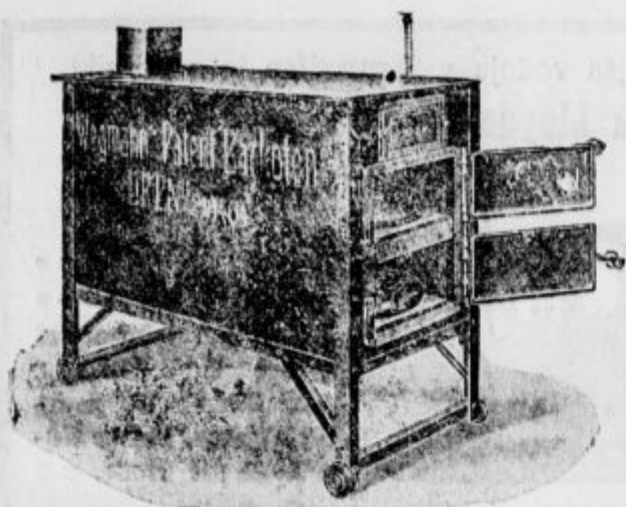
Sprejemajo se tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar, ne da bi se obrestovanje prenehalo.

Rentni davek od vloženih obresti plačuje hranilnica iz svojega, in ga vlagateljem ne zaračuni.

Denarne vloge in knjižice se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice. Posoja se na zemljišča po 4 3/4 % na leto. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo skupaj ravno 5 % izposojenega kapitala. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Kdor pa plačuje 6 1/2 % izposojenega kapitala, pa poplača dolg že v 33 letih. Dolžnik pa more svoj dolg tudi poprej poplačati, ako to hoče.

Posoja se tudi na monie in vrednostne papirje.

Hranilnica se nahaja v lastni palači v Prešernovih, prej Slonovih ulicah št. 3, nasproti frančiškanskemu kloštru.



Vsak kmetovalec

naj bi se v svojo lastno kcr st poučil o

Wegmann-ovi patentni krušni peči.

Pri tej peči se prihrani 50 do 80 odstotkov kuriva in prostora ter peče izboren domač kruh, kakor tudi vsako drugo pecivo. Sadje in sočivje se v njej lahko suši, tudi meso se more izredno lepo peči. Te patentne krušne peči se grade od 4 hlebov (za 100 K) do 40 hlebov in se lahko postavijo v kuhinji, na hodniku, v šupi itd.

Vsaka peč se da 6 tednov na poskušnjo.

Cenike pošilja brezplačno obenem z zaželenimi pojasnili

Fr. Kalmus & F. P. Vidic & Komp., Ljubljana



Za šport
in promet.

Zaloga koles

Puch, (Styria), Globus, Regent in drugih specialnih znamk ter posameznih delov.

Izposojevanje koles prejem koles za emaliranje, ponikanje ter popravila: solidno in ceno.

Karol Čamernik

Ljubljana, Dunajska c. št. 9.



OREHE

nove, letošnjega pridelka, mehko lušinate in belozrnate kupuje v vsaki množini po dnevnih zanesljivih cenah trrdka

Iv. A. Hartmanna nasled.

Avg. Tomažič

Ljubljana, Marije Terezije cesta št. 2.

Tvrška priporoča zopet ugodno priliko za nakup praznihi, izborna ohranjenih, močnih 2792 in trpežnih 10-1

sodov od finega špirta

deloma enkrat rabljeni, deloma popolnoma novi, od 300 do 400 litrov in od 600 do 700 litrov večje množine, po jako nizkih cenah, takoj dobavni.



Hrastove kadi

za sadje pripravne, prav močne, v obsegu 20 do 22 hl, oddaja po prav nizkih cenah

M. ROSNER & CO.

Ljubljana poleg Koslerjeve pivovarne.



BERNHARDT-OVI Petrolin- lokomobili in motori

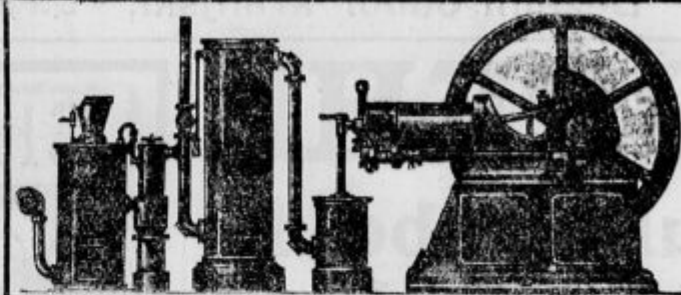
Lokomobili od 3 do 20 konjskih sil
Motori od 1 do 50 konjskih sil
Obratni stroški 5-6 vin. za konjsko silo in uro.

Nobenega dima, nobenih saj, nobenega smradu, nobenega izprašane-
nega strojnika, nobene nevarnosti za eksplozije ali ogenj, nizki
nabavni stroški, se lahko postavijo v bivališčih, ni potreba nobe-
nega dimnika. Pripravljeni za takojšnji obrat.

Najceneja obratna moč za izvrševanje obrta, poljedelstva in industrije.

Ponudbe z ugodnimi plačilnimi pogoji. — Ceniki in naslovi na ogled poslanih strojev na zahtevo na razpolago.

C. kr. priv. tovarna za motorje in stroje **G. Bernhardtovi sinovi Dunaj XII./2**, Schönbrunnerstrasse št. 173, SI.
Zastopnik: **J. MIKULA**, inženjer, sodnijsko zaprisežen cenilec, Ljubljana, Cigaletova ulica 7.



Plinove sesalne-motorne naprave

10 do 100 konjskih sil, obratni stroški 1 do 3 v za konj. silo in uro.

2513 1



Za jesen in zimo

priporoča trrdka

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ul. 9

svójo bogato zalogo

izgotovljenih oblek

za gospode in dečke

ter mične novosti

v konfekciji za dame in deklice

Ceniki zastonj in franko



Tovarna



za čevlje

F. L. POPPER, Chrudim, Češko.

Izdelek nedosežen glede trpežnosti, elegance in prilčnosti torej najboljši izdelek monarhije, kar priznavajo vsi merodajni strokovnjaki. Naj torej nikogar ne premotijo hvalisanja z drugih strani, vsak naj kupi le čevlje z znamko F. L. P.

Edina prodaja za Kranjsko:

JULIJA STOR, Ljubljana, Prešernove ul. 5.



Znamka F. L. P.



Znamka F. L. P.

Edine vremenu-stanovitne apneno-fasadne-barve

za prebarvanje hiš, cerkva, župnišč, šolskih in javnih poslopij priporoča po izvanredno nizkih cenah

Adolf Hauptmann v Ljubljani

Vzorci apneno-fasadnih barv brezplačno in poštne prosto.

Prodasta se

2 hiši

skupaj, poleg župne cerkve; v eni je prodajalna na dobrem prometnem prostoru za kramarsko in specerijsko blago, krčma z mrzlimi jedili, žganjarna, ki obstoji že čez 50 let, ter tobakarna, ki obstoji že nad 20 let. Kdor želi kupiti, naj se potruži ogledati. Pojasnila daje **A. Bučar, Vrhnika**. 2849 2-1

Proda se pod ugodnimi pogoji

dvonadstropna hiša

v Škofjiloki št. 18. z večjimi sobami, s pritlikinami in sadnim vrtnom, ležeča ob vodi in zato posebno pripravna za kakšnega obrtnika, ker se lahko uporabi vodna moč. Natančneje se poizve v kavarni Karlin, Škofjaloka. 2777 4-1



Na stotine takih spričeval je na razpolago p. n. preč. duhovščini in prošim nadaljne naklonjenosti.

Atelje prvega štajerskega slikarstva na steklo

EDUARD STUHL

specialist za slikana cerkvena okna

GRADEC, v lastni hiši, Metahofgasse 13

nekdanji sotrudi prvega štajerskega slikarja na steklo

1279

KAROLA SCHIRMER v Gradcu

6-1

se priporoča p. n. prečastiti duhovščini za napravo

slikanih cerkvenih oken v vsakem slogu

v figuralni ornamentiki in navadnih preprognih vzorcih v umetni izpeljavi in po solidnih cenah. — Narise in proračune na zahtevo in zastoj.

G. Eduard Stuhl, umetni slikar na steklo, je letos postavil tudi v ladji naše nove cerkve 4 slikana okna, ki so kakor ona v minulemu letu v svetilu postavljena — slike Srca Jezusovega in Marijinega, — enako jako okusno delo in sicer ste poleg altara sv. Jožefa na moški strani sliki sv. Frančiška Ser. in sv. Antona Pad., na evangelijski ali ženski strani poleg altara Matere Božje sliki sv. Ane in sv. Magdalene. More in sme se imenovani umetnik za enaka dela vsakemu prav toplo priporočiti.

Župni urad v Vodich 28. novembra 1907. Žužek Simon, župnik.

G. Eduard Stuhl iz Gradca je napravil za tukajšno župno cerkev sedem oken. Podpisani je prepustil izvršitev dela povsem sodbi in umetniškemu znanju slovitega mojstra. Strokovnjak je sijajno rešil svojo nalogo in zasluži z obzira tega najtoplejši priporočilo.

Župni urad Stara Loka na Koč. v juniju 1908. Anton Kreiner, župnik.

Prav dobre vinske sode

iz hrastovega lesa, nekaj skoro novih, od 200—400, 700, 1200, 3000, 5000 litrov proda po nizki ceni

Ljubljana, Šelenburgove ulice 6.

Proda se popolnoma nov 2800 1-1

Sun-pisalni stroj

Več se poizve v upravnistvu »Slovenca«.

KOŠNJA

čez 5 orolov lepe lucerne detelje v Siski za enkrat se v tem mesecu kositi, se za nizko ceno odda. Poizve se v Ljubljani Metelkova ulica 5 pritličje. 2826

Katoliška Bukvarna v Ljubljani

priporoča sledeče knjige:

Wallace - Podravski, Ben-Hur. Roman iz časov Kristusovih. Vez. 4 K 50 v.

Ljudska knjižnica:

1. zvezek: Znamenje štirih. Londonska povest. 60 v.
2. zvezek: Dostál, Darovana. Zgodovinska povest iz dobe slovanskih apostolov. 60 v.
3. zvezek: Sienkiewicz, Jernač Zmagovač. Povest. — Achleitner, Med plazovi. 60 v.
4. zvezek: Detela dr., Malo življenje. Povest. 1 K, vez. v platno 1 K 60 v.
5. zvezek: Zadnja kmečka vojska. Zgodovinska povest iz leta 1573. 1 K 60 v, v platno vez. 2 K 60 v.
6. zvezek: Finžgar, Gozdarjev sin. Povest. 20 v.
7. zvezek: Detela dr., Prihajač. Povest. 90 v, vez. v platno 1 K 70 v.
8. zvezek: Pasieglavci. Zgodovinska povest iz Kristusove legende. 2 K 20 v, vezana v platno 3 K 20 v.

Spilmanove povesti:

1. zvezek: Ljubite svoje sovražnike! Povest iz maorskih vojsk na Novi Zelandiji. II. natis. 40 v, karton 60 v.
2. zvezek: Maron, krščanski deček iz Libana. Povest iz časov zadnjega velikega preganjanja po Druzih. 40 v, karton 60 v.
3. zvezek: Marijina otroka. Povest iz kavkaških gor. 40 v, karton 60 v.
4. zvezek: Praški Judek. Povest. II. natis. 40 v, karton 60 v.
5. zvezek: Ujetnik morskoga roparja. Povest. 40 v, karton 60 v.
6. zvezek: Arumugam, sin indijskega kneza. Povest. 40 v, karton 60 v.
7. zvezek: Sultanovi sužnji. Carigradska povest. 60 v, karton 80 v.
8. zvezek: Tri indijske povesti. 60 v, karton 80 v.
9. zvezek: Kraljičin nečak. Zgodovinska povest iz japonskih misijonov. 60 v, karton 80 v.
10. zvezek: Zvesti sin. Povest za vlade barja Velikega. 40 v, karton 60 v.
11. zvezek: Rdeča in bela vrtinca. 40 v, karton 60 v.
12. zvezek: Korejska brata. Črtica iz misijonov v Koreji. 60 v, karton 80 v.
13. zvezek: Boj in zmaga. Povest iz Anama. 60 v, karton 80 v.
14. zvezek: Prisega huronskega glavarja. Povest iz starejših misijonske zgodovine kanadske. 60 v, karton 80 v.
15. zvezek: Angel sužnjev. Brazilski povest. 40 v, karton 60 v.

16. zvezek: Zlatokopi. Povest iz misijonskega potovanja po Alaski. 60 v, karton 80 v.
17. zvezek: Prvič med Indijanci ali vožnja v Nikaraguo. 60 v, karton 80 v.
18. zvezek: Preganjanje indijskih misijonarjev. 60 v, karton 80 v.
19. zvezek: Mlada mornarja. 60 v, karton 80 v.

Jurčičevi zbrani spisi:

1. zvezek: Deseti brat. Roman.
2. zvezek: I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini na deda. Pravljice in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesenska noč med slovenskimi polharji. Črtice iz življenja slovenskega naroda. — IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja.
3. zvezek: I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutrovske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrbna Smukova ženitev. Humoriistična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlovska sodba v Višnji Gori. Lepa povest iz stare zgodovine.
4. zvezek: I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovencev. — II. Grad Rojine. Povest za slovensko mladino. Letniki 95, 96, 97, 05, 06, 07, kart. a 4 K.
5. zvezek: I. Hči mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški válpet. Povest. — III. Sin kmetijskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V volni krajini. Povest.
6. zvezek: I. Sosedov sin. — II. Moč in pravica. — III. Telčiča pečenka. Obraz iz našega mestnega življenja. — IV. Bojimi se te. Zgodovinska povest. — V. Ponarejeni bankovci. Povest iz domačega življenja. — VI. Kako je Kotarjev Peter pokoro delal, ker je krompir kradel. — VII. Crta iz življenja političnega agitatorja.
9. zvezek: I. Doktor Zober. Izviren roman. — II. Med dvema stoloma. Izviren roman.
11. zvezek: I. Tugomer. Tragedija. — II. Berite Novice! Vesela igra. — III. Veronika Deseniška. Tragedija. — IV. Pri-povedne pesmi.

Cena: broširano á 1 K 20 v, elegantno vezano á 2 K.

Andrejčkovega Jožeta spisi:

1. zvezek: Črtice iz življenja na kmetih. 30 v.
 2. zvezek: Matevž Klander — Spiritus familiaris. — Zgodovina motniškega polja. — Gregelj Koščenina. 30 v.
 3. zvezek: Amerika. ali povsod dobro — doma najbolje. 30 v.
 4. zvezek: Popotni listi. — Cesar Jožef v Krašnji. — Nočni sprehod. — Popotniki v arabski puščavi — Spomin na Dubrovnik. — Damberški zvon. 90 v.
 5. zvezek: Žalost in veselje. 30 v.
 6. zvezek: Nekaj iz ruske zgodovine. — Vojniška republika zaporoških kozakov. 30 v.
 7. zvezek: Božja kazen. — Plavec na Savini. — Čudovita zmaga. 30 v.
 8. zvezek: Emanek, lovčev sin. — Berač. 30 v.
- Kočevar, Mlinarjev Janez. Slovenski junak ali uplemenitba Teharčanov. Povest. 80 v.
- Cigler, Detelja ali življenje treh kranjskih bratov francoskih voljakov. 60 v.
- Kortonica, koroška deklara. Povest. 60 v.
- Kržič, Angležček, otrokom prijatelj, učitelj in voditelj. Tečaj II.—XV. kart. a 1 K.
- Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 95, 96, 97, 05, 06, 07, kart. a 4 K.
- Zgledi bogoljubnih otrok iz vseh časov krščanstva. I.—III. del á 60 v., kart. 80 v.
- Nedolžnim srcem. Pesmi s slikami, vez. 1 K 45 v, kart. 1 K 20 v.
- Sveta Germana, izgled krščanske potrpežljivosti. 20 v.
- Šmid Kristof, Roza Jelodvorska. Lepa povest za mladino. S 6 podobami, vez. 2 K.
- Mladi samotar. Povest. 30 v.
- Timotej in Filemon. Povest krščanskih dvojčkov. 40 v.
- Nedolžnost, preganjana in poveljčana. Povest. 60 v.
- Evstahij. Povest. 40 v.
- Cvetina Borogradska. Povest. 80 v.
- Tomšič, Vrtec. Časopis s podobami za slovensko mladino. Letniki 1889, 1890. Kart. a 4 K.
- Zakrajšek, Ogljenica ali hudobija in nedolžnost. Povest. 60 v., kart. 80 v.
- Malavašič F., Oče naš. Povest za mladino in ljudstvo. 1 K 70 v.
- Mati božja dobrega sveta ali bratovska ljubezen. Povest iz časov turških bojev koncem XVI. stoletja. 80 v.
- Krašovec F., Utrinki. Črtice in potopisi. 2 K.

Rihar F., Andrej Hofer, tirolski junak. Ljudska igra v petih dejanjih. 80 v, 10 izvodov 5 K.

Za križ in svobodo. Igrakaz v petih dejanjih. 50 v, 5 izvodov in več po 35 v.

Slovenski A. B. C. v koloriranih podobah s pesmicami. Priporočljiva knjiga otrokom v zabavo in za početni nauk v branju. 80 v., trdo vez. 1 K 20 v.

Hitra vožnja. Knjiga s podobami za otroke. 1 K 60 v.

Leposlovna knjižnica:

1. zvezek: Bourget, Razporoka. Roman. 2 K, vez. 3 K.
 2. zvezek: Turgenjev, Stejni kralj Lear. Povest. — Stepijak, Hlisa ob Volgi. 1 K 20 v, vez. 2 K 20 v.
 3. zvezek: Prus (Aleks. Glowacki), Straža. Povest. 2 K 40 v, vez. 3 K 40 h.
 4. zvezek: Ponizani in razžaljeni. Roman. Broširan 3 K, vez. 4 K 20 v.
 5. zvezek: Sevcenko-Abram, Kobzar. Izbrane lirčne in pripovedne pesmi z zgodovinskimi navedbami Ukrajine in pesniškimi življenjepisom. Broš. 2 K 40 v, vez. 3 K 60 v.
 6. zvezek: Champol-Levstik, Mož Simone. Broš. 1 K 90 v, vez. 3 K.
 7. zvezek: Sevcenko - Abram, Kobzar II. del Hajdamaki. Poem z zgodovinskim uvodom o Hajdamasčini. Broš. 1 K 50 v.
 6. in 7. zvezek skupno broš. 3 K 40 v, vez. 4 K 50 v.
 8. zvezek: Sheehaan-Bregar, Dolina krvi. (Glenanaar.) Povest iz irskega življenja. Broš. 4 K 20 v, vez. 5 K 80 h.
- Sienkiewicz, Potop. Zgodovinski roman. I. in II. del. Broš. 6 K 40 v, vez. 9 K 20 v.
- Križarji. Zgodovinski roman v štirih delih. Broš. 5 K 20 v, vez. 7 K 30 v.
- Z ognjem in mečem. Historičen roman. 4 deli. Broš. 4 K 50 v, vez. 6 K 50 v.
- Rodbina Polaneških. Roman. 3 zvezki. Broš. 10 K, vez. v dveh zvezkih 12 K 60 v.
- Mali vitez, Pan Volodijevski. Zgodovinski roman, 3 zvezki. Broš. 7 K, vez. 8 K 40 v.
- Medved, Poezije, I. del. Broš. 3 K 80 v, vezano 5 K.
- II. del. Broš. 4 K, elegantno vez. 5 K 40 v.
- Sardenko Silvin, Roma. Poezije. Broš. 2 K, elegantno vez. 3 K 20 v.
- Prešerna Franceta, Poezije, Uredil L. Pintar. Broš. 1 K, vez. 1 K 40 v.
- Lenard, Dr. Leop., Nemščina brez učitelja ali slovensko-nemška slovnica za samouke. 1 K 20 v.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Delniška glavica -
- K 3.000.000. -

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani Stritarjeve ulice 2

sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun, ter je obrestuje po čistih $\frac{1}{2}\%$

Kupuje in prodaja srečke in vse vrste vrednostnih papirjev po dnevnem kurzu.

Podružnice
Spljet, Celovec
- in Trst -
- Rezervni fond -
- K 300.000. -

IGNAC FOCK V KRANJU

paro-tovarna za milo, surovi margarini, kristalno
sodo in stearinske sveče

Častiti duhovščini priporočam stearinske sveče za cerkveno rabo z znamkami „EXCELSIOR“ in „SUPERIOR“.

priporoča mila vseh vrst, toaletna mila, glicerinska in jedrnata, stearinske
sveče znamki „ELEKTRA“ in „SOLNCE“, posebno pa milo v prid „družbe“
sv. Cirila in Metoda“ z znamko: 20. IX. 08 in blagovestnikov ki je produkt
moderne kemije zato neprekosljivo blago.

Največje in najstarejše slovensko podjetje!

Pozor kolesarji!

Edino zastopstvo za Kranjsko za prava Puch-kolesa:
„Specijal“ Puch-kolesa K 150.—
„Curier“ kolesa „115“—
Najboljše pneumatike Reithoffer-jeve. — Najnovejši
šivalni stroji od K 66.— naprej. (1)

Za prekuovalce ista cena, kakor v tovarni!
Ker prodajam brez potnikov, vsled tega vae blago veliko ceneje.

Ceniki zastoj in poštnine prosto.

odličnim spoštovanjem

FR. ČUDEN

urar in trgovec v Ljubljani.



2054

Slovenci, pozor!
pri nakupovanju vencev.

Fr. Iglič

Ljubljana, Mestni trg 11

priporoča največjo zalogo krasnih

**nagrobnih vencev
in trakov z napisi.**

Zunanja naročila se izvršujejo
hitro in točno.

~ Cene brez konkurence! ~



POZOR!

Slovenska modna trgovina

modni salon za **moderne** damske klobuke

SLOVENC!

52-1

A. VIVOD - MOZETIČ, LJUBLJANA

Stari trg 21, filijalka v KRANJU na Glavnem trgu se naj-
vdanejšje priporoča veleccenjenim damam.

SVOJI K

Klobuke sprejemam v popravilo.

SVOJIM!

845 52-1

Največja in
najstarejša tovarna lončenih pečij in raznih lončenih izdelkov

Avg. Drelse v Ljubljani

Mnogokrat odlikovana.

Mnogokrat odlikovana.

Priporoča se slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini v naročila na

štedilna ognjišča in peči

preproste in najfinejše, izvršene v poljubnih modernih barvah in vzorcih
najbolj strokovnjaški, solidno in trpežno po najnižjih cenah. Zupnišcem,
samostanom in šolam dovoljujem znaten popust. Ilustr. ceniki so na razpolago.



Kmetska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v lastnem združnem domu **v Ljubljani** na Dunajski cesti št. 18

je imela koncem leta 1908 denarnega prometa nad **K 71,417.344-75**

obrestuje hranilne vloge po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje poso-
jilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi hranilne vloge na tekoči račun v zvezi s čehovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog dne 31. decembra 1908 nad **K 17,102.911-27**

Upravno premoženje **K 17,519.983-93**

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez
amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj
in praznikov.

114

52-1

Najkrajša in najcenejša vožnja v Ameriko



z modernimi, velikimi brzoparniki iz
Ljubljane čez Antwerpen v New-York in čez
Antwerpen v Boston.
je proga
rdeče zvezde „Red Star Line“.

Na naših parnikih „Finland“, „Kronland“,
„Vaderland“, „Zeeland“, „Lapland“, „Menomi-
na“, „Maniton“, „Gothland“, „Marquette“ in
„Samland“, kateri vsak teden v sobotah oskr-
bujejo redno vožnjo med Antwerpenom in New-
Yorkom, so snaznost, izborna hrana, vpljudna
postrežba in spalnice ponovem urejene v kajite
za 2, 4 in 6 oseb, za vsakega potnika eminent-
nega pomena in traja vožnja 7 dni.

Odhod iz Ljubljane vsak torek popoldan.

Naša proga oskrbuje tudi po večkrat na mesec
vožnjo čez Kanado, katera pa je izdatno ce-
nejša kakor v New-York.

Pojasnila daje vladno potrjeni zastopnik

Franc Dolenc

v Ljubljani,

Kolodvorske ulice odslej št. 26, od južnega
kolodvora na levo pred znano gostilno pri
„Starem tišlerju“ 188 (52-1)

VODOVODI
kanalizacije, kopališča

Načrti in izvršitev le pri
domači specialni tvrdki.
Tehniške ocene in načrti
zastoj, ko se poveri delo.

Inženjer-hidrotekt
Konrad Lachnik, Ljubljana
Beethovenove ul. 4. Brzjavil: Lachnik, Ljubljana.

2908

Delniška družba **združenih pivovarov Žalec in Laško**
priporoča svoje izborno pivo.

Specialiteta: „**Salvator**“ (črno pivo a la monakovsko). — Zaloga Spodnja Šiška (telefon št. 187)

Pošiljatve na dom sprejema restavratel „Narodnega doma“ g. Kržlčnik. (Telefon št. 82.)

Velika zaloga juvelov, zlatnine, srebrnine ter raznih ur.

Blago prve vrste
Točna postrežba
- Najnižje cene -

Lud. Černe

juvelir, trgovec z urami
ter zapriseženi sodnijski
cenilec. 195 52-1

Ljubljana, Wolfve ulice šte. 3.

Br. Hlauka

izdelovatelj kirurških in ortopedičnih predmetov in žandaž,
Ljubljana, Prešernove ulice 5.

Priporočata svojo veliko zalogo obvezil za zdravstvo in bolniško postrežbo, bišev, irigatorjev, aparatov za inhalacije s paro in mrzlo, sterilizirane obveze in pamuka, kakor tudi nogavic za krčne žile, kilne pasove, usakovrstne brizgalke, stvari in aparate za samoklistiranje, najboljše kvaliteta gumijevih posteljnih podložk. Use bandage se izdelujejo pod strogim nadzorstvom po odredbah p. n. gg. zdravnikov. Zunanja naročila se točno, hitro in diskretno dopošiljajo. — Galvanizirani poniklovalni zavod z motornim obratom. Popravila se izvršujejo točno in ceno. 3 5



Stambilije

vseh vrst za urade,
društva trgovce itd.

Anton Černe

graver in izdelovatelj
kavčuk - štambiljev

LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 6.

Ceniki franko. 3450 52 1

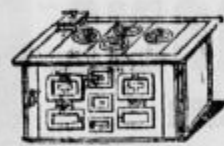


Ustanovljeno 1862. Telefon 584.

RUDOLF GEBURTH, DUNAJ

C. IN KR. DVORNI MAŠINIST
VII. Kaiserstrasse št. 71, vogal Burgasse.
največja in najbogatejša zaloga vseh vrst

kurilnih pečij posebo finih v vseh barvah, v
pečih za reguliranje (Füllöfen) od 15 K višje,
pečij za trajno kurjavo za premog
OGNJIŠČA, ŠTEDILNIKI, STROJNI ŠTEDILNIKI
v vseh velikostih:



železne peči s pečnicami
za dve ali tri sobe
pečij in kamini za piln.
Ceniki zastoj in
franko. 2442



Kdor je siv, izgleda star.

Izborno, z jamčeno neškodljivo barvilo za lase in brado sta
1. Vitek-ov „Immerjung“, rdečk. ružave in črne barve.
Barva takoj in trpežno, 1 kart. K 4.—
2. Vitek-ov „Nucin“, enojna steklenica K 1.—. Ti barvili
sta tisočkrat preizkušeni. Edino pristi iz kem. laboratorija

FR. VITEK & Co. PRAGA. 1824



Pred uporabo. Po uporabi.

Zahtevajte le Vitke izdelke in odlikani, odločno vse drugo.
Dobi se pri: Ant. Kancu, T. Mesingerju, Ljubljana.

Dragotin Majce

čevljarški mojster

Ljubljana, Radeckega cesta 2

Priporočam se velečastiti duhovščini
in slav. občinstvu v mestu in na deželi
v obila naročila. Izgotavljam natančno
po meri ter isto ohranjam za prihodnja
naročila. Obnovitev naročila zadostuje
po dopisnici. Na željo pridem tudi na
dom. Cene zmerne! Postrežba točna!
3292

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. Naglas

:: Ljubljana, Turjaški trg šte. 7. ::

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke
sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti,
- žimnati modroci, otroški vozički itd. -

Najnižje cene. 2832 51-1 Najsolidnejše blago.

Ustanovljena 1847.



Stavbeno, umetno in konstrukcijsko ključni-
čarstvo. Hidraulične vidre in sesalke.

Josip Weibl

I. Spreitzer-ja nasled.

Ljubljana, Slomškove ulice 4.



Priporočata se siavniemu občinstvu in prečastiti duhovščini v izdelovanje vseh v to
stroko spadajočih predmetov: žično omrežje na stroj, obhajilne mize, ograje
na mirodvoru, obmejno omrežje, vežna vrata, balkoni, verande, stolpne
križe, štedilnike, strelovode, železna okna, železne stole i. t. d. i. t. d.
Specijaliteta: valjni zastori in solčne plohte po najnovejšem sistemu s samodvigalnimi oporami brez vijakov.

Najcenejša vožnja v Ameriko.



E. Kristan

oblastveno koncesijoni-
rana potovalna pisarna

za

:: Ameriko ::

v Ljubljani, Kolodvorske ulice šte. 41

2900 52-1

Najcenejša vožnja v Ameriko.

:: Največja zaloga ::

moških in deških oblek

A. Kunc

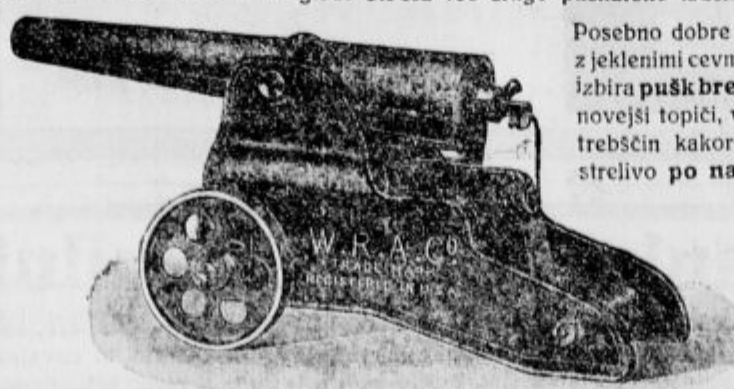
Ljubljana, Dvorni trg 3 :: Podružnica:
Dovo mesto, Glavni trg.

1422 100 1

FR. ŠEVČIK,

puškar v Ljubljani
Židovska ulica št. 8

priporočata svojo veliko zalogo najnovejših pušk in samokresov lastnega izdelka, kakor tudi
belgijskih, sulskih in čeških strogo preizkušenih pušk, katere presegajo glede dela in tudi
glede strela vse druge puškarske izdelke.



Posebno dobre so lahke trocevke in puške
z jeklenimi cevmi za brezdimni smodnik. Velika
izbira pušk brez petelinov (Hammerless). Naj-
novejši topiči, velika zaloga vseh lovskih po-
trebščin kakor tudi potrebščin za ribiče,
strelivo po najnižjih cenah na razpolago,

Popravila izvršujem naj-
ceneje, točno in zanesljivo
v lastni delavnici. Od zunaj
naročenestvari odpošiljam
s povratno pošto.

Ceniki na zahtevo zastoj
in poštne proste.

Ceno posteljno perje.

1 kg sivga skubljenega perja K 2, polbelega K 280,
belega K 4, črnega K 6, najboljšega skubljenega K 8,
sivga puha K 8, belega K 10, prsnega puha K 12, od
5 kg nadalje poštne proste.

Dovršene postelje bogato napo-
njene, iz zelo
gostega jako trpežnega rdečega, modrega, belega ali
rumenega inlet-nankir-bla, 1 pernica vel. 180x116
cm z 2 blazinama, velikost 80x98, napojnina z jako
lepim mehkim perjem K 16, s polpuhom K 20, s puhom
K 24; posamezne pernice K 12, 14, 16; vzglavnica K 3,
K 5, K 8, — Pernice 180x140 cm velike K 15, 18, 20;
vzglavnica 90x70 ali 80x80 cm K 4, 5, 5, 550. Spod.
pernica iz gradla 180x116 cm K 13, — 15 — razpošilja
proti povzeli poštne proste pri naročilu od 10 K dalje.

M. Berger v Dešenici št. 1010. Češki les.
Za neugajajoče denar nazaj ali se blago zamenja. —
Ceniki o žimnicah, odejah, prevlekah in vsem drugem
F 716 posteljnemu blagu zastoj in pošt. prosto. 52-1



Stoj prijatelj!

1068 Preden kupiš ali izposodiš

klavir ali harmonij

potrudi se še k rodoljubi, edini narodni tvrdki

ALFONZ BREZNIK Gradišče 11
(mestna hiša)

Prepričaj se o blagostojnosti in najtrpežnejši konstrukciji
mojih instrumentov iz prvovrstnih najboljših tvornic.

Najcenejša najemina!



Instrument deset let!

Kot strokovnjak in učitelj Glasbene Matice in zaprisežen
izvedenec c. kr. deželne sodnije jamčim za vsak instrument,
ki sem ga preizkusil sam. —

Prodaja proti ceniku z izrednim popustom
tudi na najmanjše obroke brez zadatja

Sodi.

Več vrst sodov ima naprodaj A. REPIČ,
sodarski mojster v Ljubljani, Trnovo. 1810 52-1

Perje za postelje in puh

2899 priporočata po najnižjih cenah 52-1

F. HITI pred Škofijo 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Priporočata se:

Hotel pri Maliču

(nasproti glavne pošte) v najprometnejši legi
mesta. — Sobe za tujece od 1'20 K naprej.

restavracija v hiši.

Oddajajo se tudi mesečne sobe po zni-
žani ceni. 484 52-1

Motorje najboljšega
sistema,

mline in stiskalnice
za grozdje in sadje.

Železne blagajne,
stavbene potrebščine

in vso drugo **železnino**

dobavlja po najnižjih
cenah slovenska vele-
trgovina z železnino
Fr. Stupica
v Ljubljani, Marije
Terezije cesta šte. 1.

Domača elektrotehnična obrt

FR. SAX elektrotehnik
Gradišče štev. 17

prilaga svojo elektroinstalacijsko obrt
slav. občinstvu v mestu in na deželi za uva-
janje vsakovrstnih signalnih in varnost-
nih električnih naprav, kot hišnih zvon-
cev, budilk, telefonov i. t. d. Upeljujem in
preskušam strelovođe na njihovo odvodno
zmožnost na znanstveni podlagi. Izvršujem
tudi instalacijo jakih tokov za moč in
luč. — Postregel bodem vesno in točno.
Pokličite me, ako je Vaš električni obrat moten!

2139 Velespoštovanjem (1)

FR. SAX, domača elektrotehnična obrt Ljubljana
Gradišče štev. 17.

Brázayevó
francosko žganje
je najboljšé



Št. 705 Flobert Teschin „**WARNAND**“
kaliber 6 ali 9 mm z močno robato cevjo, dolgost
1 meter, za streljanje z zrnji **kron 14.—**,
in kroglicami, teža 1 3/4 kg
Pošilja se le po povzetju. — Ilustrovani ceniki o
1115 orožju zastoj in franko. (1)
Franc Dušek, orožarna, Opočno 89, Češko.

Lepa zračna
stanovanja

vsake vrste, z 1, 2 ali več sobami
od 8 kron mesečno naprej, se takoj
ali za pozneje oddajo v novozgra-
jenih hišah na **Predovičevem selu**
poleg Ljubljane. — Več se izve pri
E. Predoviču, Ambrožev trg 7,
v Ljubljani.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

Klobuke,
cilindre in čepice

v najnovejših faconah in velikih izberah

112 priporoča 52—1

Ivan Soklič.

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

4 tedne poskušnje

n na ogled razpošiljam svoja **KOLESA**
po povzetju. Deli koles čudovito po ceni in dobri.
Ilust. ceniki franko. 2351



Fran Dušek
tovarna koles,
Opočno štev. 85.
na Češkem.



Puške!

Lancaster od K 26.—, Flobert-puške od
K 8-50, pištole od K 2.—, samokresi od K 5.—.
Popravila ceno. — Ilustrovani ceniki franko.

F. DUŠEK v Opočno štev. 77
1631 Češko. 32

Fotografski umetni zavod
Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice štev. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko spadajočih
naročil kakor: povečevanje, reproduciranje, foto-
grafiranje tehničnih predmetov, interijerjev itd.

— Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini. —

2833

Podjetje betonskih stavb!

Brata Seravalli & Pontello

LJUBLJANA, Slomškove ulice št. 19.

3060

Kiparstvo in tvornica umetnega kamna.

52—1

Različna kamnoseška dela iz umetnega kamna, izvrševanje cementnih cevij, stopnic, posta-
mentov, balustrad, strešnih plošč, raznovrstnih plošč za tlakanje, vodomotov, korit in vodo-
vodnih mušljev, korit za konje in govedo, ornamentov, kipov, fasad, plošč in desk iz
mavca za stene in stropne. — Zaloge kameninastega blaga in samotne opeke.

Vsa dela so solidno in strokovnjaksko izvedena. — Cena najnižja. — Jamstvo. — Zastop. svodov patent „Thru“.

Prvo kranjsko podjetje za umetno steklarstvo in slikanje na steklu

Avgusta Agnola, Ljubljana

Dunajska cesta št. 13 poleg „Figovca“

se priporoča prečastiti duhovščini in cerkvenim
predstojništvom kakor p. n. občinstvu za pre-
vzetje in solidno izvršitev vsakovrstnega

umetnega steklarstva in slikanja na steklo

za steklarstvo v figuralni in navadni orna-
mentiki, stavbno ter portalno steklarstvo kakor
vsakovrstna v to stroko spadajoča dela vse v najmo-
dernejšem slogu in po najnižjih cenah.

Zaloga kakor velika izbira steklenega in porce-
lanastega blaga vsake vrste, svetilk, zrcal, okvirov
podob, izdelovanje okvirov za podobe itd. 2973 52—1

Narisi in proračuni na zahtevo zastoj.

Spričevala mnogih dovršenih del so na razpolago p. n.
odjemalcem v ogled.



Glogowski & Komp.

c. in kr. dvorna založnika

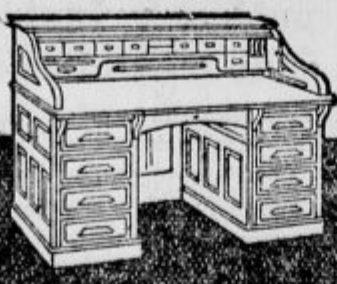
Dunaj I, Franz-Josefs-Kai 15 in 17

454 34—1

priporočata



Praktično
in
priročno.



Remington-samopisnice
(pisalne stroje) model X. in XI

kakor tudi pisarniške po-
trebščine, pohištvo, n. pr.
amerikanske pisalne mize
ki so izredno praktične
:: za porabo. ::

Prospekte zastoj in poštne prosto.

Vinko Majdič
valjični mlin v Kranju,
Kranjsko.

Največja proizvodnja priznana najboljših
pšeničnih mok in krmini izdelkov, ki iz-
virajo iz najbolj izbranih pšeničnih vrst.
Proizvodi vzamejo jako veliko vode v se in
dado kvantitativno nedosegljiv pridelek, kar
je zlasti za gospode pekovske mojstre ne-
precenljive vrednosti. 2916 52—1

Zastopstva in zaloge:

V Ljubljani, Kočevju, Podgradu, Trnovem,
Trstu, Pulju, Gorici, Celovcu, Beljaku, Bol-
canu, Inomestu, Tridentu, Zadru, Spljetu,
Ercegnovem, Kotoru, Sarajevem.

Brzojavi: Valjični mlin, Kranj.

Ravnokar so izšle nove dvo-
stranske slovenske plošče!



Cena 4— krone

in po 2 K 50 v

Velika zaloga

gramofonov od

25 kron naprej.

Dobi se tudi na

mesečne obroke.

Zato zahtevajte

takoj brezplačno

cenike gramofonov

in raznih plošč.

Fr. P. Zajec urar in optik
Ljubljana, Stari trg 26



Putniki v Ameriko
Kateri želijo dobro, po ceni in
na najvišjo potovati naj se obrnejo
Simona Hmetz
v Ljubljani Kolodvorske ulice 20
Kotarska ulica 10, blizu železniške postaje

Telefon 177.

L. Tomažič

zaloga piva

v Spodnji Šiški pri Ljubljani.

Gospodom gostilničarjem in
p. n. slavnemu občinstvu
priporočam

zagrebačko in
= češko pivo =

Najcenejše

DEŽNIKE IN SOLNČNIKE

3436 domačega izdelka 52—1

priporoča po najnižji ceni in najboljši
kakovosti slavnemu p. n. občinstvu in
-- prečastiti duhovščini --

JOSIP VIDMAR

-- v Ljubljani --

Pred Školijo št. 19. Stari trg št. 4. Prešernove ulice št. 4.

- Popravila točno in ceno. -



Telefon št. 12017.

Osrednja banka čeških hranilnic

Telefon št. 12017.

Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22. — (Ustredni banka českých spořitelén) — Podružnica: DUNAJ I., Wipplingerstrasse 22.
Vloge na knjižice in račun 4% in 4 1/4%. — Kupovanje in prodaja vrednostnih papirjev. — Uprava in čuvalna zaloga brezplačno.
Posojila okrajem, mestom, občinam in drugim javnim korporacijam proti amortizaciji na 4% in 1/4% upravne pristojbine. Financiranje javnih
1431 podjetij. Emisija lastnih 4% bankovnih obligacij, katere uživajo pupilarno sigurnost in se smejo rabiti za vsakovrstne kavcije.

Del. kap. 7.000.000 K
Telegrami: „Sporobanka“.
Deponiranje kavcij in
: vadij raznih vrst :
Eskont menjic samo
: denarnih zavodov :
Bankovne informacije
: in svete brezplačno :



Betonsko podjetje
 Tvorica cementnih izdelkov, umetnega kamena in marmorja.
ZAJEC & HORN
 LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 73,
 Filijalka na Pešati, pošta Dol pri Ljubljani

Priporočamo bogato zalogo umetnega kamena: **cevi**, okrogle in ovalne, (patent Kielberg zastopstvo za Kranjsko), **stopnice**, (najelegantnejši vzorci, brušene in polirane), **mozaične**, kakor tudi hidravlično stisnjene **metallique-plošče** za tlakove za cerkve, veže, kuhinje, hodnike, trotoarje v raznih barvah in vzorcih, podboje, križe, nagrobne spomenike, okvirje, postamente, balustrade, ornamente, facade i. t. d. — Opozarjamo posebno na prekrasne plošče iz **umetnega marmorja** (Carralith-patent) za obhajilne mize, oltarje, za prevleko lisen, stebrov i. t. d. Gospode interesente, zlasti preč. duhovščino in stavbinske mojstre vabimo najljubše, da si ogledajo na licu mesta blago.

CENIKE IN VZORCE POŠILJAMO RADE VOLJE NA ZAHTEVO.

:: Marija Sattner ::

Ljubljana, Dunajska cesta 10, II. stop., II. nadstr. (Medijatova hiša).

se priporoča prečastiti duhovščini za

izdelovanje cerkvenih paramentov.

Izdeluje cele ornate, kazule v vseh liturgičnih barvah, pluvijale, obhajilne burze, štole in vse za službo božjo potrebne stvari, priprosto in najfineje, kakor se glasi naročilo, v svilnatem in zlatem vezenju. — Izdeluje tudi bandera in baldahine ter izvršuje vsakovrstno cerkveno perilo iz pristnega platna. Vporablja samo dobro blago, cene po mogočnosti nizke, zagotavlja trpežno, vestno delo in hitro postrežbo. — Prenovljenje starih paramentov

... tudi zadovoljno prevzame. ...

52

St. 2996

Služba občinskega tajnika

se razpisuje pri mestnem županstvu v Postojni. Letna plača K 1440.—.

Zahteva se popolno zmožnost slovenskega in nemškega jezika. Prednost imajo prosilci, ki so kot taki že službovali.

Pri marljivem izvrševanju obč. pisarniških poslov se zamore računati tudi na zaslužek pri kakem drugem samoupravnem zastopu v Postojni.

Službo je nastopiti **1. oziroma 15. novembra t. l.** Prošnje je vložiti do **25. oktobra t. l.** pri mestnem županstvu.

Mestno županstvo v Postojni,

dne 9. oktobra 1909

2859 3—1

G. Pikel s. r.
 župan



Naznanilo preselitve.

Slavnemu občinstvu si usojam uljudno naznanjati, da sem svoj brivski in frizerski obrt preselil
 :: v hišo na Sv. Petra cesti št. 32 ::
 poleg kavarne „Avstrija“.

Salon za dame s posebnim vhom in separiranimi oddelki. Poleg umivanja glav, vsakovrstno friziranje in barvanje las, priporočam svoj gorli in mrzli zdravniški priporočeni sušilni aparat. Izvršujejo se vsa lasna dela. Vpletke (kile) striženih in zmešanih las v veliki izbiri.

Z vsem spoštovanjem se priporoča

M. Podkrajšek

frizer za gospode in dame, Sv. Petra cesta 32.

Družbe
 sv. Cirila in Metoda
 za Istro



Izvrstno sredstvo proti vsakemu
kataru in kašlju

Prsni bonboni

Zavitek 20 vinarjev. — Dobi se povsod.

Glavna zaloga: **Pavel Baar, Varaždin na Hrvaškem.**

1819 26—1

Edina izborna priložnost za nakup za trgovce manufakturnega blaga in za krošnjarje naravnost iz tovarne.

Razpošilja se tudi zasebnikom.

40 metrov ostankov lepo sortirano **13 K 90 v.**

4 metrov veleprima po želji sortirano **15 kron**

Barhani v lepih vzorcih za obleke, bluze in spodnja oblačila.

Flanele, lepo križaste, za srajce in bluze.

Delen, z robom, za obleke in bluze.

Angleški cefir, 80 cm širok, za pisane srajce, prsa za srajce in bluze za dame.

Modrikasto blago za kuhinjske predpasnike in domače obleke.

Kanafas za posteljne prevleke v živahnih barvah.

Oksforda za moške srajce, izborna trpežna kakovosti.

Krizel, barvan, za spodnja krila, tkan iz debele tkanine.

Zajamčeno brez napake, trpežna kakovost in popolnoma pralno.

Nikake rizike!

Znesek se takoj vrne, ako blago ne ugaja in se lahko pošiljatev nefrankirano nazaj pošlje.

Cez 1000 priznanih pism od t. l.

40 metrov finega, pobeljenega **rumburškega** platna za najfinejšo živотно in posteljno perilo, sortirano z belim krizetom za spodnje perilo samo **K 17'90.**

Rjuhe, gotove, zarobljene brez šiva, 235 cm dolge, 150 cm široke, iz najboljše tkanine, trpežne kakovosti, zajamčeno platno, kos **K 2'40.** Najmanjše naročilo 6 kosov. Pošilja po povzetju.

Tkalnica R. Horner, Nachod (češko).

2486 20—1

Pri naročilu 2 zavojev poštne prosto.

DELNIŠKADRUŽBAPILOVARNE

INION

priporoča **marčno carsko**
dvojnato marčno
in eksportno pivo

priznana dobre kakovosti,

Tropine in sladne
cime kot najizbor-
nejša piča za živino



2825 1

LJUBLJANA SP. ŠIŠKA

1139 1

Vedno in v vsaki množini je dobiti:

Zarezano strešno opeko prve in druge vrste, z jamstvom
za nje trpežnost skozi pet let

iz lastne nove, moderno opremljene parne opekarne na Viču pri Ljubljani, in opeko za zid, dalje stavbni kamen za zidanje iz domačega kamenoloma v Podpeči, pri

L. Knez-u v Ljubljani.

Ponudimo vsako poljubno množino

480

Zarezane strešnike (prve vrste) za privezati ali pribiti na late
torej popolnoma varno proti nevihti).
zidarsko strojno opeko, Portland-cement, peči, štedilnike, šamotne plošče
za tlakanje cerkvâ, hodnikov i. t. d.

F. P. VIDIC & Komp. Ljubljana.

Na zahtevo pošljemo vzorce in prospekte takoj brezplačno.

Pisarna dr. Fr. Brnčiča
in dr. Mat. Pretnerja
odvetnikov v Trstu
Via Nuova št. 13/II,
sprejme izurjenega

stenografa,

veščega slovensko-
nemške stenografije

Strojepisni imajo prednost.

Krasne klobuke za dame,

kakor tudi za deklice in otroke, najnovejše mode,
v največji izbiri priporoča po zelo ugodnih cenah

modni salon J. Magdič

Ljubljana, nasproti glavne pošte, Ljubljana.

2643 20-1

Ženitbena
ponudba



Dober in spreten rokodelce,
ki si je že precej denarja pri-
hranil, si išče žensko, ki bi
imela kako posestvo, mlin ali
žago ali hišo blizu kake to-
varne. Tajnost strogo zjam-
čena. Naslov J. K. G. uprav-
ništvo „Slovenca“ v Ljubljani

2811 2-1

V PRID „DRUŽBE SV. CIRILA IN METODA!“

Prva češka splošna delniška družba **na življenje**
za zavarovanje v Pragi

Generalno zastopstvo za vse slovenske dežele v Trstu, ulica Donizetti št. 5.

EDINA slovanska delniška družba za zavarovanje na življenje,

EDINA, katera kolekuje zavarovalne listine z narodnim kolekom,

EDINA, katera kolekuje svoje dopise z narodnim kolekom. ☐ ☐ ☐

Zavaruje najceneje, najugodnejše na vse načine! SVOJI K SVOJIM!

Pojasnila dajejo vedno brezplačno okrajna zastopstva v vseh večjih slovenskih krajih.

Nadzornik v Ljubljani je gospod GESTRIN IVAN, Radeckyjeva cesta šte. 16.

2336

Najizvrstnejše in najboljše tam-
burice izdelava in razpošilja

prva sisaska tvornica tamburic

J. Stjepušin

Sisak, Hrvatsko.

Odlikovan na pariški razstavi
l. 1900 in na mileniški razstavi
l. 1896.

Poleg tamburic in skladb za tamburice ima
v zalogi razna glasbila, kot: gosli, citre,
kitare, mandoline, harmonike, okarine,
itd. za katere pošilja poseben cenik s slikami.
Veliki ilustrovani cenik pošlje vsakomur
franko in zastonj.

V isti tvornici izhaja mesečnik pod naslovom »Tamburica«,
ki prinaša za uk i krasne tamburiške skladbe in stane
na leto le 8 kron. 12-1

Zasebniki | naj ne zamude ugodne prilike
Trgovci | za naročbo
Krošnjari | **ostankov**

naravnost iz tkalnice!

1884 Posebna ponudba: 12-1

40 met oksforda za srajce, čefira za obleke,

plave tkanine za predpasnike in bluže. Prima

kakovost, **pristno barvano le K 15-40.**

40 met. rumenrde tkanine, kreas-platna, ka-

nafasa, zjamčeno prima kakovost, pralno, le

K 18-40. 1 kos 150/200 cm rjuh, zjamčeno

platno, brez konkurence, za le K 2-25. Brisače

40 cm široke, 1 m dolge, za samo 32 vin.

1 dvanaestorica robcev z atlas-robom K 1-25.

Pošilja se po povzetju. Kompl. zavoj 5 kg

povsod franko. Za neprimerno denar nazaj in

se povrne tudi poštnina, torej nikak riziko.

Prosim, da se ne zamenja moja trdka s po-

dobno se glasečimi, ki pošiljajo neuporabno

blago, ne vračajo poštnine pri vrnjenem blagu,

in so le kramarji. — Obrne naj se vsak na

Julija Müllera, tkalnice, Heřm. Městec, Česko.

Daje po

4¹/₂ 0/0

UZAJEMNO PODPORNO DRUŠTVO V LJUBLJANI

KONGRESNI TRG 19 registrovana zadruga z omejenim poroštvom KONGRESNI TRG 19

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje **po 4¹/₂ 0/0** brez odbitka, tako, da dobi vlagatelj od vsakih vloženih 100 K čistih 4 K 50 v na leto. Rent davek plačuje društvo samo. Druge hranilnične knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje prekinilo. Daje tudi svojim članom **predjume** na osebni kredit, vračljive v 7¹/₂ letih (90 mesecih ali 390 tednih) v tedenskih, ozir. mesečnih obrokih, kakor tudi posojila na zadolžnice in menice

Dr. Fr. Dolšak l. r.,
zdravnik v Ljubljani, podpredsednik.

Prelat A. Kalan l. r.,
predsednik.

Kanonik I. Sušnik l. r.,
podpredsednik.

Delniški kapital 120,000.000 K

Podružnica



c. kr. privil.

Rezervni zaklad 65,000.000 K

avstrijskega kreditnega zavoda za trgovino in obrt
LJUBLJANA, Franca Jožefa cesta šte. 9.

Sprejemlje vloge na obrestovanje v tekočem računu,
na giro-račun in proti hranilnim knjižicam,
izdaja obrestujoče se blagajniške liste,
dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavbna po-
sojila, carinska posojila, davčna jamstvena
posojila, hipotekarna posojila itd.
eskomptira menice in devize in priskrbuje njih inkaso,
zdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma
na vsa tuzemska in inozemska tržišča.

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna
pisma, delnice in srečke in daje vestno navodila za
nalaganje kapitala,
priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, služ-
bene kavcije in vadije za udeležbo pri dražbah,
sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih
upravo in razvidnost,
oddaja proti ognju in vltomu sigurne samoshrambe
(Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter spre-
jema vrednostne predmete (precioze) v hranitev,

zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izžrebnim izgubi
in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju
podvrženih papirjev,
plačuje kupone, izžrebane papirje in valute pri svoji
blagajni,
daje predjume na vrednostne papirje in blago ter
sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze,
priskrbi za svoje naročnike trgovske informacije v tu-
in inozemstvu itd. itd. itd.

Centrala na Dunaji.

1912 12

Podružnice: Bolcan, Bregence, Brno, Feldkirch, Gablonc, Gorica, Inomost, Karlovevari, Ljubljana, Lwów, Moravska Ostrovia, Olomuc, Opava, Pulj, Praga, Podmokli, Toplice na Češkem, Trst, Warnsdorf.